SFÂNTUL IOAN GURA DE AUR

Diavolul si magia

Diavolul si magia

Culegere de texte patristice şi traducerea lor în neogreacă de Ieromonahul BENEDICT AGHIORITUL

SINODIA SPIRIDON IEROMONAHUL
NEA SCHITI, SFÂNTUL MUNTE ATHOS

2002

Traducerea din limba greacă de Zenaida Anamaria Luca

EDITURA PANAGHIA
Colecţia RUGUL APRINS

Cuprins

e) Fiara răufăcătoare cu multe nume, (cu multe) chipuri şi (cu multe) înfățişări

Când îi îngăduie Dumnezeu să ne atace?

Dovezi ale răutății sale

Cum este demonul?

De ce există demoni?

Existența diavolului este binefacere pentru creştini

Foloasele pe care ni le aduce lupta cu diavolul

Contribuția diavolului la căderea protopărinților

Împins de pizmă, diavolul s-a slujit de şarpe pentru a-şi duce la capăt înşelăciunea

Marea amăgire a diavolului

Nelegiuirea diavolului

Defăimarea Creatorului

Ispita de a fi Dumnezeu

De ce este pedepsit şarpele şi nu diavolul?

Lupta diavolului împotriva noastră

Cum îl putem recunoaşte pe diavol?

Nimic mai necurat ca diavolul

Diavolul este întotdeauna mincinos

Şiretlicurile diavolului

Săgețile diavolului

Vremea atacului

Să fim cu luare-aminte

Diavolul ne războieşte şi cu virtutea

Nu ne sileşte

Atrage prin înşelăciune şi convingere

Nu ne biruie şi nu ne poate stăpâni

Ne războieşte cu cele pământeşti

Pe toate le imită

Pe toate le amestecă şi le răstoarnă

Diavolul încearcă de mai multe ori

Nu lucrează dintr-o dată, ci treptat

Nu ştie dacă va birui

Diavolul îl umileşte pe om

Ura diavolilor pentru oameni

Diavolul se bucură întotdeauna când duce oamenii
la pierzare

Când se înfurie diavolul cel mai tare

Când se bucură şi când se smereşte diavolul

Diavolul suferă când sufletul omului se depărtează de păcat

Lucrarea diavolului este credința în mai mulți dumnezei şi închinarea la idoli

Viclenia diavolului

Metoda înşelăciunii

Nu ne duce la căință

Arma cea mai puternică a diavolului este deznădejdea

Căderea lui Iuda

Diavolul ne ia nădejdea la Dumnezeu

Păcatului dă îndrăzneală

Cel mai mult ne vătăma prin limbă

Ne dăruieşte lut ca să ne răpească cerul

întotdeauna îi prigoneşte pe oamenii lui Dumnezeu

Cel mai mult îi războieşte pe monahi

Îi prigoneşte pe cei bine-credincioşi

Se teme de rugăciune

Viclenia diavolului la vremea rugăciunii

Îi atacă pe cei singuri

La sfârşit se năpusteşte cu mai multă furie

Duşmănia neîmpăcată şi războiul cel greu

Scump este darul, lung este războiul

Diavolul acoperă păcatul cu plăceri

Pilda pe care ne-o dau păsările

Când se lasă biruit diavolul?

Cu armele cu care îi războieşte pe robii lui Dumnezeu îşi pierde şi propria-i putere

Împotriva diavolului mărturisesc mucenicii

Cum să-l înfruntăm şi să-l biruim pe diavol?

Duşmanul cel viclean

Trebuie să cunoaştem şi să ne păzim de uneltirile diavolului

Să-i închidem orice intrarea diavolului prin rugăciune

Să-l imităm pe arcaş

Ca să ne ferim de capcanele diavolului avem nevoie de credință dreaptă şi de viață curată

Să veghem să nu cădem în capcanele diavolului

Demonii nu tămăduiesc

Mai bine moarte decât să primim vindecare de Ia demoni

Eşti chinuit de vreo boală a trupului? Aminteşte-ţi de Iov

Aminteşte-ţi de paraliticul din Evanghelie şi de Lazăr

Când Dumnezeu te încearcă, nu alerga la vrăjmaşii Lui

Chiar dacă te vindeci de fierbinţeală, rămâne mucenicia conştiinţei

Gândeşte-te şi la răsplata pe care o vei primi-o în viaţa viitoare

Adu-ţi aminte câte au îndurat drepţii

Vrei să ai parte de adevărata mucenicie ?

Diavolul este ucigaş de oameni.

Bizuieşte-te pe frica de Dumnezeu

Bolnavii care nu-i cheamă pe magi, primesc cununa de mucenic

Mucenic se socoteşte şi cel ce a pierdut bani şi dă slavă lui Dumnezeu

Cum devine paguba câştig

De ce se împlinesc profeţiile ghicitorilor?

Dacă puteau cunoaşte viitorul, trebuia să-l prezică pe al lor

Dovezi că prezicătorii sunt puţin credincioşi sau necredincioşi

Uneltirile diavolului prin care ne pierdem sufletul

“Sunt sufletul lui cutare”

PROLOG

din “Diavolul si magia”

În ultimii ani se vorbeşte foarte mult - nu numai în Grecia, ci şi în alte părți - despre existența satanei şi a lucrărilor sale.

În ultimii 20 de ani, toate câte s-au întâmplat pe pământul Greciei conving pe oricine este de bună credință că existența diavolului şi a lucrărilor lui nu este un simplu fapt sau doar o idee, aşa cum mulți vor să creadă, ci o realitate dură, pe care cu toții trebuie s-o acceptăm.

Cartea aceasta se ocupă tocmai de un asemenea subiect arzător. Arzător nu numai pentru vremea noastră, ci pentru toate vremurile.

Sfântul Ioan Gură de Aur, acest mare învățător, sociolog, economist, pedagog, mare cunoscător al dogmelor, interpret al Scripturilor şi multe altele, s-a ocupat în scrierile sale, şi de vrăjmaşul cel neadormit al mântuirii.

În textele pe care le veți citi în această carte, Sfântul ne învață despre puterea aceasta netrupească care, din pricina trufiei, a căzut din cer şi care, numai din pricina geloziei, l-a împins pe om la răzvrătire față de Dumnezeul şi Părintele său. De atunci, între om şi diavol există un război dur şi neîmpăcat şi o duşmănie neîmblânzită. Sfântul ne învață cum să dăm această luptă care are atâtea forme, învățăturile sale se îndreaptă spre aceia ce susțin că, dacă n-ar fi diavolul, mântuirea omului ar fi fost mai uşoară, dar şi spre cei care spun că demonii cârmuiesc cele omeneşti.

De asemenea, îi combate pe creştinii care vor să fie şi cu Hristos, dar şi cu diavolul, care vor să meargă la biserică, dar care, în acelaşi timp, se duc şi la mediumuri când în viața lor apare vreo problemă.

Atunci Îl părăsesc pe Hristos şi părăsesc Biserica, alergând la duşmanii Lui.

Se pare că şi în vremea Sfântului se întâmpla ceea ce se întâmplă şi astăzi. Prin urmare, cuvântul lui este, şi azi, la fel de potrivit ca şi atunci.

Sfântul Ioan Gură de Aur le răspunde celor care întreabă cum de cunoaşte diavolul anumite taine şi cum de se adevereşte ce le-a spus lor “baba”. Astfel combate vrăjitoria şi şarlatania care şi atunci erau în floare.

Mai spune că ispitirile diavolului şi puterea lui de-a prevesti sunt neputincioase în fața unui mădular credincios al Bisericii, aşa cum diavolul însuşi este ca o vrabie în fața aceluia care luptă pentru mântuirea sa…

Benedict Ieromonahul
Schitul Nou, 17 ianuarie 1996
Sfântul Munte Athos

DESPRE DIAVOL

din “Diavolul si magia”

Partea I

Vremea şi pricina căderii diavolului

Sfânta Scriptură ne învață că, mai înainte de crearea proto-părinților, s-au surpat din treapta lor diavolul şi cei care erau cu el, fiindcă s-au mândrit. Căderea diavolului a avut drept urmare venirea morții în lume, aşa cum spune un înțelept al Vechiului Testament: “Iar prin pizma diavolului moartea a intrat în lume…” (Înțelepciunea lui Solomon 2, 24).

Spune-mi dar, dacă diavolul n-ar fi căzut înainte de facerea omului, cum l-ar fi putut pizmui pe om, rămânând în treapta sa? Căci pizma îngerului față de om nu poate avea temei: a aceluia aflat la o cinste aşa de mare pentru acela îmbrăcat în trup.

Diavolul, căzut de la slava cea mai înaltă la starea cea mai rea, văzându-l pe omul creat de Dumnezeu ridicat la o cinste aşa mare (chiar dacă era o făptură trupească) din pricina iubirii celei mari a Creatorului, l-a pizmuit prea tare şi, prin înşelăciune, trimițându-l pe şarpe să-l amăgească, l-a făcut vinovat de pedeapsa morții.

Pentru că acesta este răul. Nu poate răbda cu linişte fericirea celorlalți.

Aşadar, toți ştiu că, în vechime, şi diavolul şi toată oştirea lui au căzut din slava cea mai de sus şi că de atunci se află în tagma acelora ce şi-au pierdut cinstea.
(Cuvântul XXII la Facere PBG 2, 654-656. PG 53, 188).

Nepăsarea, trufia şi deznădejdea sunt pricini ale căderii sale

Diavolul, înainte de cădere, era bun. Dar, fiindcă a dovedit nepăsare şi s-a lăsat stăpânit de deznădejde, a căzut într-un rău atât de mare, încât nu s-a mai putut ridica. Că era bun ne arată şi Scriptura, unde se spune: “Am văzut pe satana ca un fulger căzând din cer” (Luca 10, 18).

Asemuirea aceasta a căderii cu un fulger îi arată starea de dinainte şi repeziciunea cu care s-a făcut.
(Despre căință I PGB 30, 94. PG 59, 278)

Cum diavolul a căzut din pricina semeției, aşa şi acela care-i primeşte lucrarea se desăvârşeşte în semeție.

De aceea, noi toți se cuvine să avem grijă să ne ținem departe de patima trufei, ca să nu cădem în păcatul lui şi să ne facem răspunzători pentru aceeaşi osândă şi, totodată, părtaşi la pedeapsa sa.
(Cuvântul I la Epistola II Tesaloniceni PGB 23, 12. PG 23, 470)

Diavolul n-ar fi ajuns ce este dacă mai întâi n-ar fi căzut din pricina deznădejdii şi, dacă, mai apoi, n-ar fi căzut din deznădejde în trufie.
(Către Teodor cel căzut PGB 30, 836. PG 47, 302)

Pizma diavolului

Mă mir de pizma diavolului, pentru că nu putea acest demon viclean să vadă purtare îngerească în trupul omului.
(Cuvântul XV la Facere PGB 2, 400. PG 53, 124)

Cum el însuşi, în clipa în care s-a mândrit, a fost izgonit din cinstea ce-i fusese dată, aşa ar dori să vă facă şi vouă. Prin călcarea poruncii a vrut să vă ducă la pedeapsa morții şi să-şi aline pizma, precum a spus iarăşi înțeleptul "Iar prin pizma diavolului moartea a intrat în lume" (Înțelepciunea lui Solomon 2, 24).
(Cuvântul XVI la Facere PGB 2, 426. PG 53, 130)

Diavolul, fiind îmboldit de ură şi de ciudă şi nerăbdând nenumăratele binefaceri ce i-au fost date omului încă de la facerea sa, orbit de ciudă s-a repezit la înşelăciunea, cea aducătoare de moarte.
(Cuvântul XIX a Facere PGB 2554. PG 53, 162)

Puterea de sub cer

Acele începătorii şi stăpânii sunt din ceruri, dar acestea sunt de sub cer. Pe diavoli i-a numit stăpânitori ai lumii, ca să arate că cerul nu este deschis pentru ei, ci neapropiat, şi că stăpânirea lor tiranică se întinde numai în această lume.
(Despre Cel Nepătruns IV PGB 35, 122. PG 48, 730).

Tagmele demonilor sunt mai multe

"… împotriva începătoriilor, împotriva stăpâniilor … împotriva duhurilor răutății care sunt în văzduhuri" (Efeseni 6, 12). Aşa cum există în ceruri tronuri, domnii, începătorii şi stăpânii, tot aşa şi la duhurile răutății.
(Cuvântul XX la Epistola către Efeseni PGB 21, 186. PG 62, 134)

Numele diavolului

El nu este numai lup, ci şi leu, căci spune: “Potrivnicul vostru, diavolul, umblă, răcnind ca un leu …” (I Petru 5, 8). Este şi şarpe şi balaur, căci spune: “… să călcaţi peste şerpi şi peste scorpii…” (Luca 10, 19).

Locul diavolului

“… împotriva duhurilor răutăţii care sunt în văzduhuri” (Efeseni 6, 12) adică urmându-l pe stăpânitorul văzduhului…’. Aceasta, iarăşi, o spune, fiindcă diavolul locuieşte sub cer şi fiindcă spiritele văzduhului sunt puteri netrupeşti, când lucrează el.

Ca să vezi că stăpânirea lui nu e veşnică, ci că se va desfiinţa la sfârşitul acestui veac, ascultă ce spune Pavel la sfârşitul Epistolei sale: “Căci lupta noastră nu este împotriva trupului şi a sângelui, ci împotriva începătoriilor, împotriva stăpâniilor, împotriva stăpânitorilor întunericului acestui veac, împotriva duhurilor răutăţii, care sunt în văzduhuri” (Efeseni 6, 12).

Ca nu cumva să crezi că diavolul este nezidit, auzind că l-a numit stăpânitor, mai numeşte şi în alt loc Veac viclean1 timpul căderii oamenilor, fără a avea în vedere zidirea. Eu socotesc că, dacă era stăpânitor sub cer, nici după călcarea poruncii n-ar fi căzut din stăpânirea lui.
(Cuvântul IV la Epistola către Efeseni PGB 20, 498. PG 62, 31)

a) Stăpânitorul lumii şi al acestui veac

“… vine, şi Stăpânitorul acestei lumi şi el nu are nimic în Mine” (Ioan 14, 30). Stăpânilor al lumii îl numeşte pe diavol şi tot aşa îi numeşte şi pe cei răi; el nu este stăpân al cerului şi al pământului, căci, de-ar fi aşa, pe toate le-ar răsturna şi le-ar prăpădi. Este doar stăpânitorul acelora ce se predau lui. Din această pricină îl numeşte stăpânilor al întunericului acestui veac (Efeseni 6, 12).
(Cuvântul XV la Evanghelia lui Ioan 14, 448. PG 59, 408)

De ce îl numeşle, totuşi, stăpânilor al veacului şi al lumii acesteia ? Pentru că aproape toată omenirea s-a predat pe sine lui şi toţi suni robii lui de bună voie şi din propria lor alegere. Pe Hristos, Care ne făgăduieşte bunătăţi nenumărate, nici nu-L iau în seamă. De acela, însă, care nu făgăduieşte nimic, ba care ne mai trimite şi în iad, ascultă toţi. Dar, dacă el este stăpânitor în acest veac şi are mai mulţi supuşi decât are Dumnezeu şi mai mulţi ascultă de el decât de Dumnezeu (în afară de cei puţini, care suni ai Lui), acest lucru se întâmplă din pricina nepăsării şi delăsării noastre.

b) Potrivnic şi diavol

Îl numeşte potrivnic şi diavol pentru că şi pe Dumnezeu Îl vorbeşte de rău înaintea oamenilor, şi pe noi ne vorbeşte de rău înaintea lui Dumnezeu, ponegrindu-ne totodată şi pe noi, oamenii, unii înaintea altora.

Altădată, pe Iov l-a defăimat dinaintea lui Dumnezeu, spunând: "Oare degeaba se teme Iov de Dumnezeu"?" (Iov 1, 9), dar şi pe Dumnezeu dinaintea lui Iov, pe care l-a întărâtat împotriva Lui, spunând: "Focul lui Dumnezeu a căzut din cer" (Iov 1, 16). Nu L-a defăimai el, oare, iarăşi, pe Dumnezeu, în fața lui Adam, când a spus că "se vor deschide ochii" (Facere 3, 5) şi nu-L defăimează şi astăzi pe Domnul la mulți dintre noi, spunând: "Nu Dumnezeu le poartă de grijă tuturor celor pe care le vedeți, ci a lăsat în seama demonilor toate câte sunt la voi".

Pe Hristos, de asemenea, L-a defăimai în fața multor iudei, numindu-L amăgitor şi vrăjitor. Poate va voi cineva să afle cum lucrează diavolul. Când nu găseşte o minte îndumnezeită, când nu găseşte un suflet înțelept şi cuminte, ce nu nesocoteşte poruncile Domnului şi păzeşte cele arătate lui, îl robeşte şi apoi se departează.

Dacă Adam ar fi păzit porunca dată lui de Dumnezeu : "… în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreşit" (Facere 2, 17), n-ar mai fi pătimit toate care le-a pătimit.
(Cuvântul II la Epistola a II-a către Corinteni PGB 19, 70-71. PG 61, 402)

c) Leul

Scriptura îl mai numeşte pe diavol leu, căci zice: "Potrivnicul vostru, diavolul, umblă, răcnind ca un leu, căutând pe cine să înghită" (I Petru 5, 8). Profetul însuşi zice, în altă parte: "… vei călca peste leu şi peste balaur" (Psalmul 90, 13), pentru că fiara are multe chipuri. Dar dacă veghem, acest leu, acest balaur se va înmuia mai tare ca lutul şi nu se va mai năpusti asupra noastră, căci spune: "… să călcați peste şerpi şi peste scorpii …" (Luca 10, 19).

Diavolul dă târcoale furios ca un leu. Dar, chiar dacă ar încerca să-i lovească pe cei ce-L au pe Hristos, semnul crucii pe frunte, focul Sfântului Duh şi candela veşnic nestinsă, tot n-ar reuşi, fiindcă nici măcar privirea nu şi-ar putea-o îndrepta spre ei, ci pe dată le-ar întoarce spatele şi ar fugi, a doua oară ne mai îndrăznind să se întoarcă.

Ca să te convingi că toate acestea nu sunt doar vorbe, fii atent, te rog, la ce spune Pavel. Şi el a fost om, dar leul acesta se temea atât de tare de el, încât nici de hainele lui şi nici de umbra-i nu cuteza a se apropia. Lucru foarte firesc, dat fiind că nu suferea mirosul de bună mireasmă al lui Hristos ce ieşea dintr-însul şi nici măcar privirea nu şi-o putea ridica spre acea candelă a virtuții.
(Cuvânt la Psalmul 7, PGB 5, 294. PG 55, 84)

d) Diavolul este 'cel viclean' prin excelență

Pe om Scriptura îl numeşte doar rău, dar atunci când vorbeşte de diavol, îl numeşte 'cel viclean1. De ce, la urma urmei? Pentru că diavolul s-a făcut părintele răutății şi, de aceea, este numit 'cel viclean' prin excelență. Şi s-a socotit că este de ajuns să fie numit doar cu acest adjectiv şi să nu i se mai rostească şi numele propriu din pricina vicleniei sale fără seamăn, pe care, însă, n-o are din fire, ci pe care a dobândit-o mai târziu.
(Cuvânt la Psalmul 139 PGB 7, 254 PG 55, 422)

"Izbăveşte-ne pe noi de cel viclean" (Matei 6, 13). Il numeşte: pe diavol 'cel viclean' şi ne îndeamnă să ducem neîncetat razboi cu el şi, pe lângă aceasta, ne arată că viclenia nu este

proprie după fire, de vreme ce nu este o trăsătură a firii noastre, ci urmarea alegerii pe care am făcut-o.

Diavolul a fost numit viclean tocmai din pricina marii sale răutăţi şi pentru că, fără ca noi să-i fi greşit vreodată şi să-l fi nedreptăţit, el ne războieşte neîmpăcat şi fără răgaz. Domnul n-a spus "… izbăveşte-ne de cei vicleni…", ci"… de cel viclean …". Ne învaţă, astfel, să nu ne supărăm pe semenii noştri pentru ceea ce ne fac, ci să mutăm duşmănia noastră faţă de dânşii asupra diavolului, fiindcă el este cauza tuturor relelor.

Când Hristos spune:"… Că a Ta este împărăţia …" (Matei 6, 13), ne arată că diavolul se supune lui Dumnezeu şi că acest vrăjmaş al nostru, chiar şi atunci când pare a ne război, o face numai cu îngăduinţa lui Dumnezeu. Căci şi el este unul din robii Săi, chiar dacă dintre aceia care s-au răzvrătit împotriva Lui şi cărora li s-a luat cinstea. Diavolul n-ar îndrăzni să atace pe nici unul dintre cei ce sunt robi împreună cu el, dacă n-ar fi luat îngăduinţă de sus. Dar ce spun eu pe unul din robii asemenea lui, când nici cu porcii n-ar putea să se pună, dacă nu i s-ar îngădui. Nici cu oile, nici cu viţeii, dacă n-ar fi căpătat învoire din cer.
(Cuvântul XIX la Evanghelia după Matei PGB 9, 680-682. PG 57, 282)

e) Fiara răufăcătoare cu multe nume, (cu multe) chipuri şi (cu multe) înfăţişări

Mistreţul şi fiară sălbatică sunt diavolul şi toată puterea lui, fiindcă înfăţişarea lui e sălbatică şi necurată. Căci, atunci când vrea să-i arate cruzimea, Scriptura spune: "umblă, răcnind ca un leu, căutând pe cine să înghită" (I Petru 5, 8). Iar atunci când vrea să-i arate veninul ucigător şi mânia atotdistrugătoare, îl numeşte şarpe şi scorpie, zicând: "Iată, v-am dat putere să călcaţi peste şerpi şi scorpii şi peste toată puterea vrăjmaşului" (Luca 10, 19). Iarăşi, când vrea să ne arate puterea şi, împreună cu ea, veninul, îl numeşte balaur, după cum spune: "…balaurul acesta pe care l-ai zidit ca să se joace în ea" (Psalmul 103, 27). Şi peste tot îl numeşte balaur şi şarpe decăzut şi aspidă.

Fiara aceasta are multe înfăţişări, multe chipuri şi o mare putere. Pe toate le mişcă, le tulbură şi pe toate le întoarce pe dos.

Dar să nu vă temeţi, să nu vă ia frica. Vegheaţi doar, şi se va face ca o vrabie, căci zice: "să călcaţi peste şerpi şi scorpii …" (Luca 10, 19). Dacă vrem, Dumnezeu ne-a dat putere să călcăm peste el cu picioarele.

Bagă de seamă, dar, cât de vrednici suntem de râs şi totodată cât de vrednici de plâns suntem. Acela, pe care-l putem avea sub picioare, îl îngăduim să ne stea deasupra capului! Cum virîe asta? Numai de noi atârnă. Dacă vrem, e mare şi dacă vrem, e mic. Dacă suntem cu luare-aminte la noi înşine şi suntem mereu cu împăratul nostru, se ghemuieşte şi se face mic, iar în lupta pe care o duce împotriva noastră nu se poartă cu nimic mai bine decât un prunc. Dar atunci când ne depărtăm de împăratul nostru, se mândreşte, scrâşneşte din dinţi şi mugeşte iar, pentru că ne-a prins lipsiţi de marele nostru ajutor. Un lucru să ştim: nu ne atacă decât dacă îi îngăduie Dumnezeu.

Când îi îngăduie Dumnezeu să ne atace?

Dumnezeu o îngăduie fie atunci când voieşte să ne îndrepte sau când are a ne pedepsi, fie atunci când ne încearcă mai mult, ca pe Iov. îl vezi cumva să stea departe şi să nu cuteze a se apropia de Iov, sau să se teamă şi să. tremure?

Şi ce vorbesc eu de Iov? Când diavolul l-a atacat pe Iuda, n-a îndrăznit să-l răpească cu totul şi să intre în el până când nu l-a scos Hristos din ceata sfântă a ucenicilor Săi. La început l-a lovit doar din afară, căci nu putuse intra în el. Când l-a văzut, însă, rupt de ceata sfântă, s-a năpustit asupra lui mai sălbatic decât un lup şi nu s-a depărtat până nu l-a omorât cu o îndoită moarte. (Cuvântul VII la Epistola către Filipeni PGB 21, 514-516. PG 62, 224-225)

Fiara este răufăcătoare şi pe toate le unelteşte şi le întoarce împotriva mântuirii noastre. (Cuvântul I la Roman Martirul PGB 37, 154. PG 50, 608)

Dovezi ale răutății sale

Ce să fac? Mă întrebi. Ai un Stăpân iubitor de oameni. Căci mai bine Se lasă blestemat de tine cu aceste cuvinte decât să te predea demonilor ca să afli pe pielea ta cum ar cârmui ei omenirea. Dacă ai trăi sub ocârmuirea lor, le-ai cunoaşte bine răutatea. Dar şi acum pot să ți-o arăt, cu o mică pildă.

Câțiva demonizați ieşind din morminte s-au întâlnit cu Hristos şi demonii din ei L-au rugat să le îngăduie să intre în turma de porci. Domnul le-a îngăduit şi au intrat şi porcii s-au aruncat în adânc.

Aşa cârmuiesc demonii, chiar dacă n-aveau nimic de împărțit cu porcii. Dar cu tine ei au o luptă neîmpăcată, o vrăjmăşie de moarte şi un război necurmat.

Dacă pe porci, cu care n-aveau nimic de împărțit, nu i-au suferit nici o clipită, ce nu ne-ar face nouă, dacă ar avea stăpânire asupra noastră, noi, care le suntem vrăjmaşi şi tot timpul îi muşcăm? De aceea, şi Dumnezeu i-a lăsat să năvălească în turma de porci, ca să le afli răutatea încercată pe nişte viețuitoare nevinovate. Şi este limpede pentru toți că acelaşi lucru, adică ce le-au făcut porcilor, l-ar fi făcut şi nefericiților demonizați, dacă, chiar aşa, în nebunia lor, nu s-ar fi aflat sub pronia lui Dumnezeu.

Şi acum, de vei vedea vreun om tulburat de demon, închină-te Stăpânului şi fă cunoştință cu răutatea duhurilor necurate. Pe amândouă le poți vedea în cei posedați: răutatea demonilor şi iubirea de oameni a lui Dumnezeu.

Răutatea le-o vezi atunci când tulbură şi răscolesc sufletul unui posedat. Iubirea de oameni a lui Dumnezeu o vezi atunci când opreşte un asemenea demon sălbatic şi puternic sălăşluit într-un demonizat, îl împiedică şi nu-l lasă să-şi folosească toată puterea, ci îi îngăduie să arate numai atâta putere câtă este de ajuns să-l pedepsească pe om şi să-l facă să-şi vadă propria sa răutate.

Vrei să mai vezi într-o altă pildă cum cârmuieşte un demon cu răutatea sa, când i-o îngăduie Dumnezeu? Gândeşte-te la turmele de vite şi de oi ale lui Iov, cum le-a nimicit într-o clipă, la

moartea înfricoşătoare a copiilor săi şi la rănile lui putrede! Atunci vei vedea cruzimea, neomenia, sălbăticia şi răutatea fără seamăn a demonilor şi din acestea vei cunoaşte bine că, dacă Dumnezeu le-ar lăsa lor în stăpânire toate lucrurile, pe toate le-ar întoarce pe dos. Ne-ar tulbura foarte şi ne-ar face şi nouă ce le-au făcut porcilor şi celorlalte turme. Şi nu s-ar gândi nici o clipă la mântuirea noastră.

Dacă ei ar cârmui lumea, noi n-am fi mai buni decât demonizații, ba poate am ajunge şi mai rău decât ei, aceasta pentru că nici pe ei nu i-a părăsit Dumnezeu de tot în puterea demonilor. Altfel ar fi pătimit mult mai multe decât pătimesc acum.
(Către cei ce spun că demonii cârmuiesc cele omeneşti…PGB 31, 58-60 PG 49, 253-254)

Cum este demonul?

Firea demonului este să facă zarvă şi să pricinuiască nebunie şi mult întuneric, în timp ce lui Dumnezeu îi e propriu a ne lumina şi a ne învăța cu înțelepciune: toate câte se cuvine să le facem.
(Cuvântul XXIX la Epistola I către Corinteni PGB 18A.248. PG 61, 242)

De ce există demoni?

Dumnezeu l-a lăsat să existe ca să te facă pe tine mai puternic, ca să te arăți un luptător mai strălucit şi luptele tale să fie şi mai pline de vrednicie.

De te întreabă cineva de ce l-a lăsat Dumnezeu pe diavol (pe pământ), aşa să-i răspunzi: că pe cei treji şi veghetori nu numai că nu i-a vătămat vreodată, ba chiar le-a fost de folos, nu voind el, desigur, fiindcă e viclean, ci datorită curajului lor, pentru că s-au folosit cum trebuie de viclenia lui. Şi asupra lui Iov s-a năpustit, dar nu ca să-l facă mai plin de slavă, ci ca să-l biruie. E viclean, fiindcă viclene îi sunt planurile şi voia. Deloc nu l-a vătămat pe dreptul Iov, ba, dimpotrivă, lupta i-a fost de folos, precum am arătat mai înainte. Diavolul şi-a arătat viclenia, iar dreptul şi-a arătat bărbăția şi vrednicia.

Pe mulți, vei spune, îi biruie, îi biruie, desigur, dar numai din pricina propriei lor slăbiciuni şi nu prin puterea sa.
(Că din trândăvie răutatea … PGB 31, 104. PG 49, 266)

Existența diavolului este binefacere pentru creştini

Dacă nu era el, spune, multe rele nu s-ar fi întâmplat. Dar atunci, şi osânda ar fi fost neiertătoare. Pentru că acum, iubite, pedepsele sunt mai uşoare. Dacă noi înşine am fi răspunzători pentru faptele noastre rele, atunci pedeapsa ne-ar fi cu neputință de suportat. Spune-mi, dacă Adam singur, fără sfatul uneltitorului, ar fi căzut în păcat, cine l-ar fi scăpat de osânda veşnică ?

Dar, n-ar fi păcătuit, spune.
De unde această concluzie?

Adam era lipsit de voință, nepăsător, gata de orice nesocotință şi pregătit să primească un asemenea sfat, că oricum ar fi căzut şi fără îndemn. Ce diavol i-a împins pe frații lui losif la omor?

Dacă priveghem, diavolul se face pricină de urcuş duhovnicesc. Dacă suntem mereu cu luare-aminte şi atenți, iubiților, diavolul ne şi ajută să sporim duhovniceşte. Cu ce l-au vătămat pe Iov atâtea şirete uneltiri cu care s-a ostenit să-l piardă? Nu spune, te rog, că pe Iov l-au vătămat, căci numai un duh slab se vătăma. Dar unul ca acesta se sminteşte şi dacă nu există diavol.

Totuşi, spune Scriptura, mai tare se vătăma prin lucrarea aceluia. Dar şi pedeapsa-i este mai uşoară când păcătuieşte îndemnat de diavol, pentru că pedepsele nu sunt aceleaşi pentru toate păcatele.

Să nu ne amăgim noi înşine. Nu diavolul ne vătăma, dacă priveghem şi suntem treji. El ne trezeşte şi mai mult, el ne deşteaptă şi ne sileşte să ne păzim.

Să lămurim mai întâi un lucru: să zicem că nu existau fiare şi nici tulburările care ne macină sufletul, nici boală, nici durere, nici supărare, nici altceva asemenea. Ce-ar fi fost omul? Socotesc că mai mult porc decât om, mâncând şi îmbătându-se, nestânjenit de nici una din aceste suferințe. Acum, însă, grijile şi teama îi sunt prilej de exersare în virtute, de deprindere a celei mai bune învățături şi îi sunt şcoală de cucernicie şi de dreaptă-credință.
(Cuvântul XLIV la Fapte PGB 16B, 268-270 PG 60, 377)

Foloasele pe care ni le aduce lupta cu diavolul

Sufletul e ca un scut. Dacă-l loveşte lancea şi e moale, îl străpunge, dar, dimpotrivă, dacă e tare, nu-i pricinuieşte nici o stricăciune, ci cade alături, cu vârful îndoit. Dacă săgețile pe care le aruncă diavolul asupra unui suflet îl găsesc slăbit şi lipsit de voință, atunci îl pătrund până în adânc, dar dacă îl găsesc întărit şi puternic, diavolul însuşi se depărtează neputincios, fără a-i pricinui nici cel mai mic rău. Ba, mai mult, de aici se nasc şi două mari foloase, chiar trei: diavolul nu l-a vătămat, ci l-a lăsat mai puternic decât l-a găsit şi el însuşi, de pe urma acestui fapt, a devenit mai slab.
(Cuvântul la Psalmul 9, PGB 5, 454 PG 55, 125)

Contribuția diavolului la căderea protopărinților

Împins de pizmă, diavolul s-a slujit de şarpe pentru a-şi duce la capăt înşelăciunea

“Şarpele însă era cel mai şiret dintre toate fiarele de pe pământ, pe care lejacuse Domnia Dumnezeu. Şi a zis şarpele către femeie: ‘Dumnezeu a zis FA, oare, să nu mâncați roade din orice pom din rai?’ “(Fac. 3, 1)

Fii atent la urzeala şi la planul plin de şiretenie pe care l-a născocit acest demon viclean când a văzut că omul, pe care l-a creat Dumnezeu, e înălțat la o aşa mare cinste şi că nu este aproape cu nimic mai prejos decât îngerii, cum spune profetul David: "Micşoratu-l-ai pe dânsul cu puțin față de îngeri" (Psalmul 8, 5). Acest "cit puțin" i-a pricinuit păcatul neascultării, pentru că profetul a spus aceasta după cădere.

Aşadar, văzând stăpânitorul răului, diavolul, că pe pământ se află un înger pământesc şi topindu-se de ciudă că el, deşi făcuse parte din oştirile cereşti, a fost aruncat din slava demnității sale din pricina vicleniei şi a răutății sale prea mari, s-a folosit de un mare şiretlic ca să-i răpească omului bunăvoința lui Dumnezeu. După ce l-a făcut să fie nerecunoscător, l-a şi despuiat apoi de bunătățile cele negrăite, dăruite lui de Dumnezeu, în marea Sa bunătate. Şi ce a făcut?

După ce a văzut el că această fiară, şarpele, în şiretenie, le întrece pe toate celelalte, aşa cum ne-a încredințat şi fericitul Moise, spunând "şarpele însă era cel mai şiret dintre toate fiarele de pe pământ, pe care le făcuse Domnul Dumnezeu" (Fac. 3, 1), s-a slujit de el ca de o unealtă şi, prin cuvinte amăgitoare, a atras în capcana pe care a întins-o vasul cel mai slab, adică femeia.
(Cuvântul II la Facere PGB 2, 410-412 PG 53, 126)

Marea amăgire a diavolului

După ce s-a folosit de această necuvântătoare ca să-şi alcătuiască planul viclean, prin şarpe a vorbit cu femeia şi i-a spus: "…Dumnezeu a zis El, oare, să nu mâncați roade din orice pom din rai?" (Fac. 1, 3).

Observați, vă rog, cât de mare şi strigătoare la cer i-a fost nelegiuirea. A strecurat în vorbă ceva ce Dumnezeu n-a spus niciodată, prefăcându-se gata a-i povățui de bine. S-a prefăcut că-i întreabă cu cele mai bune intenții, ca şi cum le-ar purta de grijă, întocmai acesta este înțelesul cuvintelor: "Dumnezeu a zis El, oare, să nu mâncați roade din orice pom din rai?" E ca şi cum ar spune: "de ce oare v-a lipsit de o desfătare aşa de mare? De ce nu vă dă voie să vă împărtăşiți de toate bunătățile raiului, ci v-a lăsat să vă desfătați de ele doar cu privirea?" De ce nu v-a îngăduit să aveți parte de toate bunătățile şi să vă bucurați de o desfătare mai mare decât aceea de a le privi ? A zis, oare, Dumnezeu … ?" De ce asta? întreabă diavolul. Ce câştig ar avea cineva să rămână în rai, dacă nu i se îngăduie a se bucura de toate bunătățile lui, ba, pe deasupra, să mai şi sufere nespus privind, tânjind şi neputându-se bucura de gustul minunat şi de dulceața poamei?

Ai văzut cum, doar în câteva cuvinte, şi-a aruncat veninul, cum ar arunca o nadă?

Femeia ar fi trebuit să înțeleagă, din această încercare, sminteala diavolului şi că înadins îi spune lucruri care nu există; şi, mai ales, ar fi trebuit să-înțeleagă că se preface grijuliu doar ca să afle care sunt poruncile date lor de Dumnezeu, ca să-i ispitească să le încalce.
(Cuvântul II la Facere PGB 2, 412 PG 53, 126)

Nelegiuirea diavolului

Să auzim ce i-a răspuns femeia şarpelui când a ispitit-o cu cuvintele: “Dumnezeu a zis El, oare, să nu mâncați roade din orice pom din rai?”. I-a răspuns: “Roade din pomii raiului putem să mâncăm; numai din rodul pomului celui din mijlocul raiului ne-a zis Dumnezeu: ‘Să nu mâncați din el, nici să vă atingeți de el, ca să nu muriți!” (Fac. 3, 2-3).

Ai văzut nelegiuirea? A spus minciuni, ca să afle adevărul, de aceea a ispitit-o la vorbă. Părându-i-se prietenos, femeia a prins curaj şi i-a dezvăluit porunca. Pe toate le-a spus întocmai. Prin răspunsul acesta, însă, ea s-a lipsit de orice putință de dezvinovățire.

Şi ce-ai fi putut răspunde, o, femeie! Când şarpele ți-a spus că Dumnezeu a poruncit: “să nu mâncați din toți pomii raiului”, tu trebuia să-ți întorci fața de la el, fiindcă erau lucruri potrivnice adevărului. Trebuia să-i răspunzi cu silă: pleacă, vrei să mă amăgeşti. Tu nu cunoşti puterea poruncii pe care ne-a dat-o Dumnezeu şi nici cât de mare este desfătarea şi belşugul celor aduse nouă. Tu spui că Dumnezeu ne-a poruncit să nu gustăm din roadele nici unui pom, dar Domnul Dumnezeu, în marea Sa bunătate, după ce ne-a îngăduit să ne bucurăm de ele şi să le stăpânim, ne-a poruncit doar de un singur pom să nu ne atingem. Iar aceasta a făcut-o din marea Lui purtare de grijă pentru noi, că să nu cădem sub stăpânirea morții, împărtăşindu-ne de roadele lui.

Trebuia, desigur, dacă femeia ar fi fost recunoscătoare, zicându-i diavolului aceste cuvinte, să se întoarcă de la el pentru totdeauna, să nu-l mai cunoască şi să nu-l mai asculte.

Dar, de vreme ce i-a descoperit porunca şi toate câte le spusese Dumnezeu, a mai primit de la diavol un sfat aducător de pieire şi de moarte. Când femeia a spus “Roade din pomii raiului putem să mâncăm; numai din rodul pomului celui din mijlocul raiului ne-a zis Dumnezeu: «Să nu mâncați din el, nici să vă atingeți, de el, ca să nu muriți!» “, vrăjmaşul mântuirii noastre a îndemnat-o să calce porunca Domnului. Aceasta pentru că, atunci când Dumnezeu iubitorul de oameni, în marea Sa purtare de grijă, i-a oprit pe protopărinți de la împărtăşirea de roadele acelui pom, ca să nu se facă muritori din pricina neascultării, diavolul a amăgit-o pe femeie, zicându-i: “Nu, nu veți muri!”

Ce iertare ar putea cere cineva, mijlocind pentru femeie, dacă ea l-a îngăduit şi l-a ascultat curioasă pe unul care rostea vorbe aşa de cutezătoare? Pentru că, atunci când Dumnezeu a poruncit “Să nu vă atingeți de el ca să nu muriți”, el a zis: “Nu, nu veți muri”.

Defăimarea Creatorului

Nu s-a mulțumit, însă, să se răzvrătească împotriva cuvintelor lui Dumnezeu. L-a defăimat pe Creator şi, ca un pizmaş, ca să poată aduce la mijloc înşelăciunea şi să-şi împlinească scopul, a făcut-o pe femeie să cadă.
“Nu, nu veți muri” - spune - “dar Dumnezeu ştie că în ziua în care veți mânca din el vi se vor deschide ochii şi veți fi, ca Dumnezeu, cunoscând binele şi răul”. Iată întreaga urzeală.

Ispita de a fi Dumnezeu

După ce a umplut paharul cu veninul ucigaş, l-a întins femeii. Ea n-a voit să-i vadă conținutul aducător de moarte, deşi, dacă ar fi voit, ar fi putut să-l cunoască încă de la început. Dar, auzind de la satana că Dumnezeu i-a oprit de la împărtăşirea de fructele acelui pom, temându-Se că li se vor deschide ochii şi vor fi asemenea Lui, cunoscând binele şi răul, femeia s-a mândrit cu nădejdea de-a fi asemenea lui Dumnezeu, închipuindu-şi că o aşteptau lucruri mari pentru sine.

Acestea sunt planurile vrăjmaşului. Când cineva urcă la înălțimea unei trepte înşelând, Dumnezeu îl prăvăleşte în cea mai adâncă prăpastie.

Închipuindu-şi că va deveni întocmai ca Dumnezeu, a alergat la împărtăşirea de rodul oprit şi numai la el şi-a îndreptat cugetul şi gândul. La nimic altceva nu se mai gândea, decât cum să bea până la fund din paharul pe care i-l întinsese demonul cel viclean.
(Cuvântul XVI la Facere PGB 2, 418-422. PG 53, 129)

De ce este pedepsit şarpele şi nu diavolul?

Poate întreba cineva: de ce, totuşi, a fost pedepsit atât de aspru şarpele, această necuvântătoare, de vreme ce diavolul a lucrat prin el ca să le dea îndemn protopărinților spre neascultare? Şi aceasta este lucrarea nemăsuratei iubiri de oameni a lui Dumnezeu.

Aşa cum un tată iubitor îl pedepseşte pe ucigaşul fiului său distrugând şi frângând cuțitul sau sabia cu care l-a răpus, tot aşa şi preabunul Dumnezeu i-a dat osândă veşnică şarpelui, fiindcă el s-a făcut slujitorul şi arma diavolului în ispitirea protopărinților. Aceasta, ca să înțelegem, din pedeapsa dată acestei vietăți pe care o putem vedea şi simți, ce înfricoşată pedeapsă a gătit Domnul diavolului care este nevăzut.

Dacă şarpele, care a fost doar unealta, a stârnit mânia neîmpăcată a lui Dumnezeu, cât de mare trebuie să fi fost osânda primită de diavol? Mai degrabă, tot Domnul Hristos ne-o arată, în sfintele Evanghelii, vorbind celor ce se află de-a stânga Sa: "…Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veşnic, care este gătit diavolului şi îngerilor lui" (Matei 25, 41).
(Cuvântul XVII la Facere PGB 2, 470, PG 53, 142)

Lupta diavolului împotriva noastră

Cum îl putem recunoaşte pe diavol?

Firea diavolului este să facă zarvă, să provoace nebunie şi să aducă mult întuneric, în timp firea lui Dumnezeu este să ne! lumineze şi să ne învețe cele ce se cuvine să facem, prin simboluri.
(Cuvântul XXIX la Epistola I Corinteni PGB 18A.248. PG 61, 242)

Nimic mai necurat ca diavolul

Nimic nu este mai necurat decât diavolul. Pretutindeni, pe cei ce îl urmează îi împovărează cu osteneli din cele mai grele şi mai zadarnice şi îi prăpădeşte. Şi, nu numai că nu-i lasă să ia premiul (v. I Cor. 9, 24), dar îi şi face răspunzători pentru osânda pe care o vor primi. Satana ştie

să legiuiască pentru ei nu numai învăţătură, ci şi post. Îi îndeamnă să ţină post greu cu curăţie şi înfrânare desăvârşită, dar acest post legiuit de el nu le va folosi, ci îi va lipsi de răsplata lui Dumnezeu şi le va aduce şi cel mai mare rău.
(Cuvântul III la Epistola către Filipeni PGB 21, 402. PG 62, 194)

Diavolul este întotdeauna mincinos

Cum spui că Dumnezeu n-a pus în om cunoştinţa binelui şi a răului? Cine, dar, a sădit-o într-însul, diavolul? Da, spune, el, necuratul, şi întăreşte: "veţi fi ca Dumnezeu, cunoscând binele şi răul" (Facere 3, 5). Şi-mi arăţi apoi mărturia vrăjmaşului şi uneltitorului? Ce, dacă a spus "veţi fi dumnezei", n-ai făcut dumnezei? Aşadar, aşa cum nu s-au făcut dumnezei, nici cunoştinţa binelui şi răului n-au căpătat-o. Diavolul este mincinos şi nu spune niciodată adevărul, căci zice apostolul: "… nu a stat întru adevăr" (Ioan 8, 44).
(Cuvântul VII la Facere PGB 8, 118. PG 54, 610)

Şiretlicurile diavolului

Sunt multe şiretlicurile diavolului, adică felurile în care încearcă să-i prindă pe cei nelucrători şi trândavi. Trebuie să le cunoaştem foarte bine, ca să ne ferim de capcanele pe care ni Ic întinde şi de prilejurile de-a cădea în ispită şi să nu-i lăsăm nici o poartă deschisă. Limba noastră trebuie să fie neşovăitoare, privirea dreaptă şi neclintită, iar sufletul curat şi neprihănit; trebuie, de asemenea, să veghem aşa cum am veghea dacă am şti că o fiară sălbatică stă gata să ne atace şi e pornită să ne sfârtece.

De aceea, şi acel suflet care s-a întins până la cer, învăţătorul neamurilor şi glasul omenirii, cel ce pe toate le-a făcut pentru mântuirea ucenicilor, după ce le-a spus "luaţi toate armele lui Dumnezeu", fiindcă voia să ne păzească din toate părţile şi să ne facă nebiruiţi, a adăugat: "Staţi deci tari, având mijlocul vostru încins cu adevărul şi îmbrăcându-vă cu platoşa dreptăţii. Şi încălţaţi picioarele voastre, gata fiind pentru Evanghelia păcii. În toate luaţi pavăza credinţei, cu care veţi putea să stingeţi toate săgeţile cele arzătoare ale vicleanului. Luaţi şi coiful mântuirii şi sabia Duhului, care este cuvântul lui Dumnezeu" (Efeseni 6, 14-l7).

Ai văzut că vrea să ne apărăm fiecare mădular al trupului şi să ne înveţe ce trebuie să ştie cei chemaţi să lupte în război? Ne învaţă să ne ferim mai întâi mijlocul cu centura, ca să alergăm cu uşurinţă. Ne pune să purtăm platoşa, ca să nu ne lovească săgeţile şi apoi apărătoarea de picioare, ca să fim apăraţi de pretutindeni de credinţă. Pentru că ea, spune Evanghelia, numai credinţa va putea stinge şi săgeţile aprinse ale vicleanului.

Săgeţile diavolului

Care sunt săgeţile diavolului? Dorinţele şi poftele amăgitoare, gândurile necurate, patimile pierzătoare, mânia, zavistia, pizma, iuţimea, ura, dorinţa de înavuţire şi oricare altă asemenea întunecare a minţii.

Pe toate acestea, ne spune Scriptura, le va putea stinge sabia Duhului. Dar ce spun eu, le va stinge? Va putea tăia chiar şi capul necuratului.

Ai văzut cum i-a întărit pe ucenici? Cum i-a făcut mai puternici decât fierul, când ei erau mai slabi şi mai moi decât ceara? Aceasta pentru că războiul nostru nu este împotriva oamenilor cu trup şi sânge, ci împotriva puterilor netrupeşti. De aceea nici nu ne-a dat arme pentru trup, ci arme duhovniceşti atât de strălucitoare, încât demonul cel viclean să nu poată nici măcar strălucirea să le-o privească şi să fugă.

Înarmaţi, aşadar, cu arme ca acestea, să nu ne temem de luptă, să nu dăm înapoi de la a-l înfrunta şi nici să fim nepăsători. Când priveghem, diavolul niciodată nu ne va putea birui puterea armelor, dacă voim să-l facem neputincios şi dacă voim să-i zădărnicim şiretlicurile. Dar atunci când suntem nepăsători, nu avem nici un folos;; de vreme ce vrăjmaşul mântuirii noastre stă mereu treaz şi pe toate le face împotriva ei.

Să ne înarmăm din toate părţile, să evităm cuvintele şi să ne depărtăm de lucrurile ce ne pot vătăma şi, împreună cu înfrânarea de la mâncare şi cu celelalte virtuţi, să ne arătăm darnici şi milostivi faţă de săraci, cunoscând că multă va fi răsplata pe care o vom primi pentru ajutorul nostru.
(Cuvântul III la Facere PGB 2, 68-70. PG 53, 38)

Vremea atacului

Vrăjmaşul nostru, diavolul, văzând comoara duhovnicească pe care am adunat-o, e cuprins de furie, îşi ascute dinţii şi pândeşte fără încetare momentul şi prilejul potrivit ca să ne lipsească de orice, din cele ce păzim cu sfinţenie înlăuntrul nostru. Şi nici un prilej nu este mai potrivit pentru el decât nepăsarea noastră. De aceea trebuie să veghem mereu, să nu-i lăsăm nici o intrare. Pentru că, dacă vede că veghem şi că necontenit luăm aminte la toate şi observă că zadarnice sunt toate încercările de-a ne ispiti, va încerca o dată şi încă o dată, dar se va depărta, apoi, umilit, ştiind că nici un câştig nu are dacă priveghem.

Cunoscând, aşadar, că toată viaţa noastră suntem datori să luptăm, trebuie să ne înarmăm ca şi când am avea un duşman ce ne urmăreşte şi ne pândeşte fără încetare, sperând el că, poate, într-o zi îi vom lăsa un prilej, cât de mic, să ne atace. Un asemenea prilej poate fi nepăsarea fie şi de-o clipă.

Nu-i vezi pe cei plini de bani cât se ostenesc să şi-i păzească când se aşteaptă să-i atace vreun duşman? Unii îi pun bine la adăpost, închizându-i în cămări ferecate cu lacăte şi zăvoare, iar alţii îi ascund în pământ, unde să nu ştie nimeni de ei.

În acelaşi chip şi noi, după ce vom fi adunat comorile virtuţii, să le păzim cu străşnicie şi să nu le arătăm tuturor, ci să le ascundem în tainiţa minţii noastre şi să-i închidem toate drumurile aceluia ce se va strădui să ne lipsească de ele ca, păstrându-le neatinse, să avem merinde pentru trecerea în lumea cealaltă.
(Cuvântul V la Facere PGB 2, 110. PG 53, 48)

Aşa cum piraţii mărilor, atunci când zăresc o corabie încărcată cu bogăţii, îşi pun la încercare toată viclenia ca s-o scufunde şi să-i lase goi şi lipsiţi de toate pe călători, tot aşa şi diavolul. Când vede că ne-am adunat o mare comoară duhovnicească, că avem mare râvnă şi duh

neadormit, scrâşneşte din dinți, sare ca muşcat şi, ca un pirat, foloseşte mii de şiretlicuri ca să găsească o intrare cât de mica să ne despoaie, să ne lase goi şi pustii şi să ne distrugă toată comoara duhovnicească.

Să fim cu luare-aminte

Pentru aceasta, vă rog, să fim cu luare-aminte şi, cu cât ne sporeşte avuția duhovnicească, cu atât mai mult să priveghem, ca să-i respingem toate atacurile, de oriunde ar veni ele şi, prin purtarea noastră desăvârşită, după ce vom atrage harul lui Dumnezeu, să ne ridicăm deasupra săgeților diavolului. Fiara este vicleană şi foloseşte capcane din cele mai amăgitoare când nu ne poate momi şi duce la rău de prima dată.

El nu ne grăbeşte, nu ne sileşte - să nu fie aşa - ci doar ne amăgeşte şi, când ne vede nepăsători, ne împinge la rău şi la păcat.

Diavolul ne războieşte şi cu virtutea

Atunci când nu ne poate sili să ne pierdem mântuirea, de multe ori strecoară pe ascuns, chiar în lucrarea virtuții, momeala cu care să ne scufunde întreaga comoară.

Ce vreau să spun? Să vorbesc mai limpede ca, după ce ne vom învăța cu vicleşugurile lui, să ne putem feri de vătămarea care ne vine din ele.

Când diavolul se încredințează că nu primim lesne păcatul însuşi, ci vede că ne păzim de desfrânare, alegând cumpătarea, şi că întoarcem spatele lăcomiei, că urâm nedreptatea, că ocolim desfătările necuviincioase, că postim şi ne rugăm, şi că ne îngrijim să facem milostenie, atunci plănuieşte alte şi alte şiretlicuri cu care să ne piardă întreaga comoară duhovnicească şi să ne împiedice să ne folosim de toate virtuțile noastre. Pe cei ce cu mari nevoințe îi biruie vicleşugurile, îi face să se mândrească cu faptele lor bune şi cu izbânzile lor şi să caute la slava cea lumească, ca să-i facă să piardă adevărata slavă dumnezeiască
(Cuvântul XXXI la Facere PGB 3, 302-306. PG 53, 205)

Nu ne sileşte

"Şarpele m-a amăgit" (Facerea 3, 13). Dar a se lăsa sau nu amăgită stătea în puterea Evei. "Şarpele - a zis - m-a amăgit". Vrăjmaşul mântuirii noastre, lucrând prin vietatea aceea vicleană, şi-a strecurat sfatul cel rău şi a înşelat-o pe femeie. Nu a silit-o, nici n-a constrâns-o să-i primească sfatul, ci doar, printr-un îndemn pierzător, şi-a dus la capăt înşelăciunea, fiindcă a găsit-o pregătită să-l asculte; a găsit-o, adică, pe cea lesne de amăgit, şi pentru ea nu este iertare.
(Cuvântul VII la Facere PGB 2, 466. PG 53, 140)

Atrage prin înşelăciune şi convingere

"… care lucrează acum în fiii neascultării" (Efeseni 2, 2). Vezi, nu cu sila te atrage, nici cu tirania, ci convingându-te. Păcatul a fost numit neascultare, tot atât de bine cum s-ar fi putut chema şi înşelăciune, fiindcă pe toți îi atrage înşelându-i şi convingându-i.

Apostolul îi mângâie nu dându-le doar un complice la păcat, ci mărturisind că el însuşi se numără printre păcătoşi: "între care şi noi toți am petrecut odinioară …" (Efeseni 2, 3).
(Cuvântul IV la Epistola către Efeseni PGB 20, 498. PG 62, 31)

Nu ne biruie şi nu ne poate stăpâni

Dumnezeu a făcut şi aceasta, ca diavolul să nu ne biruie şi să nu ne stăpânească, pentru că adevărat este că nimeni n-ar putea rezista puterii sale. Din această pricină l-a depărtat ca pe un tâlhar şi un tiran. Dacă nu găseşte pe cineva gol şi pustiu hălăduind prin ascunzătorile sale, nu cutează să-l atace. Dacă nu ne vede umblând în "pustie", nu are curaj să se apropie de noi. Pustia şi locul diavolului nu sunt altele decât păcatul. Avem nevoie de pavăza mântuirii şi de sabia Sfântului Duh ca să nu avem de pătimit, dar şi ca să-i tăiem capul fiarei, dacă ar voi să ne atace.

Trebuie să ne rugăm necontenit ca să-l strivim în picioare, chiar dacă el luptă de jos, ca un neruşinat şi un netrebnic. Totuşi luptând de jos învinge, fiindcă noi nu ne străduim să ne ridicăm deasupra loviturilor lui. El nu se poate ridica de la pământ, ci se târăşte, de aceea chipul diavolului este şarpele.

Ne războieşte cu cele pământeşti

Dacă nu ştii ce înseamnă că ne războieşte de jos, mă voi strădui să fiu limpede şi să-ți explic cum se duce războiul acesta.

Ce înseamnă că diavolul luptă de jos? Înseamnă că loviturile pe care ni le dă vin prin lucrurile pământeşti. Vin din plăceri, din bogăție şi din toate grijile lumeşti. De aceea, dacă vede pe cineva înaripat şi purtat de duhul său spre cer, nu va putea sări până la el. Chiar dacă va încerca s-o facă, va cădea repede. Nu are picioare, nu te teme. Nu are aripi, nu te spăimânta. Se târăşte pe pământ şi printre lucrurile pământeşti.

Să nu fii părtaş la nimic pământesc şi nu vei avea nevoie să-l înfrunți. El nu cunoaşte lupta față-n față, ci se ascunde ca şarpele în mărăcini, de unde pândeşte mereu ca să-l piardă, ispi-tindu-l, pe cel bogat duhovniceşte. Dacă tai mărăcinii, va fugi repede, fiindcă e laş.

Dacă ştii să foloseşti împotriva lui "descântecele" sfinte (rugăciunile, not. Ed.), pe dată-l vei răni. Fiindcă şi la noi există "descântece" duhovniceşti. Acestea sunt numele Domnului nostru Iisus Hristos şi puterea crucii. "Descântecul" aresta nu numai că scoate şarpele din cuib şi-l aruncă în foc, dar vindecă şi răni.
(Cuvântul IX la Epistola către Romani PGB 166, 596-598. PG 60, 463)

Pe toate le imită

Diavolul, dacă nu ştie el sigur ce va imita sau împotriva cui va unelti, nici nu încearcă s-o facă şi nici nu ştie cum.
(Cuvântul XLII la Evanghelia după Matei PGB 10, 808. PG 58, 476)

Pe toate le amestecă şi le răstoarnă

O, voi, care pe toate le răsturnaţi! Care vă împreunaţi bărbaţi cu bărbaţi, de parcă ar fi femei şi pe femei le trimiteţi să lupte în război, de parcă ar fi bărbaţi.

Lucrarea diavolului este să le amestece şi să le pervertească pe toate, să strice şi să mute hotarele dintru început puse, pe care Dumnezeu le-a aşezat firii. Pe femeie Dumnezeu a lăsat-o să îngrijească casa, iar pe bărbat să se ocupe de cele ale lumii. Tu însă, diavole, capul l-ai pus unde sunt picioarele, iar picioarele unde este capul. Ai dat arme femeilor şi nu te ruşinezi?
(Cuvântul V la Epistola către Tit PGB 24, 112-l14. PG 62, 694)

Diavolul încearcă de mai multe ori

De ce spune: “şi după îmbucătură a intrat atunci satana în el”? (Ioan 13, 27). Pentru că diavolul nu intră dintr-o dată şi nici la prima încercare, ci numai după ce te încearcă de mai multe ori, aşa cum s-a întâmplat şi cu Iuda. Mai întâi a bătut la poartă, apoi l-a împresurat pe nesimţite şi numai când a văzut că e gata să-l primească, a intrat întreg într-însul şi l-a stăpânit cu totul.
(Cuvântul LXXXI la Evanghelia după Matei PGB 12, 272. PG 58, 733)

Nu lucrează dintr-o dată, ci treptat

Atunci când vor să ademenească pe cineva, demonii nu se grăbesc. Nu-l îndepărtează de la litera Evangheliei, ci de la duhul ei. în acest chip ne duc ei în rătăcire şi ne întind capcane ascunse.

Dacă le-ar spune oamenilor “fugiţi de Hristos”, oamenii s-ar păzi de ei ca de nişte rătăcitori şi pierzători de suflete, dar dacă îi lasă în pace în credinţa lor, încercând să-i rătăcească în numele Evangheliei, lesne încep să surpe construcţia. Şarlatanii se folosesc de numele Evangheliei ca să-şi ascundă planurile viclene.
(Către Galateni, cap. I PGB 20, 190. PG 61, 621)

Nu ştie dacă va birui

“… ca nu cumva să vă fi ispitit ispititorul” (Tesaloniceni 3, 5). Diavolul ispiteşte, dar nu ştie dacă va birui. Şi totuşi, atacă. De ce noi, dar, care ştim că ne vom ridica deasupra lui, nu priveghem?

Una dintre pilde este Iov. Vicleanul îi spunea lui Dumnezeu: “N-ai făcut Tu gard în jurul lui şi în jurul casei lui şi în jurul a tot ce este al lui, în toate părţile şi ai binecuvântat lucrul mâinilor lui… Dar ia întinde mâna Ta şi atinge-Te de tot ce este al lui sa vedem dacă nu Te va blestema în faţă!” (Iov 1, 10-l 1). Diavolul ispiteşte. Dacă vede că cineva e slab, va încerca, dar dacă vede că e puternic, va pleca.
(Cuvântul IV la Epistola I către Tesaloniceni PGB 22, 430-432. PG 62, 417)

Diavolul îl umileşte pe om

Ce este mai înjositor pentru un om decât a cădea de la mântuire şi a-L socoti vrăjmaş pe Dumnezeul tuturor, supunându-se şi închinându-se celor neînsufleţite şi adorând pietre? Căci Dumnezeu ne-a înălţat la o prea mare cinste, iar diavolul a avut grijă să-i coboare pe cei ce cred în el într-atât încât să-i facă mai nesimţitori decât cele nesimţitoare. De aceea spune profetul: "S-a smerit bărbatul".
(La Isaia, cap.II PGB 8, 286. PG 56, 37)

Ura diavolilor pentru oameni

Dacă ar întreba cineva "De ce Hristos a făcut ce I-au cerut demonii?", de ce, adică, le-a îngăduit să intre în turma de porci (Luca 8, 32), i-am putea răspunde că n-a făcut-o ascultând de demoni, ci voind să ne arate multe cu această lucrare a Sa.

Mai întâi, a voit să le arate celor ce s-au izbăvit de acei tirani înspăimântători ce mare pieire pot aduce şi cu ce înverşunare le doreau răul. Apoi, ca să cunoască toţi că nici în porci nu cutează să intre, dacă nu le îngăduie Domnul. În al treilea rând, ca să le arate că demonii le-ar fi putut pricinui rele mult mai îngrozitoare decât răul pe care l-au făcut porcilor, dar numai dacă n-ar fi fost păziţi prin purtarea de grijă a lui Dumnezeu; căci Dumnezeu îi păzea pe acei nefericiţi, chiar posedaţi fiind de duhurile rele.

Este limpede pentru fiecare că demonii ne urăsc pe noi, oamenii, mult mai mult decât pe dobitoacele necuvântătoare. Prin urmare, dacă nu le-a fost milă de porci, cu atât mai mult, ce le-au făcut lor le-ar fi făcut şi oamenilor stăpâniţi de ei, pe care i-au colindat prin toată pustia; aceasta, însă, numai dacă nu s-ar fi arătat pronia lui Dumnezeu chiar şi pentru aceşti robi ai diavolului, căci numai ea le-a potolit şi le-a înfrânat mânia neîmpăcată.

De aici se vede limpede că nu este om care să nu se bucure de purtarea de grijă şi de ocrotirea lui Dumnezeu.

Dacă nu toţi se bucură de ea în acelaşi chip, însuşi acest fapt este o mare dovadă a purtării de grijă a Domnului, fiindcă ea se arată fiecăruia după trebuinţă.

Diavolul se bucură întotdeauna
când duce oamenii la pierzare

De ce demonii i-au făcut pe porci să se arunce în adânc? Pentru că, cu mare zel, se străduiesc să-i facă pe oameni să-şi piardă curajul şi să-i afunde în deznădejde şi pentru că se bucură întotdeauna de pieirea oamenilor.

Aşa a făcut diavolul şi cu Iov, dar tot cu îngăduinţa lui Dumnezeu. Domnul nici aici n-a ascultat de el, ci a voit a-l face şi mai plin de slavă pe robul Său. A voit a-i tăia diavolului neruşinarea şi a arunca asupra sa toate câte a pătimit dreptul Său.

Acum Domnul a făcut exact ce nu voiau demonii, fiindcă puterea lui Hristos s-a vestit după această minune pretutindeni, iar viclenia diavolului, de care i-a scăpat pe cei aflaţi în stăpânirea lui, s-a arătat în toată hidoşenia ei. Domnul a arătat, astfel, că duhurile necurate nici de porci nu s-ar fi putut atinge dacă n-ar fi îngăduit-o Dumnezeu, Care pe toate le stăpâneşte.
(Cuvântul XXVIII la Evanghelia după Matei PGB 10, 262-264. PG 57, 354-355)

Diavolul nu se satură niciodată de relele omeneşti şi e nesătul de necazurile noastre.
(La Statui, XIV PGB 32, 416. PG 49, 147)

Când se înfurie diavolul cel mai tare

Diavolul se supără cel mai tare şi se face mai rău ca o fiară turbată, atunci când ne vede că luăm seama la noi înşine şi că ne păzim.

Când vede că mari şi multe sunt la noi lucrările virtuţii, atunci se îngrijeşte să facă naufragiul cât mai înspăimântător.

Dacă diavolul îl va împiedica pe unul de mijloc, care nu e cunoscut de mulţi şi nu se distinge prin virtute, să se îmbunătăţească şi să sporească duhovniceşte şi-l va face să decadă, nu va pricinui celorlalţi o aşa mare vătămare. Dacă, însă, va împinge să cadă pe unul care a ajuns pe culmile virtuţii, care e cunoscut, văzut şi admirat de mulţi, căderea aceluia va pricinui multă pagubă celorlalţi. Şi nu doar pentru că s-a prăbuşit de la o mare înălţime, ci fiindcă pe mulţi din cei ce-l admirau i-a făcut să sfârşească în nepăsare.
(La Statui, I PGB 31, 578. PG 49, 20)

Dacă duşmanii sunt mulţi, şi acesta este un semn că Evanghelia lucrează în oameni, pentru că furia vicleanului niciodată nu devine mai sălbatică decât atunci când vede că, pe mulţi dintre cei ce se făcuseră uneltele lui, cuvântul Domnului îi răpeşte de la el.
(Cuvântul XLIII la Epistola I către Corinteni PGB 18A.730. PG 61, 371)

Când se bucură şi când se smereşte diavolul

Aşa cum se bucură şi simte mulţumire şi plăcere când ne mâniem, când ne păruim şi ne înfruntăm între noi, tot aşa se face mic şi se smereşte când între noi e pace şi înţelegere şi ne înfrânăm mânia, ca unul care e duşmanul păcii şi al înţelegerii între oameni şi tată al pizmei.
(Cuvântul II la David şi Saul PGB 7, 582. PG 54, 680)

Diavolul suferă când sufletul omului se depărtează de păcat

Diavolul suferă cumplit când e alungat din trupul omului. Cel mai mult, însă, se întristează când sufletul se depărtează de păcat, fiindcă păcatul este marea lui putere. Pentru aceasta S-a jertfit Hristos, ca să se desfiinţeze păcatul care a adus moartea în lume. Din pricina păcatului, cele de sus s-au coborât jos. Dacă l-ai lepădat, ai tăiat tăria diavolului şi i-ai spart capul, i-ai zdrobit toată puterea, i-ai risipit oştirea şi ai (acut o minune mai mare decât toate minunile.
(Cuvântul XLVI la Evanghelia după Matei PGB 10, 826-828. PG 58, 481)

Lucrarea diavolului este credința în mai mulți dumnezei
şi închinarea la idoli

Demonii duc pe oamenii la idoli, îi depărtează de Dumnezeu şi îi conving să nu creadă în viața veşnică. Diavolul, când e ocărât, nu face bine, dar şi când nu e ocărât îi vătăma pe cei ce cred în el şi-l cinstesc.
(Cuvântul XXXII la Evanghelia după Matei PGB 10, 374. PG 53, 378)

Era un obicei la neamuri să-i socotească pe oameni dumnezei. De aceea, când te întreabă cineva de unde vine închinarea la idoli, să ştii care a fost începutul. Chiar şi pe apostoli, deşi erau oameni, îi socoteau dumnezei (Fapte 14, 11).

În acelaşi chip, şi diavolul s-a străduit, la început, din răsputeri, să le zdruncine oamenilor cucernicia, căci a zis: “Veți fi ca Dumnezeu” (Fac. 3, 5). Pentru că n-a reuşit, a încercat s-o facă mai târziu, străduindu-se mereu să-i determine pe oameni să creadă în zei.
(La Daniil, cap.II PGB 8, 564. PG 56, 209)

Viclenia diavolului

Aceasta este viclenia fără seamăn a diavolului. Se străduieşte să-şi răspândească învățăturile pierzătoare fie adăugând ceva, fie scoțând ceva, fie denaturând, fie interpretând greşit textul Scripturii. (Aceasta este explicația apariției sectelor, Not. Ed.)
(Cuvânt la “Doamne, nu a omului este calea lui?” PGB 8A, 482. PG 57, 210-211)

Metoda înşelăciunii

Aceasta este metoda diavolului. Îi scoate pe cei ce i se supun şi ascultă de el din hotarele ce ne-au fost date de Dumnezeu, pentru unele mai înalte, spune el.

Ne momeşte cu speranțe deşarte şi ne scoate din harul lui Dumnezeu.

Nu numai că nu ne mai dăruieşte nimic în plus față de ce ne-a dăruit Dumnezeu (cum ar putea, doar e diavol) şi nu ne mai lasă să ne întoarcem unde viețuiam mai înainte (unde eram ocrotiți, lipsiți de orice grijă şi unde nu duceam lipsă de nimic), dar ne poartă dintr-un loc în altul, fără a ne lăsa să ne statornicim în vreunul.

Aşa l-a făcut pe părintele nostru, Adam, să piardă traiul binecuvântat din Rai. După ce l-a amăgit, promițându-i o cunoaştere şi o treaptă mai mare, lesne l-a despuiat apoi şi de cele ce avea. Fiindcă strămoşul nostru nu numai că n-a devenit egal cu Dumnezeu, precum îi făgăduise vrăjmaşul, ci, dimpotrivă, a intrat sub stăpânirea morții. Şi nu numai că n-a mai căpătat nimic altceva mâncând din pomul vieții, ci a pierdut şi mare parte din ştiința pe care o avea, amăgindu-se că va dobândi mai multă. După ce a gustat din pomul vieții, a început să se ruşineze şi să se ascundă din pricina goliciunii, în vreme ce, înainte de ispitire, era mai presus de ruşine. Atunci s-a văzut pe sine gol şi a înțeles că trebuie să se acopere cu veşminte şi să îndure şi alte patimi ce urmau să vină.

Ca să nu pătimim şi noi la fel, să avem încredere în Dumnezeu şi să stăruim să păzim toate câte ne-a poruncit, să nu le cercetăm cu de-amănuntul, ca să nu pierdem şi toate bunătățile ce ne-au fost dăruite.
(Cuvântul VII la Evanghelia după Ioan PGB 12, 570-572. PG 59, 63)

Nu ne duce la căință

Vezi când s-a pocăit Iuda ? După săvârşirea păcatului. Acesta este diavolul. Pe cei ce nu priveghează nu-i lasă să vadă răul decât atunci când s-a împlinit, pentru ca, astfel câştigați fiind de el, să nu apuce a se căi şi a se întoarce de la păcat.

Deşi Iisus i-a spus multe, Iuda nu s-a lăsat înduplecat şi nu s-a îndreptat. Mintea i s-a deschis şi s-a căit numai după ce căzuse fără întoarcere în greşeală, însă nu i-a fost de folos.
Căința lui, faptul că a aruncat argintii şi că nu s-a ruşinat de mulțimea evreilor, pe toate le putem îngădui, dar de neiertat rămâne faptul că s-a spânzurat. Aceasta este lucrarea celui viclean care l-a depărtat mai întâi de căință, ca să nu aibă vreun folos din ea, şi l-a omorât apoi cu o moarte nevrednică, de care au aflat toți, convingându-l să se sinucidă.
(Cuvântul LXXXV la Evanghelia după Matei PGB 12, 278. PG 58, 759)

Arma cea mai puternică a diavolului este deznădejdea

Nici o armă nu este mai puternică în mâna diavolului decât deznădejdea. De aceea nici nu se simte prea mulțumit când păcătuim, ci cel mai mult se bucură când ne lăsăm cuprinşi de disperare.

Ascultă, dar. Pavel se teme mai mult de deznădejde decât de desfrânare, căci spune: “îndeobşte se aude că la voi e desfrânare, şi o astfel de desfrânare cum nici între neamuri nu se pomeneşte” (I Corinteni 5, 1).
(Despre căință I PGB 30, 96. PG 49, 278)

Vezi, dar, cum Pavel se teme de deznădejde ca de arma cea mai tare a diavolului? Căci, după ce a zis “… să întăriți în el dragostea …”, adaugă şi de ce: “… că să nu fie copleşit de prea multă întristare unul ca acesta” (II Corinteni 2, 7).

Să apucăm să scoatem din gâtlejul diavolului acest mădular al nostru, înainte de a fi pierdut şi înghițit. Corabia e în mijlocul furtunii şi în primejdie să se scufunde. Să ne străduim s-o salvăm înaintea naufragiu. Căci, aşa cum corabia se scufundă când marea se umflă şi valurile se ridică uriaşe din toate părțile, tot aşa şi sufletul, când e împresurat de pretutindeni de tristețe, se îneacă repede dacă nu-i întinde cineva o mână să-l ajute. Întristarea, prin care ne mântuim de păcate, aduce după sine pieirea, dacă e lipsită de măsură.

Vezi cu câtă atenție a folosit cuvintele? Căci n-a zis “poate o să-l piardă diavolul”, ci “poate ni-l va smulge satana prin înşelăciune, pentru că lăcomia este a dori să iei cu sila ceva ce nu este al tău”.

Căderea lui Iuda

Cunoscând, aşadar, Pavel ce-i făcuse diavolul lui Iuda, s-a temut ca nu cumva acelaşi lucru să se întâmple şi aici. Ce i-a făcut, dar, lui Iuda? Iuda s-a căit, căci a spus: “Am greşit vânzând sânge nevinovat”. Diavolul a auzit această mărturisire şi a înțeles că Iuda începuse să se îndrepte şi să se întoarcă spre mântuire şi s-a temut că se va căi.

Are un Stăpân iubitor de oameni, îşi zicea el, Stăpân care, atunci când acest ucenic era pregătit să-L trădeze, a plâns pentru el şi l-a rugat de multe ori. De aceea, cu atât mai vârtos acum, îndreptat prin căință, nu-l va primi din nou la Sine?

Dacă Domnul îl chema să se alipească de El chiar şi atunci când nu mai părea a se îndrepta, cu atât mai mult nu l-ar fi chemat acum, când s-a îndreptat şi când şi-a înțeles păcatul? Doar pentru aceasta a venit Domnul în lume, ca să fie răstignit.

Ce a făcut, aşadar, diavolul? I-a strecurat în suflet nelinişte şi i l-a întunecat cu o durere prea mare. L-a prigonit, l-a depărtat şi l-a dus până la spânzurătoare, luându-i, în acest fel, viața prezentă şi lipsindu-l de prilejul de-a se pocăi.

Într-adevăr, dacă ar mai fi trăit, s-ar fi putut mântui. E limpede dacă ne gândim la cei ce L-au răstignit pe Hristos; dacă Domnul i-a mântuit chiar şi pe aceştia şi dacă, chiar de pe cruce, L-a rugat pe Tatăl şi I-a cerut să-i ierte pentru cutezanța lor, este de la sine înțeles că şi pe Iuda l-ar fi primit înapoi cu toată dragostea Lui, dacă ucenicul s-ar fi căit cum se cuvine. Acela, însă, n-a mai răbdat otrava părerii de rău; fiindcă o durere prea mare l-a copleşit.
De aceasta, temându-se şi Pavel, îi sileşte pe Corinteni să-l smulgă pe om chiar din gâtlejul diavolului.
(Despre căința I PGB 30, 100-l04. PG 49, 278-279)

Diavolul ne ia nădejdea la Dumnezeu

Diavolul tocmai de aceea ne trimite gânduri de deznădejde, ca să ne lipsească de nădejdea la Domnul, adică de această ancoră şi temelie a vieții noastre, de această călăuză care ne arată drumul drept ce duce la cer, ca şi de mântuirea sufletelor, pe care omul ar pierde-o. “Căci prin nădejde ne-am mântuit” (Romani 8, 24).

Nădejdea, precum o sfoară tare ce atârnă de cer, ne ține sufletele şi îi trage încet, încet, în sus, pe aceia care se țin strâns de ea, ridicându-i deasupra valurilor necazurilor şi suferințelor vieții.

Dacă puterile cuiva scad şi el slăbeşte în nădejde, lăsând să-i scape această ancoră sfântă, va cădea şi se va îneca în adâncul răutății şi al păcatului.

Ştiind bine aceasta, vicleanul, cum simte că faptele noastre cele rele ne apasă conştiința, vine şi el şi ne îngreuiază şi mai mult cugetul, trimițându-ne gândul deznădejdii, care este mar greu şi decât plumbul. Dacă-l primim şi nu-l alungăm pe dată, greutatea pe care o simțim de la păcatele noastre ne va trage în jos, vom scăpa din mâini frânghia ce ne ține legați de cer şi”! ne vom afunda în abisul relelor.
(Către Teodor cel căzut, PGB 28, 750-752. PG 47, 279)

Păcatului dă îndrăzneală

Fii cu luare-aminte la ce ți-a făcut diavolul. Două sunt lucrurile pe care le ai de la el: păcatul şi căința. Păcatul este rana, iar căința este leacul. Aşa cum sunt răni şi leacuri pentru trup, tot aşa pentru suflet sunt păcatele şi căința. Păcatul are ruşinea, iar căința are îndrăzneala.

Adună-te, rogu-te, şi fii cu cea mai mare luare-aminte la cele ce-ți spun, ca să nu le încurci şi să pierzi folosul ce-l poți avea din dreapta lor înțelegere. Există rană şi leac, există păcat şi căință. Rana este păcatul, iar leacul este căința. Rana naşte putreziciune, iar leacul o curăță. Păcatul naşte putreziciune, păcatul naşte ruşine, păcatul naşte batjocură, în vreme ce căința dăruieşte îndrăzneală, dăruieşte libertate, curăță păcatul.

Fii acum atent. Păcatului îi urmează ruşinea, în vreme ce căinței îi urmează îndrăzneala cea bună. Ai fost atent la ce ți-am spus? Satana le-a răsturnat şi a dat păcatului îndrăzneală şi căinței ruşine. (…)

Face cineva o faptă ruşinoasă şi nu se sfieşte de ea şi nu roşeşte să o spună? Acesta este răul pe care ni-l face diavolul. Când păcătuieşti, nu te lasă să te ruşinezi, ba te îndeamnă să păcătuieşti în văzul lumii; în schimb, te face să-ți fie ruşine să te căieşti.

Două rele face. Ne târăşte în păcat şi ne îndepărtează de căință. Acum - îți spune el - de ce te mai ruşinezi? Când te dedai desfrâului nu-ți era ruşine?

Când iei un medicament - îți spun eu - ți-e: ruşine? Când te izbăveşti pe tine de păcat ți-e ruşine? Atunci trebuia să te ruşinezi, când păcătuiai. Păcătuind nu te sfiai, de ce te ruşinezi dar când te ridici din păcat, îndreptat?
(Despre căință VIII PGB 30, 290-294. PG 49, 278-338)

“Îmbrăcați-vă cu toate armele lui Dumnezeu, ca să puteți sta împotriva uneltirilor diavolului” (Efeseni 6, 11). Vezi, n-a spus “în luptele”, nici “în războaiele”, ci “împotriva uneltirilor”, fiindcă vrăjmaşul nu ne războieşte nici în luptă dreaptă, nici pe față, ci uneltind împotriva noastră şi prefăcându-se că ne doreşte binele.

Ce înseamnă uneltire sau vicleşug? A mă sluji de un vicleşug înseamnă să duc în rătăcire, să birui şi să dobor pe cineva născocind ceva ce nu există. Acest lucru se întâmplă atunci când cei ce vor să ne rătăcească folosesc fie cuvântul, fie făptaş fie stratagemele celor ce luptă în arenă.

Să fiu mai lămurit. Diavolul niciodată nu spune păcatului că e păcat, închinarea la idoli, idolatria, n-o numeşte înclini nare la idoli, ci te face s-o vezi altfel decât este în realitate înfățişându-ți-o ca pe un lucru bun. Pentru aceasta se slujeşte de vicleşuguri, adică te face să crezi în cuvintele lui care nu fac decât să te învăluie şi să te înşele.
(Cuvântul XXII la Epistola către Efeseni PGB 21, 282. PG 62, 158)

Cel mai mult ne vătăma prin limbă

Diavolul ne vătăma prin orice mădular, dar înainte de toate, slujindu-se de limbă şi de gură (Iac. 3, 5-l2). Nici o unealtă nu e mai potrivită pentru el ca să ne înşele şi să ne piardă decât limba neînfrânată şi gura neferecată. Ele ne pricinuiesc cele mai multe căderi, mai multe chiar decât fărădelegile înfricoşate.
(Cateheze VI PGB 30, 536)

Ne dăruieşte lut ca să ne răpească cerul

Vai nouă pentru multa noastră nesimțire, fiindcă, în vreme ce aşteptăm bunătățile cele cereşti, rămânem la cele prezente având gura slobodă. Nu băgăm de seamă răutatea diavolului care, îmbiindu-ne cu cele mici şi vremelnice, izbuteşte să ne lipsească de cele mari, dăruindu-ne lut ca să ne răpească cerul. Ne arată doar umbra ca să ne scoată din adevăr.

În afară de aceasta ne face să trăim lucruri minunate în vise (căci aceasta este bogăția prezentă) ca să ne facă apoi cei mai săraci din lume, când va veni ziua.

Învățându-le pe acestea, iubiților, să ne ferim de ispitirile lui. Să ne păzim şi de osânda pe care am primi-o împreună cu el, ca să nu ne spună şi nouă Judecătorul: “Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veşnic, care este gătit diavolului şi îngerilor.” (Matei 25, 41).

Dar Dumnezeu este iubitor de oameni - spune diavolul - n-o să ne osândească.
Atunci, fără nici un scop s-au scris aceste?
Nu, zice tot el. S-au scris ca să ne temem de ce ne-ar putea aştepta şi să fim cumpătați şi înțelepți.

Dar dacă nu ne arătăm înțelepți, ci rămânem răi, spune-mi, n-o să ne pedepsească?
Atunci nici pe cei buni n-o să-i răsplătească?
Ba da, zice diavolul, pe cei buni îi răsplăteşte, fiindcă tocmai aceasta este firea lui Dumnezeu, să facă numai bine, chiar dacă cineva nu-l merită.
Adică, ce s-a scris despre răsplăți e adevărat şi se va întâmpla oricum întocmai, iar ce s-a spus despre pedepse nu se va adeveri?

O, viclenie fără margini a diavolului! O, iubire de oameni omenească!
Socoteala aceasta este numai a diavolului, care ne dă desfătări fără folos şi ne face trândavi. Ştiind că teama de pedeapsă ne înfrânează sufletul ca un căpăstru şi ne depărtează de rele, luptă şi face tot ce poate ca să dezrădăcineze din noi teama de pedeapsă şi să ne îndreptăm liniştiți şi lipsiți de orice teamă spre prăpastie.
(Despre iubirea desăvârşită, PGB 21, 282. PG 62, 158)

Întotdeauna îi prigoneşte pe oamenii lui Dumnezeu

“Vrăjmaşul prigoneşte sufletul meu” (Psalmul 142, 3). Putem crede că David se gândea la Saul care-i era duşman şi-l prigonea atunci, dar, dacă folosim metoda alegorică, putem înțelege că

vrăjmaşul e diavolul, pentru că diavolul nu încetează niciodată a-i prigoni pe oamenii lui Dumnezeu.

Cum am putea să scăpăm de prigonirea lui? Găsind un loc unde nu va putea intra. Unde? Unde altundeva decât îi cer. Dar cum putem urca la cer? Ascultă-l pe Pavel care ne arată că putem trăi în cer chiar şi în trup fiind, căci zice "… căutați cele de sus, unde Se aflã Hristos, şezând de-a dreapta lui Dumnezeu. Cugetați cele de sus, nu cele de pe pământ" (Coloseni 3, l-2); iar în altă parte: "… cetatea noastră este îi ceruri …" (Filipeni 3, 20)
(Cuvânt la Psalmul 142 PGB 7, 356. PG 55, 450)

Cel mai mult îi războieşte pe monahi

Fraților, hoțul nu vine acolo unde sunt paie, fân sau lemne ci unde se găseşte aur, argint sau mărgăritare. Cu alte cuvinte diavolul nu intră acolo unde sunt desfrânații, pângăritorii prădătorii de cele sfinte, răpitorii sau lacomii, ci acolo unde viețuiesc monahii.
(Când a plecat în exil, PGB 33, 404-406. PG 52, 437)

Îi prigoneşte pe cei bine-credincioşi

Aşa cum în viața de toate zilele, nu unde sunt paie şi fân săi unde este nisip, ci unde sunt aur şi mărgăritare caută sa ajungă pirații şi cei ce scufundă corăbii sau prădătorii săi spărgătorii, uneltind răul şi aducând tulburare şi supărare aşa şi diavolul vine acolo unde vede prisos de credință şi evlavie. Acolo îşi pune capcanele şi îşi urzeşte planurile. Dar, dacă cei pe care-i războieşte priveghează, nu numai că nu voi fi vătămați şi păgubiți cu nimic, ci mai multă bogăție de virtute vor aduna.
(Către cei se scandalizează, PGB 33, 628. PG 55, 525-526)

Se teme de rugăciune

Nu va greşi nimeni spunând că rugăciunea este temelia a toată virtutea şi dreptatea şi că nici unul din lucrurile din care se nasc evlavia şi credința nu va putea intra în sufletul pustiu din care lipseşte rugăciunea.

Aceasta pentru că sufletul din care lipseşte rugăciunea este precum o cetate neîntărită şi neapărată pe care lesne o poate supune orice vrăjmaş, dat fiind că nu întâmpină nici o împotrivire. Acest suflet neîntărit de rugăciuni lesne va fi supus de diavol care-l va umple fără nici cea mai mică greutate de păcate.

La început, desigur, dacă va vedea că sufletul poartă platoşa rugăciunii, nu va îndrăzni să se apropie, temându-se de puterea şi de tăria pe care o dau rugăciunile, căci ele hrănesc sufletul mai mult decât o face hrana trupul.

Apoi toți cei ce se roagă cu credință nu rabdă nimic nevrednic de rugăciune, ci sfiindu-se de Dumnezeu, cu Care tocmai au vorbit, alungă fără zăbavă orice viclenie a celui rău. Aceasta, gândindu-se cât de rău este ca cineva, care tocmai a vorbit cu Dumnezeu şi L-a rugat să-i dăruiască înțelepciune şi sfințenie, să cadă în cel mai scurt timp de partea diavolului, să

primească în suflet plăcerile ruşinoase şi să îngăduie ispitei să-i intre în cugetul pe care, numai cu puțin înainte, l-a vizitat Dumnezeu; gândindu-se, de asemenea, cât de rău este să îngăduie demonilor să pătrundă în sufletul căruia harul Duhului Sfânt i-a arătat cea mai mare iubire de oameni şi purtare de grijă.
(Despre rugăciune, PGB 31, 200-202. PG 50, 780)

Viclenia diavolului la vremea rugăciunii

Să nu dispreţuim rugăciunea, căci mai mare câştig au şi cu mai multă înlesnire trăiesc aceia care se apropie de Dumnezeu. Pentru că atunci te vei împăca şi vei vorbi mai adânc cu El şi atunci mai lesne îţi va da ceea ce îi ceri, când tu însuţi îl rogi, când inima ta este curată, când gândurile tale sunt izvorâte din înţelepciune şi când nu-L rogi cu nepăsare, lucru pe care-l fac mulţi rostind cuvintele rugăciunii numai cu buzele, în vreme ce mintea lor rătăceşte prin casă, prin piaţă, pe drumuri sau în multe alte părţi.

Aceasta este cursa pe care a născocit-o diavolul. Ştiind că la ceasul rugăciunii putem primi iertarea păcatelor noastre şi voind să ne închidă acest liman, se întărâtă şi ne depărtează gândul de la cuvintele rugăciunii, ca să plecăm păgubiţi mai degrabă decât câştigaţi.
(Cuvânt la Săptămâna Mare, PGB 35, 550. PG 55, 527-528)

Îi atacă pe cei singuri

Fii atent şi la ce-ţi voi spune acum. Unde L-a luat şi unde L-a purtat Duhul pe Hristos? Nu în cetate, nici în piaţă, ci în pustie, voind a-l atrage pe diavol şi a-i da prilej să-L ispitească pe Domnul nu numai prin foame, ci şi prin pustietatea locului.

Diavolul se năpusteşte asupra noastră atunci când ne vede singuri şi îndepărtaţi de lume, avându-ne numai pe noi înşine. Aşa a făcut şi la începutul vieţii, s-a năpustit asupra femeii când s-a întâmplat şi a aflat-o singură, fără soţul ei.

Când ne vede, însă, că suntem împreuna cu alţii, adunaţi mai mulţi, nu are curaj şi nu ne atacă. De aceea trebuie să trăim întotdeauna împreună cu ceilalţi, spre a nu cădea uşor în mâinile lui.
(Cuvântul XXIII la Evanghelia după Matei, PGB9, 408. PG 57, 209)

La sfârşit se năpusteşte cu mai multă furie

Profetul strigă, zicând "să nu te pierzi la sfârşit", deşteptând sufletul nostru când trândăveşte şi ţinându-l şi sprijinindu-l când e gata să cadă.

La început, bineînţeles, n-avem nevoie de multă întărire. De ce oare? Pentru că un om, fie el şi cel mai trândav dintre toţi, când se apucă de un lucru arată, la început, multă tragere de inimă.

Râvna fiindu-i mare şi puterea de asemenea, căci e tânăr, avansează repede şi uşor spre ţelul dorit. După ce am parcurs, însă, cea mai mare parte din drumul vieţii şi râvna noastră s-a veştejit, puterile ne-au secat şi suntem aproape gata să cădem, atunci dar, la ceasul cel mai

potrivit, dinaintea noastră se înfățişează profetul dându-ne drept toiag acest stih: “să nu te pierzi la sfârşit”.

Într-adevăr, diavolul atunci atacă mai vârtos. Aşa cum pirații care bat mările nu lovesc corăbiile când ies din port (la ce le-ar folosi să scufunde o corabie goală?), ci când se întorc cu cămările pline, slujindu-se de toate stratagemele pe care le ştiu, tot aşa şi cel viclean; când vede că am adunat multe - post, rugăciuni, milostenie, cumințenie şi toate celelalte virtuți, când vede corabia noastră plină cu nestematele credinței şi ale cucerniciei, atunci o atacă, lovind-o din toate părțile ca s-o spargă, să ne fure comoara şi s-o scufunde la intrarea în port, iar pe noi să ne trimită goi pe uscat.

De aceea, profetul îi îndeamnă pe toți, spunând “să nu te pierzi la sfârşit”, fiindcă după o asemenea cădere e greu să ne ridicăm. “Cel ajuns în adâncul relelor le dispreţuieşte pe toate”.

Pe cel ce cade la început îl iertăm toți, dată fiindu-i neştiința, dar pe acela care cade spre sfârşitul vieții, nimeni nu l-ar putea ierta sau scuza uşor, pentru că, în cazul lui, căderea pare a fi urmarea lenevirii. Dar pentru el, nu e acesta singurul rău, ci mai sunt şi ceilalți care, scandalizați de cădere, fac ca păcatul lui să fie de neiertat.
(Cuvântul III la „L-am văzut pe Domnul şezând …”, PGB 8A, 366. PG 56, 114-115)

Duşmănia neîmpăcată şi războiul cel greu

Nimeni nu poate avea, nici față de cei mai răi duşmani, o ură atât de neîmpăcată ca aceea pe care o are cel viclean față de oameni. Dacă stăm să cercetăm râvna cu care se luptă, vom vedea că e neîntrecută în comparație cu aceea a oamenilor. Dacă, iarăşi, alegem fiarele cele mai sălbatice şi cele mai crude şi le comparăm sălbăticia cu furia diavolului, vom vedea că fiarele sunt cu mult mai blânde. Aşa de mare şi de neîmblânzită îi e mânia când ne atacă sufletele.

O bătălie obişnuită e scurtă şi plină de răgazuri de odihnă. Venirea nopții, oboseala după luptele şi omorurile din timpul zilei, în câmpul de bătaie, ora mesei şi altele sunt prilejuri de odihnă pentru oştean, care-şi poate scoate armura, poate respira puțin şi se poate răcori cu apă, îşi alină foamea şi îşi recapătă puterile.

Nu la fel este războiul cu diavolul, pentru că nimeni nu poate lăsa armele nici o clipă. Cine voieşte să fie nebiruit nu poate dormi. Neapărat se va întâmpla una din două: fie va lepăda armele, şi atunci va cădea şi va pieri, fie va rămâne mere îmbrăcat în armele sale, în picioare, neadormit şi veghetor.

Pentru că diavolul, cu toată oştirea sa, nu doarme niciodată, ci e veşnic treaz şi ne pândeşte momentele de nepăsare. El se îngrijeşte să ne piardă mai mult decât ne îngrijim noi de propria noastră mântuire. Faptul că nu-l vedem şi că ne poate ataca oricând pe neaşteptate (lucru ce le pricinuieşte nenumărate rele celor ce nu priveghează) ne arată că războiul cu el este mult mai greu decât un război între oameni.
(Despre preoție VI, ” PGB 28, 304. PG 48, 69l-6921)

Scump este darul, lung este războiul

De ce acum ne loveşte cu şi mai multă îndârjire? Pentru că, cu cât darul este mai mare, cu atât mai lung este războiul cui diavolul. Un singur om a văzut în rai şi n-a răbdat.

Cum va răbda el, spune-mi, să vadă atât de mulți în cer? Ai stârnit fiară, dar nu te teme. Ai primit o putere mai mare şi o sabie mai ascuțită. Loveşte cu ea şarpele!

Dumnezeu l-a lăsat pe diavol să se năpustească asupra ta ca o fiară sălbatică ca să-i cunoşti puterea şi trăind-o.

Hristos se poartă cu noi cum ar face-o cel mai bun antrenor de palestră. Acesta ia mai întâi în primire un luptător începător, neexersat, slab şi nepăsător. Îl pregăteşte şi-i întăreşte trupul pentru luptă, dar apoi nu-l mai lasă să se odihnească, ci îl trimite mereu în arenă, să lupte cu cât mai mulți, ca să-i arate şi în practică câtă putere i-a dat.

Domnul ar fi putut, desigur, să-l scoată de la mijloc pe vrăjmaş, dar ca să cunoşti prisosul de har care ți-a fost dăruit şi cât de mare este puterea duhovnicească pe care ai primit-o prin Botez, îl lasă să te înfrunte, dându-i multe prilejuri să te atace, ca tu să câştigi cununile.
(Împotriva celor ce se îmbată şi Cuvânt la înviere, PGB 36, 166-l68.PG 50, 440-441)

Diavolul acoperă păcatul cu plăceri

Aşa cum copiii acoperă cu pământ capcanele, tot aşa şi diavolul acoperă păcatele cu plăcerile lumeşti. Dar tu învață să nu te amăgeşti şi cercetează bine, când întâlneşti vreun câştig, să nu-l vezi numai pe el, ci caută bine, ca nu cumva acolo să se ascundă moartea şi păcatul. Dacă le vezi, nu-l primi.

Iarăşi, în desfătarea şi în dulceața negrăită pe care o vei simți cândva cuprinzându-te să nu vezi numai plăcerea, ci veghează ca nu cumva, în adâncul ei, să fie ascunsă vreo necuviință şi călcare a legilor dumnezeieşti. Dacă aşa este, fugi repede, departe.

Dacă cineva ne sfătuieşte sau ne linguşeşte, dacă ne înconjoară cu atenții şi se poartă cu mare grijă, dacă ne promite cinstiri şi orice altceva, pe toate să le cercetăm bine, să privim în toate părțile şi să ne încredințăm că nu ne paşte nici o primejdie nici din sfatul lui, nici din cinstea pe care ne-o făgăduieşte şi nici din grija pe care ne-o arată. In nici un caz să nu alergăm la ele fără a ne gândi mai întâi dacă e bine ce facem.
(La Statui, XV, PGB 32, 448-450. PG 49, 156)

Pilda pe care ne-o dau păsările

Păsările, atâta timp cât zboară la înălțime, nu se pot prinde uşor. Aşa şi tu, cu cât priveşti mai mult în sus (la Dumnezeu, nota Ed.), cu atât mai greu poți cădea pradă capcanelor sau uneltirilor diavolului. El este un țivlitor. Zboară, deci, mai sus de vergile lui unse cu clei.

Cel ce se înalță spre Dumnezeu nu mai admiră şi nu mai| râvneşte nimic din cele ale vieții. Când urcăm pe creasta muntelui, atât zidurile cât şi cetățile ni se par mici, iar oamenii furnici ce mişună pe pământ. Tot aşa, când te ridici până la gândirea înaltă a filosofiei creştine, nimic din

cele de pe pământ nu te va mai putea uimi, ci toate ți se vor părea mici: şi bogăția, şi slava, şi puterea, şi celelalte asemenea, odată ce le-ai cunoscut pe cele cereşti.

Aşa s-a petrecut şi cu Pavel, căruia toate frumuseţile acestei vieţi i se păreau neînsemnate şi mai nefolositoare decât nişte morţi. De aceea a şi strigat, zicând: "… lumea este răstignită pentru mine…" (Galateni 6, 14). De aceea ne şi îndeamnă, spunând: "Cugetaţi cele de sus…" (Coloseni 3, 2).

Sus? Ce înţelegi prin sus? Spune-mi. Acolo unde se aflai soarele şi luna? Nu, desigur. Dar unde? Unde se află îngerii şi Arhanghelii şi Heruvimii şi Serafimii? Nu, spune. Dar atunci! Unde? "Unde se află Hristos, şezând de-a dreapta lui Dumnezeu"! (Coloseni 3, 1).

Să ascultăm; aşadar, şi într-acolo să ne îndreptăm neîncetat gândul. Pentru că, aşa cum unei păsări prinse într-o capcană nu-i sunt de nici un folos aripile şi în zadar le mişcă, vrând să scape, tot aşa şi tu, nu vei avea nici un câştig de la raţiune, dacă te laşi stăpânit în întregime de dorinţa înşelătoare.

Cu cât te vei zbate şi te vei strădui mai mult să scapi, cu atât mai vârtos te prinde şi devii robul ei. De aceea au păsările aripi, ca să evite capcanele. De aceea i s-a dat omului raţiune, ca să se păzească de păcate.

Ce iertare am mai putea avea şi cum ne-am mai putea apăra când noi suntem mai lipsiţi de minte şi decât dobitoacele fără raţiune. O pasăre care a căzut o dată într-o capcană şi a scăpat sau un cerb care s-a prins o dată în plasa vânătorului şi a reuşit să scape, greu se vor mai prinde cu aceleaşi mijloace.

Experienţa este un dascăl pentru fiecare, un îndrumător care ne învaţă să ne păzim. Noi, totuşi, chiar dacă am căzut de multe ori în aceleaşi păcate, cădem mereu în aceleaşi şi în aceleaşi greşeli şi nu luăm exemplu de la vietăţile necuvântătoare să ne purtăm de grijă, să ne păzim şi să, veghem, noi, care am fost cinstiţi de Ziditor cu raţiune.
(La statui, XV Pbfi 32, 452-454. PG 49, 157)

Când se lasă biruit diavolul?

Când diavolul va vedea o schimbare atât de mare şi va vedea că aceia care mai înainte se aflau sub stăpânirea lui s-au ridicat atât de sus şi s-au învrednicit de necuprinsa iubire de oameni a Domnului, se depărtează prearuşinat şi preasmerit şi nici privirea nu mai cutează a o ridica asupra lor. Aceasta pentru că nu rabdă strălucirea şi lumina care iese din ei şi care-l orbeşte. Atunci le întoarce spatele luând-o la fugă.
(Cateheze IV PGB 30, 404)

Cu armele cu care îi războieşte pe robii lui Dumnezeu
îşi pierde şi propria-i putere

Diavolul îşi pierde propria-i putere şi se biruie cu aceleaşi arme cu care-i războieşte pe robii lui Dumnezeu. Acest lucru nu se întâmplă cu voia lui, ci este lucrarea înţeleptului şi atotştiutorului Dumnezeu Care întoarce şi armele şi înşelăciunile diavolului asupra capului lui.

Aşa s-a întâmplat şi acum. Diavolul l-a îndemnat pe tiran să nu mai taie capetele sfinţilor şi să nu-i mai arunce la fiare, nici să-i pedepsească în vreun alt fel, ci l-a îndemnat să poruncească să fie aruncaţi în foc. Aceasta ca să nu mai rămână nimic din trupurile lor şi deci să nu se păstreze sfintele lor moaşte, iar cenuşa lor să fie amestecată cu cenuşa jijiţelor. Dumnezeu, însă, S-a folosit de acest mijloc ca să desfiinţeze necredinţa (Sfintele moaşte nu sunt arse de puterea focului - nota ed.).
(La Statui, IV PGB 32, 76. PG 49, 64)

Dumnezeu are acest obicei să întoarcă, încă de la început şi din primul ceas, împotriva diavolului, toate vicleşugurile cu care încearcă să ne piardă. Le întoarce asupra capului lui şi le preschimbă în aşa fel încât să slujească mântuirii noastre.

Ia aminte! Diavolul l-a alungat pe om din rai, dar Dumnezeu i-a deschis omului cerul. Diavolul l-a depărtat pe om de stăpânirea sa pe pământ, dar Dumnezeu i-a dat împărăţia cerurilor şi a aşezat firea omenească pe tronul împărătesc. Aşadar, Dumnezeu ne dăruieşte mereu mai mari bunătăţi decât acelea de care diavolul încearcă să ne lipsească. Dumnezeu lucrează aceasta făcându-l pe diavol şi mai înspăimântător în uneltirile lui, iar pe noi învăţându-ne să nu ne temem de ele.

Împotriva diavolului mărturisesc mucenicii

Moartea ucenicilor arată neputinţa demonilor şi mărturiseşte despre tăria lor.
(La Sfântul Mare Mucenic Drosida, PGB 37, 322. PG 50, 686-687)

Prin femeie a biruit şi iarăşi prin femeie a fost biruit diavolul.

Iubesc pomenirile mucenicilor, le iubesc şi le primesc cu mare bucurie. Pe toate, dar mai cu seamă pe acelea ale muceniţelor şi nevoitoarelor, pentru că, cu cât mai slab este vasul, ni atât mai mare este harul, cu atât mai strălucit este semnul biruinţei şi cu atât mai slăvită este biruinţa.

Strălucite sunt luptătoarele, deşi firea lor e slabă, fiindcă vrăjmaşul a fost înfrânt de cele pe care, odinioară, le înfrânsese.

Printr-o fecioară, diavolul l-a omorât pe Adam şi tot printr-o Fecioară, Hristos a luptat şi l-a biruit pe diavol.

Spada pe care demonul o ascuţise ca să ne răpună pe noi i-a tăiat lui capul. Lucru care s-a întâmplat şi în cazul lui David. Aşa cum, odinioară, dreptul David s-a luptat cu Goliat şi i-a retezat capul cu spada ce-i fusese lui gătita, aşa şi acum.

Prin femeie (Eva, nota Ed.), diavolul a biruit atunci omul, lot prin femeie (Maica Domnului, nota Ed.) a fost biruit acum. Femeia i-a fost atunci armă, tot femeia este acum unealta prin care a

fost răpus şi armă nebiruită.
(Op. cit. PGB 37, 324. PG 50, 687)

Cum să-l înfruntăm şi să-l biruim pe diavol?

Duşmanul cel viclean

De un singur lucru trebuie să avem grijă, anume cum să punem bună rânduială în cele ale noastre.

Dacă facem aceasta, nici diavolul însuşi nu ne va putea birui vreodată, ba, dimpotrivă, ne va folosi, fiindcă ne deprinde să fim prevăzători şi să veghem neîncetat, în acest fel i-a îndemnat şi Pavel pe Efeseni, spunându-le cât de nemilos este diavolul.

Dar noi dormim şi sforăim când, de fapt, ducem război cu un duşman atât de viclean. Dacă am şti, de pildă, că în patul nostru s-a cuibărit un şarpe, ne-am strădui din răsputeri să-l omorâm, dar noi, acum, că în sufletele noastre s-a cuibărit însuşi diavolul, nu ne temem că ne-ar face vreun rău şi rămânem nepăsători, pentru că nu-l vedem cu ochii trupului.

Tocmai de aceea ar trebui să fim mai prevăzători şi să priveghem. De un duşman în carne şi oase ne putem apăra uşor, dar de unul nevăzut, dacă nu suntem mereu înarmaţi şi pregătiţi de luptă, nu vom putea scăpă lesne, mai ales că el nu luptă la vedere, căci aşa ar fi uşor de stăpânit.

Dar, de multe ori, prefăcându-se prieten, îşi varsă în noi otrava răutăţii.

Aşa a îndemnat-o şi pe femeia lui Iov, punându-i masca iubirii, să-i dea soţului ei un sfat viclean.

Vorbind cu Adam, diavolul se prefăcea grijuliu şi doritor să-l apere, zicându-i:"… în ziua în care veţi mânca din el vi se vor deschide ochii…" (Facerea 3, 5).

În acelaşi fel l-a convins şi pe Ieftae, folosindu-se de pretextul dreptei-credinţe, să-şi înjunghie fiica şi s-o aducă jertfă necurată.

Trebuie să cunoaştem şi să ne păzim de uneltirile diavolului

Îi cunoşti vicleşugurile? Ai văzut de câte feluri e războiul lui împotriva noastră? Să te păzeşti, ca să fii apărat din orice parte, având totdeauna cu tine armele duhovniceşti.

Apoi să-i cunoşti fiecare vicleşug în parte, ca să nu fii niciodată descoperit şi să-l învingi uşor.

Aşa l-a învins şi Pavel, învăţându-i bine toate uneltirile, căci spune: "… gândurile lui nu ne sunt necunoscute" (II Corinteni 2, 11).

Să-i învăţăm şi noi toate uneltirile, ca să ne păzim de ele şi atunci când câştigăm biruinţă împotriva-i, să fim socotiţi biruitori şi în viaţa aceasta şi în cea viitoare şi să dobândim bunurile

cele nestricăcioase…
(Cuvântul XI la Epistola către Romani PGB 17, 40-42. PG 60, 483-484)

Să-i închidem orice intrarea diavolului prin rugăciune

Dacă îi dispreţuieşti pe fraţii tăi, cel puţin fie-ţi milă de tine şi închide-i acestui duh viclean orice intrare în sufletul tău.

Cu adevărat, nimic nu-i opreşte mai mult furia de-a ne pierde decât rugăciunea şi cererea noastră fierbinte către Dumnezeu.

Porunca diaconului la liturghie "Să stăm bine, să stăm cu frică, să luăm aminte…" nu s-a rânduit nici întâmplător, nici fără pricină, ci ni se dă ca să îndreptăm şi să ne ridicăm sufletele care se târăsc pe pământ, încât să ne putem înfăţişă sufletul drept dinaintea lui Dumnezeu, îndepărtând moliciunea pe care o avem de la grijile şi desfătările lumeşti,
(Despre Cel Necuprins, IV PGB 35, 138.-PG 48, 734)

Să-l imităm pe arcaş

Ia aminte la arcaş. Când vrea să ţintească fără greş, are grijă mai întâi să ia poziţia cea mai potrivită şi, numai după ce se aşează drept în faţa ţintei, îşi slobozeşte întruna săgeţile.

Aşa să faci şi tu. Ţinteşte capul vrăjmaşului, dar ai grijă mai întâi gândurile să-ţi fie în starea cea mai potrivită ca, luând poziţia cuvenită în care nimic să nu te stânjenească, să-ţi arunci fără greş săgeţile asupra lui.
(Despre Cel Necuprins, IV PGB 35, 140. PG 48, 734)

Ca să ne ferim de capcanele diavolului avem nevoie de
credinţă dreaptă şi de viaţă curată

Unii cad în capcanele diavolului prin viaţa pe care o duc, dar nici pentru ei nu trebuie să deznădăjduim. Capcană a diavolului este şi a nu face voia lui Dumnezeu.

O vrăbiuţă, chiar dacă şi-a prins într-o cursă numai o gheruţă, tot este în puterea celui care a întins cursa. Tot aşa şi noi, chiar dacă diavolul nu ne stăpâneşte cu totul, adică avem credinţă, tot ne aflăm în puterea lui, prin viaţa păcătoasă pe care o ducem.

Căci spune Evanghelia: "Nu oricine îmi zice: Doamne, Doamne, va intra în împărăţia, cerurilor" (Matei 7, 21), sau iarăşi: "… Niciodată nu v-am cunoscut pe voi. Depărtaţi-vă de la Mine cei ce lucraţi fărădelegea" (Matei 7, 23). Vezi că n-avem nici un folos numai cu credinţa, dacă Domnul nu ne va cunoaşte? Căci acelaşi lucru le spune şi fecioarelor: "Nu vă cunosc pe voi" (Matei 25, 12).

Ce folos avem din feciorie şi din multele noastre nevoinţe şi sudori dacă Stăpânul nu ni le va cunoaşte şi nu ni le va socoti? Unora nu li se va găsi nici o greşeală pentru credinţa lor şi nici pentru multe, dar vor fi pedepsiţi totuşi pentru viaţa pe care au dus-o. Sau dimpotrivă, altora nu

le va găsi nici o vină pentru viața lor curată, dar vor fi osândiți pentru dogma rătăcitoare în care au crezut şi care i-a dus la pierderea mântuirii. Toate acestea se leagă între ele.

Vezi că, dacă nu facem voia lui Dumnezeu, vom cădea în capcana diavolului?
(Cuvântul VI la Epistola a Il-a către Timbtei PGB 23, 572. PG 62, 633)

Să veghem să nu cădem în capcanele diavolului

Înfricoşat lucru, iubite, înfricoşat lucru este a cădea în cursele diavolului. Aceasta pentru că sufletul, prins fără scăpare ca în nişte mreje nevăzute sau simțindu-se asemenea porcului fericit în troaca lui plină de glod, este împrejmuit de năravul cel rău şi nu mai simte mirosul greu al păcatelor.

De aceea, trebuie să fim cu luare aminte, să priveghem şi să fim treji, ca să nu lăsăm vicleanului nici o poartă deschisă să intre în noi şi să nu-i îngăduim să ne facă să cădem în abis, căci, ca nişte orbi, am pierde lumina soarelui şi n-am mai putea privi spre Soarele Dreptății. Aceasta fiindcă cel rău ne-ar ucide rațiunea şi ne-ar orbi cu totul ochiul cugetării.
(Cuvântul XXII la Facere PGB 2, 664. PG 59, 190)

Cercetând Scripturile îi zădărnicim atacurile

Pentru aceasta vă aşternem vouă, în fiece zi, această masă duhovnicească, ca să respingem şi să zădărnicim toate uneltirile demonului celui rău, atât prin îndemnurile pe care vi le dăm neîncetat cât şi prin cercetarea temeinică a Sfintelor Scripturi.

Când va vedea că ne îngrijim foarte tare de viața noastră duhovnicească, nu numai că nu se va mai năpusti asupra noastră, dar nici măcar nu va mai cuteza să ne ispitească, ştiind că o va face fără nici un folos şi că îndrăzneala lui se va întoarce împotriva lui.
(Cuvântul XXXVII la Facere PGB 3, 356. PG 53, 283-284)

Duşmanii diavolului: lucrările luminii şi virtutea

Aşa cum liliecii nu iubesc soarele şi lumina, ci le socotesc duşmani, iubind, însă, noaptea şi întunericul, tot aşa şi demonii, împreună cu aceia pe care-i poartă în rătăcire, iubesc viclenia şi toate nelegiuirile, socotindu-le potrivite eu firea lor, iar duşmanii lor sunt virtutea şi lucrările luminii.

Când acestea strălucesc, celelalte se întunecă, încât cel ce-şi petrece viața în virtute nu mai are trebuință a se nevoi, de vreme ce e de ajuns să apară virtutea şi toată răutatea va dispărea şi se va desființa.
(La Isaia, cap. II PGB 8, 294. PG 56, 39)

Diavolul nu se apropie de locul în care
domneşte legea lui Dumnezeu

Diavolul nu se va apropia de noi dacă vede că în sufletul nostru este scrisă legea lui Dumnezeu şi că inima omului se face tablă a legii Sale.

Dacă în cugetul nostru, iubitor de Dumnezeu, sunt scrise literele împărăteşti, dar nu ca şi cum ar fi săpate pe o stelă de bronz, ci cu adevărat întipărite de Sfântul Duh şi strălucind de harul cel bogat, diavolul nici să ne privească în faţă nu poate, ci de departe o ia la fugă.

Aceasta, pentru că nimic nu-l sperie mai tare, nici pe el, nici gândurile pe care ni le insuflă, decât mintea care cercetează cele dumnezeieşti şi sufletul aflat pururea scufundat în izvorul sfinţeniei.

Nimic din cele prezente nu pot mâhni şi ispiti acest suflet, chiar dacă prin purtarea lui îi îndepărtează pe ceilalţi şi nu-l pot face să se umfle de trufie şi să se mândrească. În mijlocul celei mai grele ierni şi în vremurile cele mai tulburi, în acest suflet Va domni o pace adâncă, de care se va bucura la nesfârşit.
(Cuvântul III la Evanghelia după Matei PGB 12, 474, PG 59, 38)

Nu trebuie să dispreţuim nici cele
mai neînsemnate lucruri

Diavolul ne războieşte cu o sălbăticie fără seamăn şi ne pizmuieşte mântuirea împresurând-o din toate părţile. Suntem datori, de aceea, a priveghea şi a fi cu luare aminte şi a ne păzi de loviturile lui ce pot veni de pretutindeni.

De va afla un cât de mic prilej, îşi va găti sieşi o intrare cât mai încăpătoare şi, pe nesimţite, îşi va strecura în noi toată puterea.

Dacă ne preocupăm de propria noastră mântuire, nu-i vom îngădui să înainteze nici până la cele mai neînsemnate lucruri, ca să le păzim, astfel, pe cele mai însemnate.

Ar fi un lucru de neînţeles, el să arate un zel atât de mare, străduindu-se să ne piardă sufletul, iar noi să nu dovedim nici măcar atâta grijă cât zelul său de-a ne pierde, luptând pentru propria noastră mântuire.
(Cuvântul XXIII la Evanghelia după Ioan PGB 13, 68. PG 59, 137)

Când pricinuieşte vreun rău îi face şi
mai străluciţi pe cei ce-l îndură

Răul pe care-l face diavolul hrăneşte şi înteţeşte strălucirea virtuţii, pentru că Dumnezeu îl întoarce în bine pentru noi, ca să ne folosească, şi face ca cele ale noastre să fie şi mai pline de slavă. Astfel că pricinuind un rău, diavolul îi face şi mai străluciţi pe cei ce-l rabdă; dar de ce atunci, spune, nu s-a întâmplat aşa şi în cazul lui Adam care, dimpotrivă, şi-a pierdut cinstea pe care o avea la început?

Fireşte că Dumnezeu l-a întors şi lui pedeapsa în câştig, spre a se folosi de ea.

Dacă a suferit ceva, atunci acest lucru s-a întâmplat, fiindcă el însuşi şi-a făcut nedreptate sieşi.

Relele pe care le suferim de la alții se fac pricină pentru noi de mari bunătăți, în timp ce, din relele pe care ni le pricinuim noi înşine, nu ne folosim cu nimic.

Când alții ne fac nouă nedreptate, suferim, nu însă şi atunci când noi înşine greşim față de noi.

Dumnezeu ne arată că se vătăma de către el însuşi acela care greşeşte față de sine, ca să răbdăm cu curaj răul de la alții, nu, însă, şi pe acela care vine de la noi.

De altfel, în cazul lui Adam, vina pentru cădere apasă numai şi numai asupra capului lui. De ce te-ai încrezut în vorbele femeii? De ce n-ai respins-o când te-a îndemnat să faci lucruri potrivnice acelora pe care ți le-a poruncit Dumnezeu?

Tu, până la urmă, eşti vinovatul, pentru că, dacă ar fi fost diavolul, ar fi trebuit ca toți cei pe care-i ispiteşte să fie pierduți, căci aşa ar fi voit; dar, întrucât nu se întâmplă aşa, pricina răului se află în noi.

Multe rele le suferim din pricina nepăsării noastre

Ar fi trebuit, atunci, zice, ca toți cei ce sunt ispitiți de diavol să fie biruitori, sau, dacă pricina răului se află în noi, ar trebui să mergem spre pierzare şi fără diavol.

Acest lucru se şi întâmplă, fiindcă mulți sunt duşi la pierzanie şi fără a-i ispiti diavolul. Aceasta întrucât, cu siguranță, nu el este pricina tuturor relelor,

Multe clin ele se întâmplă din cauza nepăsării noastre. Dacă, pentru unele, el este vinovatul, aceasta se datorează faptului că noi am făcut începutul.

Spune-mi rogu-te, când l-a biruit diavolul pe Iuda? Atunci când, zice Evanghelia, a intrat în el. Ascultă care e adevărata pricină: "… era fur şi, având punga, lua din ce se punea în ea" (Ioan 12, 6). Dar Iuda însuşi l-a lăsat să intre şi să se sălăşluiască în el, fără nici o împotrivire. Prin urmare, nu diavolul face începutul, ci noi îl primim şi-l chemăm.
(Cuvântul LIV la Fapte PGB 16B.266-268. PG 60, 377)

Când nu ne poate lovi, el este cel lovit

Aşa este mintea. Când prinde aripi, când se sloboade din grijile de fiecare zi, nimic n-o mai poate opri. Se ridică mai presus de toate şi, mai ales, se ridică deasupra săgeților arzătoare ale diavolului.

Fiindcă vicleanul nu este bun țintaş şi nu ne poate ajunge acolo sus, ce face? Îşi aruncă săgețile, neruşinat cum este, dar ele nu-şi ating ținta, ci cad în gol şi nu numai în gol, ba îi cad chiar în cap.

Oricum, săgeata pe care ne-o trimite, odaia pornită, trebuie să lovească ceva. Aşa cum o săgeată, odată slobozită din arc, îşi loveşte negreşit ţinta, fie ea pasăre, zid, haină, copac sau, pur şi simplu, străbate văzduhul, tot aşa şi săgeata diavolului, obligatoriu va lovi pe cineva. Dacă nu izbuteşte să-l lovească pe cel împotriva căruia e îndreptată, îl va lovi pe cel care a tras-o.

Multe lucruri ne arată că aşa se întâmplă, anume că, dacă nu noi suntem cei loviţi, atunci este el.

Eu înţeleg aşa lucrurile: a vrut să-l amăgească pe Iov, dar, fiindcă nu l-a putut lovi, el a fost cel lovit.

A vrut să-l amăgească pe Pavel. Nu l-a rănit, în schimb, s-a rănit pe sine. Dacă suntem atenţi, putem vedea că pretutindeni se întâmplă la fel.

Când se pregăteşte să lovească, nu face altceva decât să se lovească pe sine şi, cu atât mai vârtos se vătăma, cu cât ne păzim mai mult, ca să fim nebiruiţi, înarmându-ne şi întărindu-ne împotriva lui cu spada şi cu pavăza credinţei.
(Cuvântul XXII la Epistola către Evrei PGB 25, 130. PG 63, 159)

Poruncile lui Hristos şi poruncile diavolului

Să purtăm cu stăruinţă jugul lui Hristos, care este uşor, lesne de purtat şi care nu ne sileşte la nici unul din lucrurile pe care mamona ne Sileşte să le facem. Acesta din urmă ne porunceşte să fim duşmani cu toată lumea, în vreme ce Hristos, dimpotrivă, ne porunceşte să-i iubim pe toţi şi cu toţii să fim prieteni.

Diavolul, după ce ne ţine lipiţi de lut şi de cărămizi (fiindcă acestea sunt aurul), nici noaptea nu ne lasă să răsuflăm liniştiţi. Domnul Hristos, dimpotrivă, ne eliberează de grija noastră cea multă şi necugetata pentru cele ale lumii şi ne porunceşte să ne adunăm comori în ceruri şi, mai ales aceste comori pe care le-am dobândit nu nedreptăţind pe alţii şi făcându-le rău, ci din dreapta noastră osteneală.

După atâtea sudori şi osteneli chinuitoare în care ne-am petrecut în chip necugetat viaţa, când vom fi osândiţi şi ne vom supune legilor Iui Hristos, diavolul nu numai că nu ne poate ajuta cu nimic, ci mai tare va aprinde focul cel veşnic în care vom arde. Domnul Hristos, însă, şi atunci când ne porunceşte să dăm de pomană un pahar cu apă rece, nu îngăduie să rămânem nerăsplătiţi şi fără plata cuvenită, ci ne întoarce milostenia cu prisosinţă.

Cum dar n-ar fi o mare nesocotinţă din partea noastră săi dispreţuim un Stăpân atât de blând şi de îngăduitor, Care ne dăruieşte atât de multe bunătăţi, făcându-ne robii unui tiran nerecunoscător şi nemulţumitor, care nici în lumea aceasta nici în cealaltă nu le poate fi de nici un folos celor care-l ascultă şi-l slujesc?

Iar acesta nu este cel mai îngrozitor lucru şi nu reprezintă paguba cea mai mare, faptul că nu ne vine în ajutor şi nu ne sprijină la vremea osândei, ci, pe lângă toate acestea, îi înconjoară cu nenumărate rele, cum am spus, pe cei ce-l ascultă.

Cei mai mulți dintre cei osândiții iadului, vedem că au fost pedepsiți, fiindcă s-au făcut robi banului şi fiindcă au iubit aurul şi nu i-au ajutat pe cei ce se aflau în nevoie.
(Cuvântul VIII la Evanghelia după Ioan PGB 12, 592. PG 59, 68)

Diavolul se străduieşte să ne piardă, iar noi
ne străduim să câştigăm mântuirea aproapelui

Diavolul întotdeauna luptă împotriva mântuirii noastre, dar nu biruie nicicând, ba, dimpotrivă, se vătăma din pricina propriei sale răutăți. Cu toate acestea, sminteala şi furia îi sunt atât de mari, încât, adeseori, încearcă lucruri cu neputință. Bunăoară, îi atacă nu numai pe cei de la care se aşteaptă să se poticnească, ci şi pe cei despre care ştie sigur că-i vor birui toate vicleşugurile.

Auzindu-L vicleanul pe Dumnezeu, Care cunoaşte toate tainele, lăudându-l pe Iov, a crezut că va putea să-l răstoarne şi nu s-a dat înapoi de la nimic. Pe toate le-a lucrat şi le-a uneltit, ca să-l facă să se poticnească. Cu nimic nu se dădea bătut acest demon necurat şi preaviclean, deşi Dumnezeu a încercat virtutea celui drept atât cât a fost cu putință.

Apoi, spune-mi, să nu ne ruşinăm şi să nu roşim că, în timp ce diavolul nu deznădăjduieşte nicicând, aşteptându-ne pieirea, noi ne pierdem uşor nădejdea în mântuirea fraților noştri?

În cazul lui Iov, deşi ar fi trebuit să renunțe de la început la planurile sale şi să nu încerce să-l tenteze, ştiind bine că Dumnezeu cunoştea virtutea celui drept, diavolul nu s-a depărtat.

Dimpotrivă, chiar şi după ce Domnul a dat mărturie pentru credinciosul Său, purtat de ura-i oarbă împotriva noastră, a sperat că-l va putea birui, deşi Iov se arătase în toate curajos.

Noi însă, în ciuda faptului că nu ne-au fost date patimile lui Iov ca să ne descurajăm, nu ne ducem lupta până la capăt. Diavolul, însă, cu toate că Dumnezeu îl opreşte, nu încetează nicicând să ne războiască.

Tu, cu toate că Dumnezeu te îndeamnă şi te deşteaptă să-i ajuți pe păcătoşi, dai înapoi speriat? Vrăjmaşul L-a auzit pe Dumnezeu zicând: "… că nu este nici unul ca el pe pământ fără prihană şi drept şi temător de Dumnezeu şi care sa se ferească de ce este râie?" (Iov 1, 8) şi totuşi, după atâtea mari şi grăitoare mărturii, stăruie spunând: "Poate dacă voi abate asupra lui întruna rele tot mai mari voi putea să-l înfrâng şi să-l surp din turnul lui nebiruit".

Ce iertare vom avea noi, iubiților, ce apărare dacă diavolul, uneltind cu atâta sfruntată ură împotriva noastră, nu ne ostenim pentru mântuirea fraților noştri nici a mia parte din câți se osteneşte el să ne piardă, cu toate că noi îl avem de partea noastră pe Dumnezeu?
(Cuvântul I la Săracul Lazăr PGB 25, 398-400. PG 48, 967)

Păcatul este mai rău decât diavolul

Un lucru de seamă nu este atât a izbăvi pe cineva de uni demon, cât a-l izbăvi de păcat. Nu diavolul ne împiedică să dobândim împărăția cerurilor, dimpotrivă, el chiar ne ajută, fără a o

voi, fireşte, făcându-l mai înțelept pe cel pe care l-a stăpânit, spre deosebire de păcat, care ne scoate din împărăția lui Dumnezeu.

Va spune, poate, cineva: “De n-aş avea niciodată parte de o îndreptare ca aceasta”. Nici eu n-o doresc, dar pe toate le fac din altă pricină, din iubirea mea aprinsă pentru Hristos. Mi se poate întâmpla şi mie, dar mai bine să nu fie, şi mă rog să nu fie!

Atunci, dacă nu diavolul ne alungă din împărăția cerurilor, ne alungă păcatul şi mai mare binefacere este a izbăvi pe ci va de păcat. Atunci, să ne îngrijim şi să-i izbăvim pe frații noştri de păcat, dar mai înainte de a-i scăpa pe ei, să ne izbăvim pe noi înşine.

Să ne cercetăm bine pe noi înşine şi să vedem dacă nu cumva avem demon. Fiecare să fie cu luare-aminte la sine. Păcatul este mai greu lucru decât a avea demon, fiindcă demonul ne smereşte. Sau nu-i vedeți pe demonizați când scapă de răul din ei şi se însănătoşesc ca de o boală, cât sunt de smeriți, de mâhniți şi de ruşinați? Nu-i vedeți că nici ochii nu cutează a-i ridica şi a-i privi pe semenii lor?

Iată ce lucru de mirare: ei se ruşinează pentru cele ce pătimesc, dar noi nu ne ruşinăm pentru cele ce făptuim. Ei, deşi li s-a făcut nedreptate, se ruşinează, în schimb noi, chiar dacă facem altora nedreptate, nu ne ruşinăm.

Lucrurile pe care le fac ei nu sunt vrednice de ruşine, ci sunt vrednice de milă, de iubirea oamenilor, de iertare, de nespusă admirație şi de multe laude, pentru că, deşi luptă cu un demon, toate le rabdă cu mulțumire.

Toate câte le facem noi, însă, cu adevărat sunt vrednice de râs, de osândă, de pedeapsă şi de focul gheenei. Toate câte ne ruşinează şi ne fac vinovați de păcatele cele mai grele nu sunt vrednice de iertare.

Vezi, dar, că păcatul este mai înspăimântător decât demonul? Vezi că ei, posedații, au un îndoit folos din patimile lor? Mai întâi, fiindcă se fac mai înțelepți şi mai cucernici şi, în al doilea rând, pentru că, ispăşindu-şi pedeapsa aici, pe pământ, pentru păcatele lor, merg apoi, curați şi îndreptați, la Domnul.

De n-ar fi fost Domnul cu noi …

La fel spunem şi noi acum: “De n-ar fi fost Domnul cu noi… de vii ne-ar fi înghițit pe noi…” (Psalmul 123, l-3).

Ce n-ar fi putut face vrăjmaşul nostru, diavolul, de nu era Domnul cu noi? Ascultă ce-i spune Hristos lui Simon Petru: “Şi a zis Domnul: Simone, Simone, iată satana v-a cerut să vă cearnă ca pe grâu. Iar Eu M-am rugat pentru tine să nu piară credința ta…” (Luca 22, 31). Pentru că fiara e rea şi nesătulă şi, dacă n-ar fi strunită, mereu pe toate le-ar răsturna şi le-ar întoarce pe dos.

Dacă lui Iov, cu îngăduinţă de la Dumnezeu, i-a distrus casa din temelii, pe el l-a umplut de răni, a abătut asupra lui încercări năprasnice, i-a risipit averea, pe fiii şi pe fiicele lui i-a dus la groapă, i-a umplut carnea de viermi, pe nevastă a întors-o împotriva lui, pe prieteni i-a prefăcut în duşmani, iar l pe slugi le-a făcut să-i arunce cuvinte grele, de n-ar fi fost strunit de Dumnezeu, pe toţi i-ar fi pierdut.
(Cuvânt la Psalmul 131, PGB 6, 664-666 PG 55, 353)

Războiul este greu

Câtă vreme există război şi există oştirile răului, câtă vreme începătoriile sunt netrupeşti, câtă vreme există stăpânitori ai lumii acesteia şi duhurile răutăţii, spune-mi, cum poţi să petreci bine, gustând din dulceţile vieţii, nepăsător la toate acestea? De ce eşti împrăştiat? Cum vom birui dacă nu suntem înarmaţi?

Să-şi spună fiecare sieşi toate acestea, în fiece zi, ori de câte; ori se mânie sau se lasă pradă dorinţelor materiale şi ori de câte ori va căuta viaţa deşartă, cea a desfătării trupului.

Să asculte ce spune fericitul Pavel: "Căci lupta noastră nu este împotriva trupului şi a sângelui, ci împotriva începătoriilor, împotriva stăpâniilor întunericului…" (Efeseni 6, 12).

Războiul acesta nevăzut este mult mai greu decât cel obişnuit, lupta e mult mai încrâncenată. Gândeşte-te numai de câtă vreme luptă) diavolul, pentru cine se luptă şi păzeşte-te.

Cum se dezvinovăţesc leneşii: diavolul trebuia să dispară …

Da, spune, diavolul trebuia să dispară şi noi toţi ne-am fi mântuit, susţin cei ce s-au moleşit, dezvinovăţindu-se.

Ar trebui să fii mulţumit, omule, că poţi birui un duşman aşa de temut, neîndoios dacă vrei, dar tu cârteşti nemulţumit ca un ostaş somnoros şi trândav.

Dacă vrei, cunoşti prilejurile. Veghează, că nu ştii din ce parte vine răul. Întăreşte-te, fiindcă lupta nu este numai împotriva diavolului, ci şi împotriva puterilor lui.

Cum vom lupta, întreabă, împotriva întunericului? Atunci când vom fi lumină. Cum vom înfrunta duhurile răutăţii ? Făcându-ne buni, fiindcă răutatea este potrivnică binelui şi lumina alungă întunericul.

Dacă noi înşine suntem întuneric, vom cădea fără scăpare în mâinile vrăjmaşului. Cum să fim deasupra lui? Să ne facem, prin voia noastră, ceea ce el este din fire, adică duh, fără trup şi sânge. Numai aşa îl vom răpune.

Sigur, era firesc ca demonii să fi fost izgoniţi din cei mulţi, dar să nu crezi, spune, că semenii noştri ne războiesc, ci demonii, care lucrează în ei şi pe ei trebuie să-i înfruntam şi să-i biruim.

De ce luptăm împotriva diavolului?

De ce ne luptăm cu diavolul? Pentru că avem un ajutor atotputernic, harul Sfântului Duh, de la care am învățat cum trebuie să luptăm sau, mai bine zis, împotriva cui. Nu împotriva oamenilor, ci împotriva demonilor trebuie să luptăm.

Dacă există iubire, nu e nevoie de luptă

Dacă voim, nici nu e nevoie să luptăm ca să-i înfrângem, dar, de vreme ce voim să luptăm, atunci există lupta.

Trebuie să ştim că puterea Duhului care locuieşte în noi este nebiruită, căci spune: "Iată, v-am dat putere să călcați peste şerpi şi peste scorpii, şi peste toată puterea vrăjmaşului şi nimic nu vă va vătăma" (Luca 10, 19).

Ne-a lăsat să alegem pe deplin liberi şi ne-a dat tot dreptul s-o facem, fie să luptăm fie să nu luptăm. Dar, fiindcă ne-am moleşit, se face că din prea multă lene, nu luptăm împotriva lor.

Pavel, însă, n-a luptat cu ei, şi ascultă ce spune: "Cine ne va despărți pe noi de iubirea lui Hristos? Necazul, sau strâmtorarea, sau prigoana sau foametea, sau lipsa de îmbrăcăminte, sau primejdia, sau sabia?"

Şi ascultă iarăşi ce zice: "Iar Dumnezeul păcii va zdrobi repede sub picioarele voastre pe satana" (Romani 16, 20).
Neîndoios că îl avea pe satana în puterea lui, de aceea spune: "în numele lui Iisus Hristos îți poruncesc să ieşi din ea…" (Fapte 16, 18).

Totuşi, cel ce alege să lupte nu are această putere, fiindcă el n-a biruit încă; cel ce a biruit, însă, nu luptă, pentru că el l-a supus pe diavol şi l-a robit cu totul.

Nici Petru nu s-a luptat cu diavolul, ci a făcut ceva mai bun decât să lupte. Printre catehumeni, printre credincioşi, printre cei ce veneau să-l asculte, se aflau mulți care-l biruiseră deja pe diavol, de aceea şi spune fericitul Pavel:"… căci gândurile lui nu ne sunt necunoscute" (I Corinteni 2, 11).

Ascultă iarăşi ce spune: "Nu este deci lucru mare dacă şi slujitorii lui iau chip de slujitori ai dreptății…" (II Corinteni 11, 15). Cunoştea lupta şi nimic nu-i era străin …

Diavolul luptă până la capăt să ne piardă

Cel ce luptă nu ştie de va învinge sau nu, ajunge, însă, să nu cadă.

Biruința este mai lăudată când se sfârşeşte lupta. De pildă, să presupunem că ne încearcă o dorință amăgitoare. De mirare este nu să n-o primim, ci s-o lepădăm. Dacă nu ne este, totuşi, cu putință, atunci să ne nevoim şi s-o îmblânzim. Dacă ieşim din această bătălie, dar rămânem în luptă, atunci am biruit, pentru că aici nu e ca în arenă. Acolo, dacă nu ți-ai doborât adversarul, n-ai învins. Aici, însă, daca nu te-a biruit adversarul, atunci ai biruit tu.

Prin urmare, dacă nu eşti înfrânt, ai biruit.

Cu dreptate este aceasta. Să luăm drept pildă doi luptători care se înfruntă în arenă pentru victorie. Dacă unul dintre ei cade înfrânt, celălalt primeşte cununa.

În lupta cu dorințele amăgitoare nu se întâmplă acelaşi lucru. Diavolul tare se mai străduieşte să ne biruiască. Dar dacă eu îl lipsesc de lucrul pentru care luptă am biruit, fiindcă diavolul nu luptă doar ca să ne învingă, ci ca sa ne doboare şi să ne piardă pe vecie.

Deja diavolul a fost biruit. A fost răpus şi e pierdut. El căuta biruința nu ca să primească cununa, ci ca să mă piardă pe mine. Prin urmare, dacă nu-l voi birui, dar nici nu mă voi lăsa biruit, se cheamă că am învins.

Care este, aşadar, biruința cea mai lăudată? Să-l răpunem cu totul, aşa cum a făcut Pavel, socotind că lucrurile vieții acesteia nu au nici o însemnătate. Pe el să-l urmăm şi să ne îngrijim să fim întotdeauna mai presus de diavol şi sa nu-i dăm niciodată prilej să ne atace.

Prilejurile

Prilejurile pe care i le putem da sunt: avuția, banii şi vanitatea. De multe ori, ele l-au înviat şi l-au întărâtat.

De ce este, dar, nevoie să luptăm? De ce trebuie să ne înfruntăm cu el?

Cel ce înfruntă un adversar nu ştie cum se va sfârşi lupta, dar ştie că nu trebuie sa Se lase înfrânt şi că nu trebuie să-l lase pe celălalt să-l predomine. Cel care-şi calcă în picioare adversarul are biruință sigură. Să călcăm, dar, în picioare puterea diavolului, să călcăm în picioare păcatele şi prin ele înțeleg cele ale vieții acesteia: mânia, dorința, semeția şi toate patimile.

Ca să ne trezim, când ne vom muta la viața cealaltă, că am renunțat din voia noastră la stăpânirea pe care ne-a dat-o nouă Dumnezeu. Pentru că numai ca stăpânitori peste patimi şi diavol vom avea parte de bunătățile viitoare …

Patimile noastre să fie arme împotriva diavolului

Dacă avem un duşman, dacă ne-a greşit şi dacă suntem porniți împotriva lui, să strângem toată mânia pe care o simțim şi s-o vărsăm în capul diavolului. Numai aici mânia e bună, numai aici iuțimea e folositoare şi numai aici pomenirea răului trebuie lăudată. Altfel, pomenirea răului este vătămătoare.

Prin urmare, dacă avem cusururi şi neputințe, diavolului să i le dăm. Dacă nu ne putem lepăda de o patimă, s-o lepădăm şi s-o tăiem atunci cu mădular cu tot, fie!

Cineva te-a rănit cu vorba? Ține minte acest rău ca să-l arunci în capul diavolului şi niciodată să nu laşi să-ți slăbească duşmănia pentru el.

Nu te-a rănit nimeni? La fel să ţii minte răul, fiindcă L-a defăimat pe Stăpânul tău, fiindcă L-a războit şi a încercat să-L ispitească şi fiindcă pe mulţi din fraţii tăi îi pierde şi acum.

Vrăjmaşii săi din totdeauna

Fii în veci vrăjmaşul diavolului, fără încetare arată-i silă şi mânie. Numai aşa se va smeri şi va ajunge de plâns şi numai aşa va cădea lesne.

Dacă noi îl războim, nu ne va mai război el pe noi. Dar dacă suntem îngăduitori, diavolul ne va lovi cât de tare va putea.

Nu acelaşi lucru se întâmplă cu fraţii noşti. Diavolul este vrăjmaş şi duşman vieţii şi mântuirii noastre, dar şi mântuirii lui. Dacă nu se iubeşte pe sine, cum ne-ar putea iubi pe noi?

Să fim, aşadar, pregătiţi de luptă şi să-l lovim, avându-L mereu lângă noi, ca un ajutor puternic, pe Domnul Iisus Hristos, Cel Care şi pe noi ne va puteai face nebiruiţi în ispitirile diavolului şi deopotrivă vrednici de bunătăţile viitoare…
(Cuvântul XXII la Epistola către Efeseni PGB 21, 288-298. PG 62, 160-l64)

De ce Dumnezeu nu l-a făcut să dispară?

Ar putea întreba cineva: de ce Dumnezeu nu l-a pierdut pe diavol după ce l-a amăgit pe om? Îi vom răspunde: Dumnezeu n-a făcut-o tot din marea Sa grijă pentru noi.

Dacă spurcatul acela l-ar fi biruit pe om slujindu-se de puterea sa, atunci discuţia noastră ar mai fi avut un temei, dar, de vreme ce el îşi pierduse orice putere, rămânându-i numai aceea de-a convinge (iar a nu ne lăsa convinşi de el stă în puterea noastră), de ce să-l lipseşti pe om de pricina izbânzii şi de prilejul de-a câştiga cununile?

În plus, chiar dacă Dumnezeu ar fi ştiut ca diavolul e nebiruit şi că i-ar învinge pe toţi, tot l-ar fi lăsat să facă ce-a făcut şi acest lucru nu trebuie de loc să te mire, pentru că tot de noi ar fi depins să nu-i înfrângă şi să nu-i stăpânească pe cei ce nu cu sila, ci de bună voie i s-au supus.

Nici asta n-ar fi de ajuns pentru unii ce vor să fie neapărat nerecunoscători.

Atunci, dacă sunt mulţi aceia care l-aii biruit şi mulţi cei care-l vor birui de acum încolo, de ce vrei să-i lipseşti de o asemenea cinste pe cei ce vor progresa în virtute şi vor avea o izbândă plină de slavă?

Dumnezeu i-a îngăduit să facă ce a făcut ca să-l zdrobească tocmai aceia care au fost biruiţi de el. Aceasta este cea mai mare pedeapsă pentru diavol, pedeapsă ce-i poate aduce o şi mai mare osândă.

Va spune, poate, cineva: nu-l vor putea birui toţi. Ce legătură are asta cu ceea ce discutăm noi? E mai drept ca cei viteji să aibă prilejuri ca să-şi poată dovedi curajul, iar cei laşi să fie pedepsiţi pentru trândăvia lor, decât ca vitejii să sufere din pricina celor laşi.

Aceasta pentru că păcătosul e învins nu de vreun duşman, ci de propria lui nepăsare. O arată mulţimea de oameni care l-au biruit până acum pe satana.

Numai atunci laşii îi vor vătăma pe cei viteji, când nu le vor mai lăsa nici un prilej să-şi dovedească curajul.

De pildă, un agonotet are doi luptători, dintre care unul este dornic să-şi înfrunte adversarul şi să dovedească că poate lupta şi câştiga cununa victoriei, iar celălalt preferă, în loc să se ostenească, să evite înfruntarea, alegând o viaţă de trândăvie şi de plăceri. Atunci, din cauza celui laş, întrecerea nu mai are loc, iar cel ce iubeşte lupta e nevoit să părăsească arena.

Astfel, cel dornic să lupte suferă din pricina celui nepăsător, iar acesta din urmă va fi laş nu din pricina celui curajos, ci din cauza răutăţii sale.
Această pildă ne arată cum este diavolul.

Nu aceasta este judecata corectă

Mergând mai departe cu raţionamentul nostru, am ajunge să judecăm şi să condamnăm însăşi purtarea de grijă a lui Dumnezeu şi să defăimăm întreaga creaţie…

Dacă ar fi aşa, atunci ar trebui să renunţăm la mâncare şi băutură, la cer şi la soare, la stelele toate şi la lună şi la toate felurile de vieţuitoare, pentru că, la ce-ar mai folosi dacă omul, pentru care toate s-au făcut, a fost schilodit într-un chip atât de vrednic de plâns?
Vezi cum ne poate pierde această judecată atât de nebunească?

Diavolul sieşi îşi face rău

Diavolul sieşi îşi face rău, şi nu nouă. Dar noi, dacă vrem, putem avea de la el foarte multe foloase, fireşte, fără ca el să vrea sau să ştie.
Acest lucru face ca minunea să fie şi mai mare şi ne arată negrăita purtare de grijă a lui Dumnezeu.

Când oamenii se fac mai buni, lucrul acesta îl sfâşie şi-l doare peste măsură pe satana. Iar atunci când se întâmplă chiar din pricina lui, îi e de-a dreptul cu neputinţă să îndure această lucrare întoarsă împotriva lui.

Cum ne face diavolul nouă bine?

Cum ne poate face diavolul bine nouă? Temându-ne de sălbăticia şi de necontenitele lui atacuri şi urzeli, lăsăm somnul cel mult, veghem amintindu-ne la tot ceasul de Domnul.

Cuvântul acesta nu este al meu, ci al fericitului Pavel, şi ascultă cum, aproape cu aceleaşi vorbe, îi deştepta pe mulţi din credincioşii ce dovedeau nepăsare faţă de cele duhovniceşti.
în Epistola sa către Efeseni el spune: “Căci lupta noastră nu este împotriva trupului şi a sângelui, ci împotriva începătoriilor, împotriva stăpâniilor, împotriva stăpânitorilor întunericului acestui veac, împotriva duhurilor răutăţii, care sunt în văzduhuri” (Efeseni 6, 12).

Acestea le spunea nu ca să-i descurajeze, ci ca să le trezească spiritul adormit. Petru, la rândul său, spune: “Fiţi treji, privegheaţi. Potrivnicul vostru, diavolul, umblă, răcnind ca un leu, căutând pe cine să înghită. Căruia staţi împotrivă, tari în credinţă…” (I Petru 5, 8-9).

Le spunea acestea ca să-i facă mai puternici şi să-i convingă să se apropie mai mult de Dumnezeu. Căci dacă cineva vede un duşman stându-i dinainte, aleargă cu mai mult îndemn să se unească cu cel care-l poate ajuta.

Aşa aleargă copiii, când se sperie, în braţele mamei, unde se simt la adăpost, şi se agaţă, se ţin de poala ei şi nu-i mai dau drumul în ruptul capului, deşi mama nu pleacă nicăieri. Dar tot ei, dacă nu e nimic care să-i sperie, nici nu le-ar îngădui pe mame în preajma lor şi se fac că nu le aud când îi strigă, ci râd sau fug, deşi dânsele încearcă în toate chipurile să-i aducă acasă, ba dispreţuiesc chiar şi masa aşternută pentru ei.

De aceea, multe mame, când n-o mai pot scoate la capăt cu copiii lor năzdrăvani şi nu-i pot aduce acasă, îi sperie cu măşti sau sperietoare pe care le fac ca să-i convingă să vină când îi cheamă.

Lucrul acesta nu se întâmplă numai cu copiii, ci şi cu noi, căci numai atunci când diavolul ne sperie sau ne aduce tulburare, ne înţelepţim, ajungem să ne cunoaştem pe noi înşine şi numai atunci alergăm eu mare îndemn la Dumnezeu.

Dacă diavolul ar fi dispărut, mulţi poate n-ar fi dat crezare faptelor din vechime despre care ne relatează Scriptura, cum este, de pildă, faptul că l-a înşelat pe om şi că l-a lipsit de multe bunătăţi. Oamenii ar fi spus, poate, că Dumnezeu l-a desfiinţat pe diavol din pizmă şi din ură.

Aceasta pentru că, dacă şi astăzi sunt unii care cutează s-o spună, chiar după marea dovadă pe care a primit-o omul când a fost amăgit de diavol, câte n-ar zice şi câte n-ar povesti, dacă n-ar fi avut nici o mărturie a răutăţii lui?

Nu diavolul face toate relele

Dacă, în general, cercetăm cu de-amănuntul toate câte s-au întâmplat, o să vedem că nu diavolul ne împinge să facem toate relele. Face şi el multe, dar şi noi multe le facem din dispreţ şi din nepăsare.

Ca să ne întoarcem la început, să ne punem întrebarea: când anume s-a apropiat diavolul de Cain şi când l-a îndemnat să făptuiască omorul? Nu de Cain s-a apropiat, ci de mama sa, cu care a stat de vorbă, pregătindu-şi capcana.

Lui Cain nu i s-a arătat niciodată, doar dacă nu luăm în seamă, ar putea spune cineva, faptul că i-a pus în minte gândurile cele viclene.

Dar şi pentru aceasta vinovat este cel ce l-a primit şi l-a crezut încă de la început şi cel ce i-a îngăduit să se năpustească asupra lui.

Dumnezeu, însă, nici pe acesta nu-l părăseşte, ci doreşte să-i dea o lecție şi să-l mustre aspru, părând că-l pedepseşte.
(Către Stagirios I PGB 29, 42-50. PG 47, 432-434)

Dacă Dumnezeu nu i-ar fi îngăduit,
nu s-ar fi apropiat de Adam

Unii spun că, dacă nu-i îngăduia Dumnezeu, diavolul nu s-ar fi putut apropia de primul om şi nu l-ar fi putut ispiti. Dar nici Adam n-ar fi putut înțelege cât de mari erau bunătățile dăruite lui şi nici n-ar fi putut lepăda mândria.

Unul care se socoteşte pe sine vrednic de o atât de mare cinste încât să aştepte să se facă Dumnezeu, ce nu cuteza să facă, dacă nu era pedeapsa care să-l facă mai înțelept şi să-l îndrepte?

Să presupunem că diavolul nu l-a sfătuit nimic şi că n-a vorbit cu Eva despre pomul vieții. Ar fi rămas ei, totuşi, fără păcat?

Nu putem spune da cu tărie. Pentru că unul care cu atâta uşurință a dat crezare cuvintelor soației, chiar dacă nu exista diavol, foarte repede ar fi ajuns la păcat chiar din propria-i voie, fără să-l ispitească nimeni, dar atunci pedeapsa i-ar fi fost cu mult mai mare.

Nu toate se întâmplă, însă, din pricina diavolului. Femeia a căzut în ispită după ce a fost biruită de dorință, cum o arată Scriptura: De aceea femeia, socotind că rodul pomului este bun de mâncat şi plăcut ochilor la vedere şi vrednic de dorit, pentru că dă ştiință, a luat din el şi a mâncat…” (Facere 3, 6).

Ce spun acum n-o spun ca să-l dezvinovățesc pe diavol ci, pentru că voiesc să arăt că, dacă n-ar fi căzut cu voia lor, nimeni nu i-ar fi putut doborî.

Unul care cu atâta uşurință a primit să fie amăgit de un altul şi înainte de a fi fost ispitit tot în nepăsare şi goliciune petrecea.

Nu aceeaşi ar fi fost urmarea dacă diavolul ar fi vrut să ispitească un suflet care s-ar fi păstrat luminos, curat şi treaz.
(Către Stagirios I PGB 29, 54-56. PG 47, 435)

Cum sfârşesc supuşii diavolului

Acestea sunt capcanele diavolului. Dacă întâlneşte oameni gata să i se supună şi să-l asculte, la început îi momeşte doar cu o plăcere măruntă, ca să cadă, iar apoi îi scufundă în adâncul răutății. După ce-i umple de toată ruşinea şi necinstea îi lasă căzuți, ca o privelişte nespus de tristă pentru ceilalți.
(Cuvântul XVIII la Facere, PGB 2, 502. PG 53, 149)

În cele din urmă slujitorii diavolului
ajung de toată batjocura

O altă cursă a răutății diavolului este să-i supună pe cei ce-l slujesc şi pe cei ce-i amăgeşte la asemenea osteneli încât să-i smulgă (de la iubirea Domnului) şi să-i arate ca pe cei mai de batjocură dintre toți. Pentru că o osteneală care nu aduce nici un folos este lipsită de orice laudă. (La marele Vavila, PGB 34, 454. PG 50, 505)

Diavolul în fața lui Hristos

Neputința diavolului în fața lui Hristos

Când Hristos a flămânzit, spune evanghelistul, "… apropiindu-se, ispititorul a zis către El: De eşti tu Fiul lui Dumnezeu, zi ca pietrele acestea să se facă pâini" (Matei 4, 5).
Auzise el glasul pogorât din ceruri, care spunea "Acesta este Fiul Meu cel iubit întru Care am binevoit" (Matei 3, 17).

Îl auzise şi pe Ioan mărturisind câte şi mai câte despre El şi apoi L-a văzut că flămânzea. Era nedumerit. Nu-i venea a crede că Iisus era un om ca toți oamenii, dar nici să accepte că era Fiul lui Dumnezeu nu putea, de vreme ce-L vedea flămând.

Chinuit de această nedumerire, rosteşte cuvinte care-i vădesc îndoiala. Nu ştia ce să creadă. Aşa cum, la începutul vieții oamenilor, s-a apropiat de Adam şi l-a amăgit cu născociri, ca să afle adevărul, aşa şi acum.

De vreme ce nu cunoştea taina negrăită a dumnezeieştii iconomii şi cine era cu adevărat Acela Care stătea lângă el, I-a întins alte mreje, ca să afle ce lui îi era tăinuit şi ascuns.

Ce spune, dar? "De eşti Tu fiul lui Dumnezeu, zi ca pietrele acestea să se facă pâini". N-a spus: "pentru că ți-e foame" ci "De eşti Tu Fiul lui Dumnezeu", crezând că laudele Il vor ispiti.

De aceea a trecut sub tăcere foamea, ca să nu pară că, pomenind de un lucru care, vădindu-se, L-ar arăta necinstit, L-ar putea face de ocara lumii.

Diavolul nu cunoştea ce lucruri mari se împlinesc prin taina iconomiei şi credea că pomenind de foame L-ar face de ruşine pe Hristos.

De aceea, linguşindu-l, aminteşte numai de cinstea pe car J o avea ca Fiu al lui Dumnezeu.

Ce face Hristos? Îi surpă mândria şi-i arată că foamea nu e un lucru vrednic de ruşine, nici nevrednic de înțelepciunea Sa, când tocmai foamea o trecuse diavolul sub tăcere voind să-l linguşească. Şi atunci, Hristos însuşi aduce vorba de ea spunând: "Nu numai cu pâine va trăi omul…" (Matei 4, 4).

Îşi începe, aşadar, răspunsul de la nevoia pe care o ari omul din partea stomacului.

Tu fii, rogu-te, atent, la răutatea demonului viclean, vezi de unde îşi începe războiul şi vezi cum nu-şi uită niciodată meşteşugul.

Aceleaşi înşelăciuni cu care l-a scos pe primul om din ral umplându-l de toate relele, le foloseşte şi acum ca să-şi împletească nada pentru Hristos. Vreau să spun, lipsa de înfrânară a pântecelui. Şi astăzi mai poți asculta pe unii nu prea înțelepți punând nenumărate rele pe seama neînfrânării pântecelui.

Chiar dacă demonii ne spun şi lucruri folositoare,
nu trebuie să-i ascultăm

Hristos, însă, arătând că nici tirania foamei nu-l poate sili pe cel virtuos să facă vreun lucru necuvenit, rabdă foamea şl nu ascultă de porunca diavolului.

În acest fel ne învață că în nimic să nu ascultăm de diavol pentru că, din pricina lui, primul om s-a rupt de Dumnezeu şi I-a călcat porunca, Domnul Iisus nu oboseşte nicicând să te învețe că nu trebuie să asculți de diavol, orice ți-ar cere, chiar dacă nu te îndeamnă deschis la neascultare şi la călcarea poruncii.

Dar ce spun eu neascultare? Chiar dacă demonii îți cer să faci ceva folositor, nici atunci să nu-i bagi în seamă. Aşa le-a închis Hristos gura şi demonilor care-L vesteau Fiu al lui Dumnezeu (Luca 4, 3). Iarăşi, când demonii voiau să-l propovăduiască Fiu al lui Dumnezeu, Pavel i-a certat, chiar dacă propovăduirea lor era un lucru folositor.

După ce i-a smerit şi i-a făcut de ocară pe diavoli, zădărnicind uneltirile cu care voiau să ne piardă - cu toate că Vesteau învățături mântuitoare - i-a depărtat, închizându-le gură şi poruncindu-le să tacă (Fapt, 16, 18).

De aceea, nici aici în pustie, Hristos n-a încuviințat spusele diavolului, ci i-a zis: “Nu numai cu pâine va trăi omul …”, aceasta însemnând că Dumnezeu îl poate sătura pe cel înfometat şi cu cuvântul.

Mărturia o ia din Vechiul Testament ca să ne învețe că nici atunci când aproape murim de foame sau pătimim dintr-o pricină sau alta, nicicând nu trebuie să ne depărtăm de Domnul nostru.

Nici dacă ne sileşte nu trebuie să-l ascultăm

Dacă cineva ar spune că Iisus trebuia să-i dea diavolului dovada pe care a cerut-o, îl voi întreba: pentru ce motiv şi de ce? Diavolul n-a cerut minune ca să creadă, ci ca să-L dovedească pe Iisus necredincios, cum credea el că este.

Pe primii oameni tot aşa i-a amăgit şi i-a vădit că nu credeau cu putere în Dumnezeu. Le-a făgăduit lucruri potrivnice celor făgăduite de El, i-a umplut cu amăgiri şi nădejdi deşarte că vor ajunge dumnezei şi i-a dus la necredință, în acest chip i-a scos din bunătățile pe care le aveau.

Hristos, însă, S-a arătat pe Sine neîncuviinţând nici purtarea diavolul, nici pe cea a iudeilor de mai târziu, care asemenea lui, cereau semne. Hristos ne învaţă, în toate împrejurările, că şi atunci când putem face lucruri minunate, nimic să nu facem fără pricină şi fără să fie cu adevărat nevoie. Ne mai învaţă să nu ne încredem în diavol şi să nu ascultăm de el, oricât ne-ar sili.

Şi atunci, spurcatul ce-a făcut? Văzând u-se înfrânt şi văzând că nu-L poate convinge pe lisus să facă ce-L îndemna, mai ales că răbda de foame, a mai făcut o încercare: "Şi I-a zis: Dacă Tu eşti Fiul lui Dumnezeu, aruncă-Te jos, că scris este: Îngerilor Săi va porunci pentru Tine şi Te vor ridica pe mâini ca nu cumva să izbeşti pe piatră piciorul Tău" (Matei 4, 6).

De ce, dar, la fiecare poruncă începe cu cuvintele: "Dacă este Fiul lui Dumnezeu"'? Ce a făcut atunci face şi acum.

Atunci L-a defăimat pe Dumnezeu zicând "În ziua în care veţi mânca din el vi se vor deschide ochii" (Facerea 3, 5), ca să arate că Dumnezeu i-a amăgit şi i-a înşelat şi că n-au avut nici binefacere de la El, iar acum spune: "Pe nedrept Te numeşte Fiul Lui. Te-a înşelat la dar, căci dacă aşa este cu adevărat dovedeşte că ai această putere". Pentru că Iisus i-a vorbit din Scripturi (Deuteronom 8, 3), diavolul aduce şi el mărturia profetului (Psalmul 90, 1l-l2).

Lupta împotriva diavolului trebuie s-o ducem
cu îngăduinţă şi cu îndelungă-răbdare

Cum i-a răspuns Hristos? Nu S-a revoltat şi nici nu S-a mâniat, ci, cu mare bunătate i-a vorbit din Scripturi, zicând "Să nu ispitiţi pe Domnul Dumnezeul vostru…" (Deuteronom 6, 16),

În acest fel ne învaţă că pe diavol nu cu minuni trebuie să-l batem, ci cu îngăduinţă şi cu îndelungă-răbdare şi că nimic ni trebuie să facem din înfumurare, ca să arătăm lumii ce putem sau din ambiţie.

Vezi-i nesocotinţa chiar din mărturia pe care o aduce. Mărturiile aduse de Domnul Hristos din Scriptură, amândouă sunt cum nu se poate mai bine alese, în timp ce mărturiile diavolului sunt pomenite aşa, la întâmplare, nu se potrivesc de loc şi nu au nici o legătură cu împrejurarea. Cuvântul care s-a scris: "îngerilor Săi va porunci pentru Tine" nu te îndeamnă să te arunci în prăpastie şi, de altfel, nici n-a fost scris pentru Domnul.

Domnul nu l-a pedepsit atunci, chiar dacă, în gura lui, cuvintele Scripturii sunau necuviincios şi pe dos, fiindcă nimeni nu cere asemenea lucruri de la Fiul lui Dumnezeu. A te arunca jos şi a te prăbuşi este lucrarea diavolului şi a demonilor, pe când lucrarea lui Dumnezeu, dimpotrivă, este a-i ridica pe cei căzuţi.

Domnul putea să-şi arate puterea, dacă ar fi fost nevoie, dar nu aruncându-Se jos şi prăbuşindu-Se în prăpastie, ci mântuindu-i pe alţii. A te arunca în prăpăstii şi în adâncuri este lucrarea tagmei aceluia. Aşa face mereu şi în toate împrejurările vicleana lor căpetenie …

"Din nou diavolul L-a dus pe un munte foarte înalt şi I-a arătat toate împărăţiile lumii şi slava lor şi I-a zis Lui: Acestea toate ţi le voi da ţie, dacă vei cădea înaintea mea şi Te vei închina mie.

Atunci Iisus i-a zis: Piei, satano, căci scris este: “Domnului Dumnezeului Tău să te închini şi Lui singur să-I slujeşti” (Matei 4, 8-l0).

Domnul l-a certat pe diavol pentru că păcatul lui se îndrepta împotriva Tatălui, spunând că toate ale lui sunt şi nu ale lui Dumnezeu şi voind a se arăta pe sine dumnezeu şi creatorul tuturor. Dar nici de această dată nu l-a mustrat cu asprime, ci i-a zis doar simplu: piei, satano! E mai degrabă o poruncă decât o mustrare. I-a zis “du-te” şi l-a şi pus pe fugă. De atunci, vrăjmaşul nu I-a mai dat alte ispite.

De ispitele cele mai puternice se slujeşte la sfârşit

Şi de ce zice Luca că a trecut toată ispita? Eu cred că dacă le-a spus pe cele mari, de fapt, le-a spus pe toate, pentru că în ispitele mari mai sunt cuprinse şi altele.

Patimile cele mari, în care se cuprind mii de alte rele, sunt: lăcomia pântecelui, a lucra îndemnat de slavă deşartă şi a fi stăpânit de patima iubirii banilor. Cunoscând aceasta spurcatul, cunoscând că cea mai grea patimă este lăcomia, a lăsat-o la sfârşit. A păstrat-o ultima, pentru că e cea mai puternică dintre toate.

E o lege pe care diavolul o urmează în toate luptele sale. Ispitele cele mai tari, acelea care pot doborî, le lasă la sfârşitul luptei. Aşa a făcut şi cu Iov. Aşa şi acum, a început cu ispitele ce par a fi cele mai neînsemnate şi mai neprimejdioase şi a sfârşit cu cea mai puternică.

Cum să-l înfruntăm pe diavol?

Cum îl vom putea birui? Așa cum Domnul Hristos ne-a învățat: alergând și găsindu-ne scăparea numai la Dumnezeu. Nici de foame să nu ne simțim zdrobiți, ci să ne încredem în Acela Care şi numai cu cuvântul Său ne poate hrăni.

Primind bunătăți, să nu-L ispitim pe Acela Care ni le-a dat, ci să fim mulțumiți cu slava cea cerească şi deloc să nu ne îngrijim de cea omenească.

În sfârşit, întotdeauna să disprețuim ce nu ne este cu adevărat necesar. Pentru că nimic altceva nu ne face să cădem în mâinile diavolului decât dorința de-a avea mai mult şi lăcomia fără saț.

Vedem că toate acestea sunt adevărate din ceea ce se întâmplă în zilele noastre. Există unii care zic: “toate acestea vor fi ale tale, cazi doar dinaintea noastră şi închină-te nouă”.

Aceştia sunt oameni după fire, dar unelte ale diavolului. Pentru că de Hristos diavolul nu s-a apropiat singur, ci împreună cu alții, şi ne-o spune lămurit Luca: “S-a îndepărtat de la El până la o vreme” (Luca 4, 13). Vrea să impună că după aceea s-a apropiat de El prin uneltele sale.

După biruința asupra diavolului te vor întâmpina îngerii

"…şi iată îngerii, venind la El, îl slujeau" (Matei 4, 11). Îngerii nu s-au arătat cât timp L-a ispitit diavolul, fiindcă Dumnezeu nu i-a lăsat, ca să nu se sperie gonitorul şi să fugă, dar s-au arătat după ce Domnul l-a biruit în toate şi l-a alungat.

Aceasta ca să ştii că după biruințele asupra diavolului te întâmpină îngerii, înconjurându-te din toate părțile cu strajă, însoțindu-te pretutindeni şi lăudându-te.

Îngerii l-au întâmpinat şi pe Lazăr şi l-au dus cu ei, după cuptorul sărăciei şi al foamei şi după toate suferințele îndurate în viața sa pământească (Luca 16, 22).

Aceasta am spus-o şi mai devreme, anume că Hristos, ne arată acum multele lucruri de care ne vom bucura şi noi.

Neschimbate sunt vicleşugurile diavolului

De vreme ce toate acestea pentru tine s-au făcut, râvneşte-te biruința Domnului şi imit-o. Dacă vreunul din slujitorii aceluia sau vreunul care are gânduri asemenea lui se va apropia de tine şi va încerca să te ispitească cu cuvinte ca acestea: "dacă eşti într-adevăr minunat şi (cu credință) mare, mută muntele acesta din loc", nu te tulbura şi nu te speria, ci răspunde-i cu blândețe şi spune-i ce ți-a spus şi Domnul ție: "să nu ispiteşti pe Domnul Dumnezeul tău".

Dacă-ți făgăduieşte putere şi bogății nenumărate şi-ți porunceşte să te închini lui, iarăşi să te împotriveşti cu bărbăție, căci diavolul n-a încercat să-L ispitească cu ele numai pe Stăpânul nostru al tuturor, ci zi de zi cu aceleaşi capcane ne încearcă şi pe noi robii Săi.

Şi o face nu numai în munți sau în pustie şi nu numaidecât el însuşi, ci şi în oraşe, în piețe, în tribunale, slujindu-se de oameni asemenea nouă.

Ce trebuie să facem? În primul rând, să nu ne încredem în el şi să ne astupăm urechile când ne vorbeşte.
Să-l urâm când ne linguşeşte şi mai vârtos să-i întoarcem spatele când vine să ne promită mai multe. Pentru că pe Eva a doborât-o şi i-a pricinuit cele mai mari rele, atunci când a ridicat-o împotriva lui Dumnezeu, deşteptând în ea speranțe deşarte.

Diavolul este duşmanul nostru neîmpăcat, care poarta cui noi un război ascuns. Nu ne îngrijim noi de mântuirea noastră pe cât se luptă el ca să ne piardă.

Diavolul ne făgăduieşte multe

Să ne întoarcem, aşadar, de la el cu silă, dar nu numai cu cuvântul, ci şi cu lucrul, nu numai cu mintea, ci şi cu faptele noastre. Şi să nu facem nici unul dintre lucrurile pe care le; doreşte, căci aşa vom face toate câte le voieşte Dumnezeu.

Diavolul multe ne promite, dar nu ca să ne dea, ci ca să ne ia. Ne promite multe din cele furate de la alții ca să ne răpească împărăția şi virtutea.

Se slujeşte de comorile de pe acest pământ ca de nişte curse şi laţuri, ca să ne lipsească şi de ele, dar şi de comorile din; ceruri.

Ar voi să ne îmbogăţim aici ca să nu fim bogaţi dincolo. Dacă vede că nu ne poate scoate cu bogăţia din moştenirea noastră cerească, alege altă cale ca să ne piardă, cea a sărăciei cum a făcut şi cu Iov. Văzând că bogăţia nu l-a schimbat, şi-a împletit nada cu firul sărăciei, aşteptând de acolo biruinţa.

Există, oare, vreo nădejde mai nesăbuită decât aceasta? Căci cel ce s-a folosit cu vrednicie de avere, cu şi mai multă tărie şi curaj va răbda sărăcia.

Cel ce nu doreşte lucrurile pe care deja le are, nu le va căuta nici atunci când îi vor lipsi. Aşa a făcut şi fericitul Iov, care în sărăcie s-a arătat mai vrednic şi mai slăvit.

Diavolul a avut putere să-i ia averea, dar nu i-a putut scoate din suflet iubirea pentru Dumnezeu, dimpotrivă, a făcut-o şi mai puternică.

Deşi l-a despuiat de toate, l-a înconjurat, fără voia lui, de mult mai multe bunătăţi. De aceea nu mai ştia ce să facă. Cu cât mai multe lovituri îi dădea, cu atât mai puternic îl vedea că se face.

De aceea, la sfârşit, după ce a încercat tot ce i-a stat în putinţă şi a abătut asupra lui toate nenorocirile posibile, văzând că nimic n-a izbutit, a alergat la vechea lui armă, femeia.

Aceasta şi-a pus masca soţiei iubitoare şi pline de grijă, s-a prefăcut copleşită de suferinţele şi de pătimirea soţului său şi, prefăcându-se că doreşte să-l izbăvească de necazuri, i-a dat un sfat care să-l ducă la pierzare.

Nici aşa n-a avut parte de biruinţă. Iov, acel om minunat, a înţeles că era o cursă a vrăjmaşului şi cu multă înţelepciune i-a închis nevestei gura prin care vorbea diavolul: “Vorbeşti cum ar vorbi una din femeile nebune! Ce? Dacă am primit de la Dumnezeu cele bune, nu vom primi oare şi pe cele rele” şi în toate acestea, Iov n-a păcătuit de loc cu buzele sale” (Iov 2, 10).

Diavolul se foloseşte până şi de rude

Ca el trebuie să facem şi noi. Chiar dacă satana ia chipul unui frate, al unui prieten drag, al soţiei noastre sau chipul unuia dintre apropiaţii noştri cei mulţi şi ne vorbeşte de lucruri nepotrivite, să nu-i primim sfatul de dragul celui care ne sfătuieşte, ci să-l depărtăm pentru îndemnurile lui pierzătoare.

Fiindcă şi acum face multe asemenea, punându-şi masca compătimirii. Ni se înfăţişează ca prieten, dar îşi varsă în noi cuvintele înveninate care sunt mai vătămătoare şi mai rele decât otrava.

Pentru că a lui este linguşirea cu care ne vătăma, în vreme ce lui Dumnezeu Ii e propriu să ne înveţe, spre folosul nostru. (Cuvântul XIII la Evanghelia după Matei PGB 9, 412-426. PG 5-7, 210-214)

Diavolul în fața lui Hristos

După minunea petrecută pe mare, Hristos a împlinit una şi mai grozavă. Văzându-L demonizații ce păreau nişte robi fugari, I-au strigat: "Ce ai Tu cu noi, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu ? Ai venit aici mai înainte de vreme ca să ne chinuieşti?" (Matei 8, 29).
De vreme ce mulțimea îl numea om, au venit demonii să-I propovăduiască dumnezeirea. Aceia care nu văzuseră marea în furtună liniştindu-se la porunca Lui, i-au auzit pe demoni strigând ceea ce mai înainte strigase şi marea potolindu-se.

Apoi, ca să nu pară că-L linguşeau, de vreme ce cunoşteau rânduiala lucrurilor, strigau cât puteau de tare, zicând: "Ai venit aici mai înainte de vreme ca să ne chinuieşti?".

Tocmai de aceea, demonii şi-au mărturisit dinainte împotrivirea, ca Hristos să nu le socotească rugămintea drept una vicleană.
Ei erau în chip nevăzut biciuiți şi chinuiți mai rău decât fuse-se marea răscolită de furtună, pentru că prezența Domnului îi rănea, îi făcea să ardă şi să pătimească fără putință de lecuire, şi pentru că nimeni nu cuteza să se apropie de ei, a venit la ei Domnul însuşi (…). Şi L-au rugat să nu-i arunce în ape, crezând că era vremea osândei şi temându-se că le sosise ceasul pedepsei.
Cuvintele demonizaților sunt suficiente ca să le vedem cruzimea şi neruşinarea, căci spun: "Ai venit aici mai înainte de vreme ca să ne chinuieşti?"

Desigur, nu puteau spune că nu păcătuiseră, cereau, însă, să nu fie pedepsiți înainte de vreme. Pentru că erau plini de rele fără lecuire şi pentru că toatei câte făcuseră chinuind în chip şi fel făpturile lui Dumnezeul erau nelegiuiri, credeau că Domnul nu va mai aştepta să vină vremea pedepsei şi că relele lor ajunseseră la culme.

De aceea L-au rugat şi L-au implorat. Astfel, unii pe cărei lanțuri de fier nu-i puteau ține au venit legați la El. Unii care alergau prin munți au coborât în câmpie. Unii care nu lăsau pe nimeni să treacă prin părțile lor L-au văzut pe Domnul; stând ca un zid în fața lor şi s-au oprit.
(Cuvântul XXVIII la Evanghelia după Matei PGB 10, 252-256.PG 57, 352-353)

Planul viclean al diavolului împotriva
învierii lui Hristos

Pentru că învierea este nădejdea noastră cea mai mare, în ea a vrut diavolul să lovească cu toată puterea. Astfel, odată stingea de tot credința în înviere, iar altădată iarăşi spunea că învierea deja s-a împlinit.

De aceea, în scrisoarea lui către Timotei, Pavel numeşte cangrenă această credință amăgitoare şi îi înfierează pe cei ce o răspândiseră drept învățătură, zicând: "Cuvântul Iar va da roade ca o cangrenă. Dintre ei sunt Imeneu şi Filet. Care au rătăcit de la adevăr, zicând că învierea s-a şi petrecut, şi răstoarnă credința unora" (II Timotei l, 17-l8). Aceştia, o dată spuneau că învierea a avut loc, iar altă dată că trupul nu învie şi că înviere înseamnă curățirea sufletului.

Sunt lucruri pe care demonul cel viclean i-a învățat să le spună, voind nu numai să desființeze credința în înviere, ci şi să arate că toate câte le-a făcut Hristos pentru noi sunt doar un mit.

Dacă credeau că nu există învierea trupurilor, treptat i-ar fi convins că nici Hristos n-a înviat. Astfel pe nesimțite, pe măsură ce i-ar fi îndepărtat tot mai mult de la adevăr, ar fi strecurat şi o altă rătăcire, anume că Hristos nici n-a venit pe pământ şi nici n-a făcut toate câte le-a făcut.

Acesta este răul pe care ni-l poate face nelegiuitul. De aceea şi Pavel îl numeşte uneltire, fiindcă nu ne arată de la început ce va face, ca să nu se cunoască că e nelegiuire. Astfel punându-şi mască, crezi că altele plănuieşte.

Aşa cum vrăjmaşii care asediază o cetate sapă pe ascuns la temelia zidului, ca să nu se mai poată apăra, iar ei să-şi atingă scopul, tot aşa face şi diavolul. De aceea, acel minunat şi mare bărbat, Pavel, i-a descoperit capcanele şi i-a cunoscut cursele, căci zice: “Îți cunoaştem planurile”. Şi aici îi dă la iveală toată înşelăciunea şi toate planurile viclene, dezvăluind dinaintea tuturor toate câte vrea satana să facă, descriindu-le pe fiecare aşa cum sunt.
(Cuvântul XXXVIII la Epistola către Corinteni PGB 18A, 548-550.PG 61, 32l-322)

Cum ar voi diavolul să ne răpească
învierea din morți

Dumnezeu ştia că cei înviați din morți nu vor fi de vreun folos celor vii, El, Care pe toate le face spre binele nostru.

Apoi, dacă era vorba ca morții să învie mereu şi să ne povestească toate câte se întâmplă pe lumea cealaltă, atunci cu timpul, ani fi disprețuit şi aceasta.

Mai mult, vrăjmaşul ne-ar fi strecurat foarte uşor învățăturii care să ne rătăcească, fiindcă, de multe ori, ar fi putut să ne arate idoli sau ar fi pus pe unii să se prefacă că au murit şi că au fost îngropați şi să ne arate apoi că au înviat, ca prin ei să-i facă să creadă în sufletul lor tot ce voieşte, pe cei pe care ar reuşi să-i amăgească.

Dacă acum, când aşa ceva nu se întâmplă, pe mulți îi amăgesc şi îi pierd, adesea, vise în care le apar cei morți, nenumărate ar fi înşelăciunile şi multă amăgirea pe care ar aduce-o în viața noastră demonul cel spurcat, dacă morții s-ar întoarce printre cei vii, tulburându-le nespus sufletul.

Dumnezeu a închis bine porțile şi nu lasă pe nimeni din cei ce au părăsit lumea aceasta să se întoarcă şi să spună ce se întâmplă pe lumea cealaltă, ca să nu dea prilej diavolului şi să ne strecoare ale sale.

Cu adevărat, când erau profeții, el aducea profeți mincinoşi. Când erau apostolii, el arăta lumii apostoli mincinoşi, când Hristos ne-a dat învățăturile adevărate, el le-a strecurat pe cele pierzătoare, semănând pretutindeni zâzania.

Dacă şi morții s-ar mai fi întors la cei vii, diavolul ar fii încercat prin uneltele sale să se prefacă că şi el învie morți, pe care nu i-ar fi înviat cu adevărat; prin vrăji şi înşelăciuni ar fi înşelat ochii oamenilor sau ar fi poruncit unora, cum am spus mai înainte, să se prefacă că au murit şi că apoi ai înviat.

Dacă ar fi fost aşa, pe toate le-ar fi răsturnat, tulburând ci totul minţile oamenilor.

Dumnezeu, însă, cunoscând toate acestea dinainte, nu i-a îngăduit să ne amăgească şi cu această uneltire şi, din purtare de grijă pentru noi, n-a îngăduit nimănui să se întoarcă din lumea de dincolo şi să vorbească cu cei vii, ca să ne înveţe să credem în Scripturi mai mult decât în orice.
(Cuvântul IV la săracul Lazăr PGB 25, 528-530. PG 48, 1010-l011)

Relaţia diavolului cu Apostolii

Când rosteşte numele lui Dumnezeu?

Ce dar? Oare nici un demon nu pomeneşte numele lui Dumnezeu? Nu spuneau, oare, demonizaţii: "Te ştim cine eşti, Fiul lui Dumnezeu" (Marcu 1, 24).

Sau nu i-au spus lui Pavel: "Aceşti oameni sunt robi ai Dumnezeului celui Preaînalt" (Fapte 16, 17). Da» dar n-o fac de bună voie, ci fiindcă sunt biciuiţi şi siliţi. Altfel, de bunăvoie şi fără să fie biciuiţi de puterea lui Dumnezeu, niciodată.

Pentru ce Apostolii nu primesc mărturisirea dată de diavol

Trebuie să cercetăm puţin. De ce demonul, spunând acestea, Pavel l-a certat? Pentru că şi-a imitat învăţătorul. Şi Hristos îl certase. Nu voise să fie mărturisit de diavol.

De ce, totuşi, diavolul L-a mărturisit pe Hristos? Fiindcă a vrut să răstoarne ordinea lucrurilor, să răpească cinstea Apostolilor şi pe mulţi să-i convingă să 'alerge la el şi la ai lui.

Dacă Domnul ar fi primit mărturisirea dată de demoni, oamenii i-ar fi crezut uşor şi şi-ar fi putut răspândi lesne învăţăturile.

Aşadar, Domnul le-a închis gura, chiar dacă spuneau adevărul, ca să nu se întâmple un lucru ca acesta, să nu apuce să rătăcească mulţimea şi nimeni să nu dea vreo atenţie minciunilor lor, ci dimpotrivă, să-şi astupe urechile cu totul la propovăduirea lor.
(Cuvântul XXIX la Epistola I către Corinteni PGB 18A.248-250. PG 61, 242-243 şi din "Celor care-L iubesc pe Dumnezeu…" PGB 26, 528. PG 51, 168)

Adevărul spus de diavol nu poate fi primit

Dacă "nu este frumoasă lauda în gura păcătosului" (Înţelepciunea lui Sirah 15, 9), nici Hristos nu poate primi laudă din gura diavolului.

Iarăşi, dacă Hristos nu poate primi mărturisire de la oameni, nici de la Ioan, cu atât mai mult nu poate primi mărturisire de la diavol. Pentru că propovăduirea nu este lucrarea oamenilor, ci este lucrarea Sfântului Duh.
(Cuvântul XXXV la Fapte PGB 16A, 342. PG 60, 255)

Diavolul îi slujeşte pe Apostoli în lucrarea lor

“Să dați pe unul ca acesta satanei, spre pieirea trupului …” (I Corinteni 5, 5).
Nu ca să se mântuiască trupul, ci sufletul, fiindcă acesta este veşnic.

Cum e cu putință? Este cu putință. Aşa cum călăii, chiar dacă ei înşuşi au păcate fără număr, îi pedepsesc pe alții spre îndreptare, tot aşa se întâmplă şi aici, cu diavolul.

De ce nu i-ai pedepsit şi pe unii ca aceştia, cum l-ai pedepsit pe Varisus sau cum l-a pedepsit Petru pe Anania, ci i-ai dat pe mâna satanei?

De ce, dar, dacă apostolul are putere, cum vedem din ce spune “ce voiți, să vin la voi cu toiagul?”, sau în alt loc: “…nu ca să ne arătăm noi încercați, ci pentru ca voi să faceți binele …” (II Corinteni 13, 7) sau, de asemenea în altă parte: “… iar nu spre dărâmare, ci spre zidire” (H Corinteni 13, 10), îl cheamă pe satana ca să-i pedepsească pe păcătoşi? Ca, odată cu o pedeapsă aspră, să simtă şi cât de tare poate diavolul să lovească.

Pe necredincioşi e mai bine să-i pedepsească apostolii, iar pe cei se abat de la dreptate, să-i predea satanei.

De ce Petru l-a pedepsit pe Anania, dacă şi Anania era un necredincios care tot mai păcătuia? Ca şi cei necredincioşi să afle că nu pot scăpa de pedeapsă. De aceea îi pedepseau apostolii înşişi.

Deci, cei care au înțeles că greşind n-au scăpare, dar tot rătăcesc, sunt predați satanei, ca să se arate că nu în puterea lor stătea să se înfrâneze, ci că paza apostolilor îi ținea departe de păcat, iar pe mâna satanei au fost dați toți cei care dovedeau trufie.

Aşa cum regii îşi execută duşmanii cu mâna lor, dar pe răufăcătorii de rând îi dau pe mâna călăului, aşa şi aici.

Vedem dar că pedeapsa se împlinea sub paza apostolilor. Fără îndoială, nu e puțin lucru să poruncească diavolului. Pavel ne-a arătat că vrăjmaşul se supune apostolilor slujindu-i fără voia lui, iar un lucru ca acesta arată mult har.
(Cuvântul V la Epistola I către Timotei PGB 23, 204-206. PG 62, 527)

Apostolii se slujesc de diavol ca de un călău

Călăii sunt aceia care îi biciuiesc pe vinovați, care îi leagă la stâlp, care le sfâşie coastele, care îi chinuiesc şi îi pedepsesc.

Vrei să-i vezi pe apostoli? Ei nu au oameni care să aplice pedepse celor vinovați, ci îi au pe diavolul însuşi şi pe demoni să-i slujească. Lor, oameni în trup, le-a fost dat să fie slujiți de puteri netrupeşti.

Ascultă cum, cu puterea lui, Pavel le-a poruncit demonilor, căci scrie despre cel căzut în curvie: “Să dați pe unul ca acesta satanei, spre pieirea trupului…” (I Corirtteni 5, 5).

Şi altora, care blestemau, le-a făcut acelaşi lucru. “I-am dat pe aceştia satanei ca să învețe să nu mai blesteme.” (Că de folos este citirea Sfintelor Scripturi)

Demonii nu-i hulesc pe apostoli şi nici pe Hristos

Demonii pretutindeni sunt mai recunoscători decât iudeii şi nu cutează a se împotrivi sau a-i huli nici pe apostoli nici pe Hristos, căci spune evanghelistul: “Te ştim cine eşti …”(Marcu 1, 24) sau: “Ai venit aici mai înainte de vreme ca să ne chinuieşti?” (Matei 8, 29) sau iarăşi: “Te ştim cine eşti: Fiul lui Dumnezeu” (Marcu 1, 24). Sau în alt loc: “Aceşti oameni sunt robi ai Dumnezeului celui Preaînalt” (Fapte 16, 17). Sau din nou: “Pe lisus îl cunosc şi pe Pavel îl ştiu bine”. Aceasta pentru că demonii se temeau foarte mult şi tremurau în fața acestor sfinți. (Cuvântul XLI la Fapte PGB 16A, 520. PG 60, 292)

De ce nu piere diavolul?

La adăpost în timp de război

Diavolul ne este vrăjmaş şi potrivnic, iar atunci când ştim obiceiurile duşmanilor suntem la adăpost.

Am spus deja că diavolul nu pune stăpânire pe noi cu de-a sila şi nici în chip tiranic, că nu ne sileşte şi nu ne impune nimic cu cruzime. Pentru că, dacă s-ar întâmpla un lucru ca acesta, pe toți ne-ar pierde.

Am dat deja pilda porcilor pe care demonii n-ar fi avut îndrăzneala să-i atace, dacă n-ar fi primit îngăduință de la Domnul (Matei 8, 32).

La fel turmele de vite şi cele de oi ale lui Iov, pentru că nici pe acestea nu le-ar fi putut distruge, dacă n-ar fi avut putere de sus (Iov 1, 12).

Primul lucru pe care l-am învățat este că diavolul nu se înstăpâneşte asupra noastră împotriva voii noastre şi nici fiindcă aşa trebuie.

În al doilea rând, am spus că şi atunci când biruie prin înşelăciune, nu-i poate birui pe toți şi iarăşi am adus pilda, luptătorului Iov, împotriva căruia a folosit nenumărate capcane, fără a-l putea doborî, căci tot el s-a retras biruit.

A mai rămas de lămurit un singur lucru: cine este diavolul? Pentru faptul că nu ne sileşte să-l primim, spune, ci că ne convinge s-o facem amăgindu-ne, e mai bine să dispară, susțin unii. Iov a biruit, dar Adam a fost înşelat şi biruit de diavol.

Dacă satana ar fi dispărut de la început odată pentru totdeauna, Adam n-ar fi fost biruit niciodată. Rămânând, diavolul a fost învins de unul, dar i-a învins, la rându-i, pe mulți.
Zece îl înving, dar el învinge şi doboară, poate, mii.
Dacă Dumnezeu ar fi făcut să nu mai existe, nici o mie nu s-ar fi pierdut.

Ce să răspundem la un astfel de argument? Că cei ce-l biruie pe vrăjmaş sunt mult mai de preț decât cei biruiți şi lasă fie ultimii cât mai mulți şi primii cât mai puțini.
Căci spune: “Că îmi bun este unul care face voia lui Dumnezeu decât o mie de nelegiuiți” (v. înțelepciunea lui Sirah 16, 4).

În al doilea rând, vom răspunde că, dacă vrăjmaşul era dat morții, păgubit ar fi fost biruitorul, iar dacă potrivnicul e lăsat să existe, păgubiți sunt trândavii, şi nu de către cei plini de râvnă şi vrednici, ci de propria lor nepăsare.

Dacă duşmanul piere, atunci cei plini de râvnă vor fi păgubiți de trândavi, fiindcă mi-şi vor mai putea dovedi puterea şi nici primi cununa.

Poate e mai greu de înțeles, de aceea aş voi să fiu mai limpede.
Să presupunem că avem doi luptători şi un adversar cu care se vor înfrunta. Unul dintre cei doi nu mai poate lupta pentru că nu-şi poate înfrâna pântecele şi pentru că nu s-a îngrijit, ajungând să fie slăbit şi cu mădularele înțepenite. Celălalt, însă, s-a exersat, e plin de viață, îşi petrece timpul în palestră şi în gymnastirion şi îşi face antrenamentul cu regularitate.

Dacă le iei adversarul, pe care din cei doi luptători îl păgubeşti? Pe cel trândav şi neglijent sau pe cel râvnitor în luptă şi de bună credință, care s-a ostenit atât?

Lipsit de adversar, acesta din urmă va fi păgubit de leneş, pe când leneşul, chiar dacă îi rămâne adversarul, nu păgubeşte nimic din partea celuilalt, care luptă cinstit, şi tot va cădea din cauza nepăsării care l-a făcut neputincios.

Voi mai da încă un răspuns, ca să înțelegi că nu diavolul, ci propria noastră indiferență ne păgubeşte, cea care-i răpune pe cei nepăsători cu sine.

De ce se numeşte diavol?

Să lăsăm, dar, diavolul, care este foarte viclean. Este viclean nu prin fire, ci prin alegere şi prin propria-i judecată.
Că nu este rău prin fire să poți cunoaşte din numirile sale.

Se numeşte diavol, adică “defăimătorul”, de la verbul “diavallo” (a defăima), fiindcă l-a defăimat pe om în fața lui Dumnezeu, spunând: “Nu degeaba Te slujeşte Iov. Ia întinde mâna Ta şi atinge-Te de tot ce e al lui, să vedem dacă nu Te va blestema în față.” (Iov 1, 9, 11). Iar pe Dumnezeu l-a defăimat în fața omului, zicând: “”Focul lui Dumnezeu a căzut din cer şi a ars oile tale” (Iov l, 16). “Încerca să-l convingă că războiul venea de sus, din cer, voind să-l ridice pe rob împotriva Domnului şi pe Domn împotriva robului.

Mai degrabă n-a reuşit să-i ridice pe nici unul împotriva altuia. A încercat, dar n-a putut.

Dacă vezi un alt rob răzvrătindu-se împotriva Stăpânului, pe Adam adică împotriva lui Dumnezeu - Adam, care dăduse crezare defăimărilor aduse de diavol - să ştii că diavolul nu cu puterea lui a biruit, ci din pricina nepăsării omului.

De aceea s-a numit diavol. A defăima sau a nu defăima nu ține de firea lui, ci este un act care se împlineşte sau nu se mai împlineşte, care se întâmplă sau care nu se mai întâmplă. Toate acestea nu sunt în fire şi nici în substanță.

Ştiu că acest cuvânt despre substanță şi despre "evenimente" nu este pe înțelesul tuturor, dar există şi unii care au putință de-a urmări şi cugetări mai subtile. Pentru ei am spus acestea. (Prin diavol se înțelege, în limba greacă, "cel care nu schimbă mintea din bine în rău". (nota. Ed.)

De ce se numeşte viclean?

Ați voi poate să mergem acum la o altă numire a diavolului, care-nici aceasta, veți vedea, nu e legată nici de firea nici de substanța lui?
Diavolul se mai numeşte "cel viclean". Nici viclenia nu este o însuşire proprie firii, ci ține de alegerea fiecăruia. Pentru că şi viclenia, odată este, dar altă dată nu mai este.
Nu-mi spune, atunci, că rămâne în el de-a pururi! Nici în el n-a fost de la început, ci s-a adăugat mai târziu, de aceea mai e numit şi răzvrătit.

În vreme ce mulți oameni sunt vicleni, diavolul se numeşte "cel viclean" prin excelență. De ce? Pentru că, deşi noi nu i-am greşit niciodată, cu nimic, deşi n-avea o treaptă nici mare nici mică, când a văzut la ce mare cinste îl ținea Dumnezeu pe om, l-a pizmuit pentru bunătățile pe care le avea de la Domnul.

Şi ce putea fi mai rău decât invidia din care s-a născut război şi duşmănie fără o pricină întemeiată?

Mărturii pentru a dovedi cât de greşită este o astfel de gândire:

1) Zidirea

Să lăsăm, acum, de-o parte pe diavol şi să vorbim despre zidire, ca să ştii că pricina relelor noastre, dacă vrem să fim cu luare-aminte, nu este diavolul; ca să ştii, iarăşi, că cel cu voința slabă, cel nepăsător şi neglijent cade şi se prăbuşeşte în adâncuri nesfârşite şi fără să existe diavolul.

Diavolul este viclean. O ştiu şi eu şi o mărturisesc toți, dar, te rog, ia bine seama la ce-ți voi spune acum. Nu sunt vorbe goale, ci lucruri despre care se vorbeşte de multe ori, în multe locuri, în jurul cărora se duce multă luptă, dar nu între credincioşi şi necredincioşi, ci chiar între credincioşi, ceea ce este cu atât mai dureros.

Cât priveşte diavolul, toți se învoiesc că e viclean. Ce să spunem, însă, despre această frumoasă şi minunată zidire? Şi zidirea este ea, oare, vicleană? Cine să fie atât de spurcat, cine atât de lipsit de judecată şi nebun ca să o hulească?

Ce să spunem, dar, despre ea? Pentru că nu e vicleană, ci frumoasă şi, în acelaşi timp, o mărturie a înțelepciunii lui Dumnezeu, a puterii şi a iubirii Sale de oameni.

Ascultă cât de mult o admiră profetul: “Cât s-au mărit lucrurile Tale, Doamne, toate cu înțelepciune le-ai făcut (Psalmul 103, 25).

Nu se minunează de fiecare lucru în parte, ci i se taie răsuflarea în fața înțelepciunii, cu neputință de cuprins cu mintea, a lui Dumnezeu.

Ascultă iarăşi pe cineva care spune că Domnul a făcut-o atât de frumoasă şi de mare pentru a ne o da nouă spre folosință: “Căci din măreția şi frumusețea fāpturilor poți să cunoşti bine, socotindu-le, pe Cel Care le-a zidit” (înțelepciunea lui Sirah).

Ascultă-l şi pe Pavel care zice: “Cele nevăzute ale Lui se văd de la facerea lumii, înțelegându-se din făpturi…” (Romani 1, 20).

Toți au lăsat să se înțeleagă că zidirea însăşi ne duce la cunoaşterea lui Dumnezeu şi că tot ea ne ajută să ne cunoaştem bine Stăpânul.

Ce, dacă vedem că această frumoasă şi minunată creație pentru mulți a ajuns a fi pricină de necredință, trebuie s-o hulim? Nici vorbă! Îi vom învinui pe cei ce n-au ştiut cum să se folosească de medicament.

Cum poate fi pricină de necredință ceva ce ne duce la cunoaşterea lui Dumnezeu? S-au întunecat în gândurile lor filosofii, s-au închinat şi au slujit făpturii, în locul Făcătorului (v. Romani 1, 2l-25).

Nicăieri nu este aici diavolul, nicăieri demonii, ci în fața tuturor se întinde numai zidirea care se face pentru noi învățător, ca să dobândim cunoaşterea lui Dumnezeu. Cum, dar, s-a făcut zidirea pricină de necredință? Nu prin firea ei, ci din cauza unora care n-au privegheat.

2) Mădularele trupului nostru

Ce dar, spune-mi, o să distrugem zidirea? Dar de ce vorbesc de zidire? Să vorbim despre mădularele trupului nostru, fiindcă, de nu priveghem, o să găsim că şi ele se fac pricină pieirii noastre, şi nu fiindcă aşa ne-ar fi firea, ci din vina nepăsării noastre.

Gândeşte-te, rogu-te, că ochiul tău ți s-a dat ca să-L slăveşti pe Făcătorul, văzând făptura. Dacă nu te slujeşti bine de ochiul tău, acesta te va împinge la adulter (Matei 5, 28).
Limba ți s-a dat ca să-L slăveşti şi să-L cânți pe Făcător. Dacă nu veghezi, limba ta îți va fi pricină de blestem (vezi lacov 3, 5-l2).

Mâinile ți s-au dat ca să le înalți pentru rugăciune. Dacă nu veghezi, le vei întinde ca să răpeşti şi să furi.

Picioarele ți s-au dat ca să alergi să faci faptele bune. Dar dacă eşti nepăsător, ele te vor duce spre faptele rele.

Vezi cum pe un bolnav toate îl vătăma? Vezi cum şi leacurile mântuitoare îl pot duce la moarte, dar nu pentru că sunt rele din firea lor, ci din cauza neputinței lui.

Dumnezeu a făcut cerul ca să-I admiri lucrarea şi să te închini Stăpânului, dar alții, după ce L-au părăsit pe Ziditor, s-au închinat cerului. Toate s-au întâmplat din vina nepăsării şi smintelii lor.

3) Crucea Domnului

Dar de ce vorbesc de zidire? Ce-ar putea exista mai mântuitor decât crucea?
Crucea a fost sminteală pentru cei slabi. "Căci cuvântul Crucii, pentru cei ce pier, este nebunie, iar pentru noi, cei ce ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu" (I Corinteni 1, 18). şi iarăşi: "Însă noi propovăduim pe Hristos cel răstignit: pentru iudei, sminteală; pentru neamuri, nebunie" (I Corinteni 1, 23).

4) Apostolii

Există, oare, o învățătură mai luminată decât cea a lui Pavel şi a apostolilor? Dar apostolii pe mulți i-au făcut să simtă mireasma morții, căci zice: Unora mireasmă a morții spre moarte, iar altora mireasmă a vieții spre viață.
Vezi, dar, că pe cei slabi în credință şi Pavel îi vătăma, dar că pe cel puternic, nici diavolul, cu nimic, nu-l poate atinge?

5) Hristos

Vrei să vorbim acum şi despre Hristos? Ce s-ar putea compara cu mântuirea? Ce lucru mai de folos ar putea exista decât prezența Lui? Dar această prezență mântuitoare, folositoare pentru mulți, s-a făcut pricină de osândire, căci zice: "Eu am venit să judec lumea aceasta, ca cei ce nu vedeau să vadă şi cei ce vedeau să fie orbi" (?). Ce spui? Lumina să fie pricină de orbire? Nu lumina s-a făcut pricină de orbire, ci, slăbind, ochii sufletului nu mai pot primi lumina.

În ce fel ne este de folos diavolul?

Ai văzut că cel ce e slab e vătămat de pretutindeni, pe când cel puternic are a se folosi de toate, din plin şi din toate părțile? Pentru că pretutindeni cauza este dispoziția sufletului şi pretutindeni stăpână este judecata.

Diavolul, dacă vrei să ştii, ne poate fi şi folositor, dacă ne slujim de el aşa cum trebuie. Ne poate fi de mult folos şi de pe urma lui putem avea mare câştig duhovnicesc,
S-a dovedit de multe ori în cazul lui Iov. Dar o mai aflăm odată şi de la Pavel care, scriind despre desfrânat, zice: "Să dați pe unul ca acesta satanei, spre pieirea trupului, ca duhul să se mântuiască …" (I Corinteni 5, 5).

Nu cu voia lui ne e de folos diavolul, ci prin meşteşugul apostolului. Pavel a făcut cum fac doctorii care iau vipere de la care scot veninul ca să prepare leacurile cunoscute împotriva muşcăturii de şarpe.

După ce a luat tot ce putea folosi de la pedeapsa pe care diavolul o dă oamenilor, restul a lepădat.

Ca să ştii că nu satana este cauză a mântuirii, ci că, dimpotrivă, se străduieşte din răsputeri să-l piardă pe om şi să-l înghită, şi că apostolul, cu înțelepciunea sa, îi retează gâtul, ascultă ce spune în Epistola a II-a către Corinteni despre desfrânați: "… să întăriți în el dragostea…" (2 Cor. 1, 8), "ca să nu fie copleşit de prea multă întristare … ca să nu ne lăsăm covârşiți de satana …" (II Gorinteni2, 8-l1),

Să-l scoatem pe om din gâtlejul fiarei. De multe ori apostolul (Pavel) s-a folosit de diavol ca de un călău. Dar nici călăii nu-i pedepsesc pe osândiți cât ar vrea ei, ci atât cât le îngăduie judecătorii.

Acesta este rolul călăului, să pedepsească, dar întotdeauna atent la semnul judecătorului.
Ai văzut la ce înălțime a cugetării s-a ridicat Pavel? El, cel trupesc, a înfruntat călăul netrupesc.

Ai văzut ce i-a făcut Stăpânul nostru al tuturor, spunând acestea despre Iov: "… atinge-te de carnea lui, numai nu te atinge de sufletul lui" (vezi Iov 2, 6).
I-a fixat, cu alte cuvinte, hotarele şi măsura pedepsei, ca fiara, care e plină de cruzime, să nu se mai arunce asupra lui şi nimeni să nu-l compătimească.

Acelaşi lucru îl face şi apostolul. L-a dat pe desfrânat pe mâna satanei şi i-a zis: "spre pieirea trupului", poruncindu-i adică să nu atingă de sufletul lui. Ai văzut cât de îngrădită este puterea diavolului?

Nu vă temeți de diavol

Nu te teme de diavol, chiar dacă e netrupesc, pentru că nu poate face rău oricum şi oricât ar vrea.

Nimic nu e mai slab decât acela a cărui putere e îngrădită, aşa cum nimic nu e mai puternic decât cel ce are îndurare, chiar dacă are trup muritor.

Am spus toate acestea nu ca să-l dezvinovățesc pe diavol, ci ca să vă scap de trândăvie.

El tare ar dori să aruncăm asupra lui vina pentru păcatele noastre, ca, în nădejdea asta şi făcând rele de tot felul, să ne creştem pedeapsa, dat fiind că nu vom fi iertați cu nimic trecând asupra lui vina pentru păcatele noastre. Aşa cum nici Eva n-a fost iertată.

Noi să nu facem asta. Să ne cunoaştem bine pe noi înşine şi să ne ştim bine care ne sunt rănile şi neputințele. Numai astfel vom putea pune leacul pe răni şi numai aşa ne vom însănătoşi.
Pentru că cel ce nu-şi cunoaşte boala nu se va îngriji nici de vindecarea ei.
(Cuvânt pentru cei ce nu înțeleg de ce diavolul n-a fost scos …PGB 31, 76-90. PG 49, 258-262)

VRĂJITORIA

din "Diavolul si magia"

Partea a II-a

Nebunia oracolelor şi a vrăjilor

"Ca să ştie fiecare dintre voi să-şi stăpânească vasul său în sfinţenie şi cinste. Nu în patima poftei cum fac neamurile, care nu cunosc pe Dumnezeu" (I Tesaloniceni 4, 4-5).

Cuvântul acesta se îndreaptă înainte de toate spre cei căzuţi în cea mai mare nepăsare.
Dacă evreii atunci puteau fi învinuiţi de nepăsare, ce iertare am putea dobândi noi şi cum ne vom apăra la judecată, noi, care primind un har atât de mare, am sfârşit în aceeaşi sărăcie duhovnicească ca şi ei?

Mulţi se folosesc şi astăzi de această boală, magia, şi îşi ruinează viaţa.

Cuprinşi de nebunie îşi lasă viaţa în mâinile oracolelor şi, în afară de faptul că Il supără pe Dumnezeu şi că se depărtează de El, drept răsplată primesc şi mai multe întristări şi dureri, depărtându-se, totodată, şi de lupta pentru virtute.

Diavolul îi convinge, cu meşteşugurile acestea, pe cei mai săraci la minte că nu de ei înşişi atârnă faptele lor bune sau rele, cele pline de virtute sau de stricăciune, făcându-i să creadă că n-au fost cinstiţi vreodată cu libertatea de-a alege.

El urmăreşte să câştige două lucruri, care sunt şi cele mai îngrozitoare: mai întâi să ne oprească de la străduinţele şi de la ostenelile pe care le primim de bună voie, ca să dobândim virtutea şi apoi să ne răpească darul cel mare dat nouă de Dumnezeu, adică libertatea.

Satana a strecurat în om această boală îngrozitoare care se cheamă când vrăjitorie, când semne, când despărţirea zilelor în bune şi rele, când învăţături viclene despre aflarea sorţii sau multe altele, răsturnând lucrurile şi întorcându-le pe dos.
(Cuvânt la Isaia, cap. II PGB 8, 280-282. PG 56, 35)

Jertfele omeneşti. Morţii care vorbesc

Ce poţi să spui, va zice cineva, când mulţi vrăjitori răpesc prunci, îi ucid şi le poruncesc apoi sufletelor lor să-i slujească când fac farmece?

Cum poţi cunoaşte că aşa se întâmplă? E adevărat că mulţi o spun, cum că magii jertfesc prunci, dar, spune-mi, de unde poţi şti că sufletelor pruncilor îi ajută în treburile lor vrăjitoreşti?

Unii care au demon, spune evanghelistul, strigă în gura mare "Eu sunt sufletul lui cutare care a fost ucis". Dar şi acesta este tot un vicleşug şi o capcană diavolească. Strigă nu duhul mortului, ci diavolul, care se preface a fi acela şi care astfel ar voi să-i înşele pe cei ce-l ascultă.

Dacă un suflet s-ar fi putut întrupa într-un demon, cu atât mai mult ar fi putut intra în propriul său trup. Şi apoi, cum sufletul unuia care a fost omorât ar putea conlucra cu cel ce l-a omorât?

Cum ar putea omul face ca o putere netrupească să devină fiinţă întrupată?

Dacă acest lucru este cu neputinţă pentru trupuri şi un om nu poate preface un trup omenesc în trupul unui măgar, cu atât mai mult este cu neputinţă pentru suflet, care e nevăzut şi pe care nimeni nu-l va putea transforma într-o existenţă demonică.

Prin urmare, toate acestea sunt cuvinte băbeşti şi de speriat copiii.
(Cuvântul XXVIII la Evanghelia după Matei PGB 10, 256-258. PG 57, 353)

Creştinii se leapădă de satana prin Sfântul Botez

Să spui fără încetare aceste cuvinte "Mă lepăd, de tine satana!". Nimic nu ne acoperă mai bine decât ele dacă le şi urmăm.

Vă cer să învăţaţi aceste cuvinte, voi, care urmează să vă botezaţi. Ele sunt legământul vostru cu Domnul.

Când mergem să cumpărăm un sclav îl întrebăm mai întâi pe el, care urmează să fie vândut, dacă doreşte să ne slujească. Hristos la fel face. De vreme ce urmează să-L slujeşti, te va întreba mai întâi dacă vrei să laşi tiranul crud şi neîndurător şi apoi îţi primeşte legământul, pentru că El nu voieşte să-ţi fie Stăpân decât dacă-L primeşti de bună voie.

Vezi, dar, iubirea de oameni a Domnului. Noi de pildă, mai întâi îi întrebăm pe sclavii care sunt de vânzare şi numai după ce ne spun că doresc să ne slujească dăm preţul cerut. Hristos nu face la fel. El a plătit dinainte preţul cerut pentru noi toţi, cinstitul Său sânge, fiindcă zice: "Cu preţ aţi fost cumpăraţi" (I Corinteni 7, 23).

Şi nici aşa nu ne sileşte, dacă nu vrem, să-L slujim, ci ne spune că, dacă nu avem plăcerea şi nu voim să primim să ne fie Stăpân, nu ne sileşte şi nici nu ne constrânge.

Noi, dar, să nu cumpărăm niciodată robi răi, iar dacă vreodată vom fi făcut-o, atunci i-am cumpărat cu gând rău şi la fel a fost şi preţul.

Hristos, însă, cumpărând robi nerecunoscători şi nelegiuiţi, a plătit preţul cel mai scump, un preţ cu mult mai mare, atât de mare încât nici un cuvânt şi nici o noţiune nu-l poate cuprinde.

Hristos n-a dat pentru noi cer şi pământ şi mare, ci ceva mai scump decât toate, sângele Său. Cu sângele Său ne-a cumpărat Domnul. Şi după toate acestea nu cere mărturii sau acte, ci se mulţumeşte doar cu nişte simple cuvinte.

Dacă spui din toată inima: "Mă lepăd de tine, satana, de toate lucrurile tale şi de toţi slujitorii tăi", cu aceste cuvinte El a primit totul.

Aşa să zicem: “de tine mă lepăd, satana”, fiindcă pe acestea ni le va cere în ziua judecății. Să le păzim, aşadar, ca să dăm înapoi neatinsă garanția pe care a pus-o pentru noi.

Capcanele satanei şi semnele

Capcanele satanei sunt teatrele, hipodromurile, toate păcatele, deosebirea zilelor în bune şi rele, proorocirile, ghicitorilor şi semnele. Şi care, întreabă, care sunt semnele?

De multe ori se întâmplă ca, ieşind cineva din casă, să-i iasă în cale un om însemnat, fie ca are doar un ochi, fie că e şchiop, şi crede că e semn rău.

Aceasta este înşelătoria Diavolului. O zi nu devine rea dacă te întâlneşti cu un neputincios, ci dacă trăieşti în păcate.

De un singur lucru să te păzeşti când ieşi din casă, să nu te întâlnească păcatul, pentru că păcatul ne trage în jos şi fără el nici diavolul nu ne poate vătăma cu nimic. Ce spui? Vezi un om neputincios şi cugeti că e semn rău, dar nu vezi deloc cursa pe care ți-o întinde vicleanul, făcându-te să intri în război cu cineva care nu ți-a greşit cu nimic şi să fii duşman fratelui tău fără pricină.

Când Dumnezeu ne-a poruncit şi pe vrăjmaşi să-i iubim, tu te întorci cu silă de la unul care nu ți-a greşit cu nimic şi căruia nu-i poți afla nici o vină? Nu înțelegi cât de mare e batjocura, nu vezi câtă este ruşinea, sau mai bine zis, nu vezi cât de mare este primejdia?

Să mai spun ceva şi mai vrednic de râs? Mi se face ruşine, dar mă voi strădui, totuşi, s-o spun pentru mântuirea voastră.

Dacă ne iese în cale, se spune, o fecioară, asta înseamnă că ziua va fi pierdută. Dar dacă ne întâlnim cu o desfrânată, înseamnă că ziua ne e priincioasă şi că ne va adune câştig mult. V-ați acoperit fața şi v-ați lovit fruntea? V-ați uitat în jos? N-o faceți acum, când vorbim despre ele, faceți-o când le vedeți.

Vezi cum diavolul şi-a împletit şi aici plasa ca să ne prindă, ca să ne întoarcem de la cea înțeleaptă şi cuminte şi s-o iubim pe desfrânată.

Auzindu-l satana pe Hristos spunând “Oricine se uită la femeie, poftind-o, a şi săvârşit adulter cu ea în inima lui…” (Matei 5, 28), văzându-i apoi pe mulți biruind desfrânarea şi voind să-i întoarcă iarăşi la păcat în alt chip, se foloseşte de această superstiție ca să-i facă să le privească cu mulțumire pe femeile desfrânate.

Ce să mai spunem de cei ce zic descântece şi-şi pun talismane sau îşi leagă la cap şi la picioare monede de bronz de pe vremea lui Alexandru Macedon? Acestea ne sunt nădejdile, ca după cruce şi după moartea Stăpânului nostru să ne aşteptăm mântuirea de la chipul unui împărat grec?

Nădejdea noastră este Crucea lui Hristos

Încă n-ai aflat câte a făcut pentru noi Crucea lui Hristos? A desfiinţat moartea, a stins păcatul, a făcut zadarnic iadul şi pe diavol l-a făcut neputincios.

Nu este Hristos vrednic să credem că ne poate tămădui trupul? Când a înviat toată omenirea, nu ai încredere că te poate tămădui şi pe tine? De ce apărare crezi că vei avea parte în ziua judecății, spune-mi?

” Femeia este creştină …”

Porți nu numai talismane, dar te duci şi la descântători şi aduci în casă tot felul de babe băute şi nebune.

Nu ți se face ruşine şi nu roşeşti, după atâta învățătură, să te aduni cu unele ca ele?

Partea cea mai înspăimântătoare a înşelăciunii este că, sfătuindu-te şi cerându-ți noi să te îndepărtezi de ele, crezând că te aperi, zici: “Femeia aceasta nu face decât să spună descântece şi este creştină, pentru că nu rosteşte altceva decât numele lui Dumnezeu”.

Uite, pentru asta o urăsc în primul rând şi mă întorc cu scârbă de la ea, fiindcă se foloseşte de numele lui Dumnezeu ca să-L hulească. Spunând că e creştină face ce fac şi idolatrii.

Dar demonii înşişi rosteau numele lui Dumnezeu, şi erau demoni; deşi spuneau despre Hristos: “… Te ştim cine eşti: Sfântul lui Dumnezeu ” (Marcu 1, 24), Domnul i-a certat şi i-a izgonit.

Vă rog, dar, să rămâneți curați şi neatinşi de înşelăciune şi cuvântul meu să-l aveți drept toiag (…) Odată cu cuvintele acestea să-ți închini fruntea şi ai să vezi că nu numai omul care ți-a ieşit în cale, dar nici diavolul însuşi nu te va putea vătăma, văzându-te pretutindeni apărat de aceste arme …
(Cateheză I PGB 30, PG 570-576)

Cea mai rea superstiție

În mijlocul vaietelor şi tulburării aceleia intră apoi şi preotul care le înspăimântă pe rude mai rău ca febra, părând mai necruțător ca moartea; se pare că, dacă intră un preot în casa unui bolnav, le umple pe rude de o deznădejde mai mare decât deznădejdea din cuvintele doctorului; ele socotesc că prezența preotului e mai degrabă un semn aducător de moarte decât făgăduiala vieții veşnice.
(Cateheză IX PGB 30, PG 522)

Demonii nu tămăduiesc

Aştepți, poate, să te tămăduiască demonii? Când Hristos le-a îngăduit să intre în porci, nici n-au aşteptat şi i-au şi împins să se arunce în mare fără să le pese câtuşi de puțin de ei. Le va păsa, crezi, de trupurile oamenilor? Bine ar fi măcar de nu i-ar mai omorî pe oameni şi de nu le-ar mai voi răul.

Te-au scos din rai, ți-au răpit cinstea pe care o aveai în ceruri şi vrei acum să-ți vindece trupul? Sunt lucruri de râs şi basme. Demonii ştiu să facă numai rău şi să aducă numai vătămare, nu şi să vindece.

Nu le e lor milă de suflet şi, spune-mi, le va fi milă de trup? Ei nu se străduiesc decât să-l îndepărteze pe om de împărăția lui Dumnezeu şi tu crezi că ar voi să-l izbăvească de boli? Nu l-ai auzit pe profet, sau, mai bine zis, pe Dumnezeu, Care grăieşte prin profet, spunând că nu pot face nici rău nici bine? Şi, chiar dacă ar putea şi ar voi să tămăduiască, lucru cu neputință, tu oricum păzeşte-te să primeşti în schimbul unui câştig mic şi vremelnic, osânda veşnică, îți tămăduieşti trupul ca să-ți pierzi sufletul? Nu e un târg bun. L-ai mâniat pe Dumnezeu, Făcătorul trupului şi îl chemi să te vindece pe diavol, care-ți vrea doar răul? Cum, atunci, să nu te momească lesne, cu ştiința lui vindecătoare, orice idolatru şi cum să nu te facă să crezi şi să slujeşti dumnezeilor neamurilor?

Vracii, cu meşteşugul lor, pe mulți i-au tămăduit de boli şi pe mulți ce erau bolnavi i-au făcut sănătoşi. Numai că pentru aceasta trebuie să fii părtaş la necinstirea lui Dumnezeu. Departe de noi un asemenea gând! Ascultă ce spune Moise iudeilor: “De se va ridica in mijlocul tău prooroc sau văzător de vise şi va face înaintea ta semn şi minune. Şi se va împlini semnul sau minunea aceea, de care ți-a grăit el, şi-ți va zice atunci: să mergem după alți dumnezei, pe care tu nu-i ştii şi să le slujim acelora. Să nu asculți cuvintele proorocului aceluia sau ale acelui văzător de vise…” (Deuteronom 13, l-3).

Aceasta înseamnă că dacă vreun prooroc se va arăta, va face semne, va învia morți, va curăța leproşi sau va vindeca schilozi şi te va chema, arătându-ți aceste minuni, să nu mai crezi în Dumnezeul tău şi să te lepezi de El, să nu crezi în puterea lui. Domnul Dumnezeul tău te încearcă ca să vadă dacă-L iubeşti din toată inima ta şi din tot sufletul tău.

Este limpede, dar, că demonii nu vindecă. Dacă totuşi Dumnezeu le îngăduie cândva să tămăduiască vreo boală, aşa cum fac oamenii, este ca să te încerce şi nu pentru că Dumnezeu n-ar şti, ci ca să înveți să nu-i suferi pe demoni nici dacă tămăduiesc.

Dar ce vorbesc eu de tămăduirea trupului? Dacă cineva te sperie cu gheena ca să te lepezi de Hristos, să nu primeşti. Dacă-ți făgăduieşte cineva împărăție cerându-ți în schimb să te îndepărtezi de Fiul Unul Născut al lui Dumnezeu, să te întorci de la el, să-L urăşti - să fii ucenicul lui Pavel şi cu râvnă să repeți cuvintele pe care le-a vestit fericitul şi viteazu-i suflet: “Căci sunt încredințat că nici moartea, nici viața, nici îngerii, nici stăpânirile, nici cele de acum, nici cele ce vor fi, nici puterile. Nici înălțimea, nici adâncul şi nici o altă făptură nu va putea să ne despartă pe noi de dragostea lui Dumnezeu, cea întru Hristos lisus, Domnul nostru” (Romani 8, 38).

Pe el nu-l despart de iubirea lui Hristos nici îngerii, nici puterile, nici cele prezente, nici cele viitoare şi nici vreo făptură, iar pe tine te depărtează de El vindecarea trupului? Ce iertare vom putea noi primi? De Hristos trebuie să ne temem mai tare decât de gheena şi pe El trebuie să-L dorim mai aprins decât orice împărăție.

Dacă se întâmplă şi ne îmbolnăvim, e mai bine să rămânem bolnavi, decât să fim tămăduiți de nişte demoni şi să ne lepădăm de Dumnezeul nostru. Pentru că, deşi ne tămăduiesc, în fapt, mai mult ne vătăma decât ne sunt de folos. Ei sunt de folos trupului, care oricum are să moară şi să putrezească nu peste mult timp, dar vătăma, în schimb, foarte tare sufletul, care este nemuritor. Şi, aşa cum fac negustorii de sclavi, momind copii cu bunătăți (dulciuri, năut prăjit, sau multe altele), răpindu-le libertatea şi chiar şi viața, tot aşa fac şi demonii, făgăduind vindecarea unui mădular al trupului, dar făcându-ne să pierdem mântuirea sufletului.

Noi, iubiților, să nu îngăduim una ca asta. Să avem grijă şi să ne păzim cu orice chip de necredință şi de a ne lepăda de Dumnezeul nostru. Oare Iov n-ar fi putut să creadă cuvintelor femeii sale şi să-L blesteme pe Dumnezeu şi să scape de nenorocirea care dăduse peste el? Căci spunea: "Blestează pe Dumnezeu şi mori.'" (Iov 2, 9). Iov, însă, a preferat să rabde, să se topească pe picioare şi să sufere plaga pe care nimeni altul n-ar fi putut-o îndura decât să scape de cumplitele chinuri şi de nenorociri, blestemându-L pe Dumnezeu.

Pe el să-l imiți. Chiar dacă diavolul îți promite să te scape de necazurile care te copleşesc, nu-i crede lui şi nu-i ceda. Fă şi tu aşa cum a făcut dreptul Iov, care nu s-a lăsat convins de vorbele nevestei sale, ci a ales să rabde boala mai bine decât să-şi piardă credința şi mântuirea sufletului.

Dumnezeu nu te părăseşte atunci când îngăduie să te îmbolnăveşti şi să suferi cele mai grele boli, ci voieşte să te facă şi mai plin de slavă şi mai strălucit. Rabdă, dar, cu tărie ca să auzi şi tu: "Nu crezi că de aceea am făcut ce am făcut, ca să Mă arăt drept?" (Împotriva Iudeilor I, PGB 34, 132-138. PG 48, 854-855)

Mai bine moarte decât să primim vindecare de la demoni

De aceea ne numim şi suntem creştini, ca să facem ascultare lui Hristos şi nu să alergăm la duşmani. Dacă cineva urmează o terapie şi îți spune că demonii îl tămăduiesc şi că de aceea aleargă la ei, tu descoperă-i aceluia vrăjile, cuvintele magice, amuletele şi farmecele pe care le fac.

Pentru că nu par să vindece în alt fel şi, de altfel, nici nu vindecă cu adevărat - să nu fie! Eu merg şi mai departe şi spun că, şi de-ar vindeca în realitate, mai bine să mor decât să alerg la vrăşmaşii lui Dumnezeu ca să mă fac bine. Ce folos am dacă trupul meu se însănătoşeşte, dar îmi pierd sufletul? Care este câştigul dacă izbutim să scăpăm de suferință în această viață, dacă vom fi trimişi să ardem în focul veşnic? (…)

Firea celui ce iubeşte este să nu-l părăsească pe cel iubit, chiar dacă cei ce caută a-l depărta de el învie şi morți. Dacă Domnul a spus aceste lucruri şi iudeilor, cu atât mai mult ni le spune nouă, pe care ne-a ridicat la o învățătură mai bună, cărora le-a deschis poarta învierii şi pe care i-a îndemnat să nu se ocupe cu cele prezente, ci să aibă toată nădejdea îndreptată spre viața viitoare.

Eşti chinuit de vreo boală a trupului? Aminteşte-ți de Iov

Ce spui? Că te întristează şi te necăjeşte o boală trupească? Dar n-ai pătimit încă tot ce a pătimit fericitul Iov, sau, mai bine spus, nici cea mai mică parte din câte a suferit el.

Ia aminte că, după ce a pierdut turmele de oi şi de vite şi pe toate celelalte, într-o singură clipă şi-a pierdut şi toţi fiii şi fiicele. Toate într-o singură zi! Aceasta fiindcă trebuia ca pe luptător să-l doboare nu numai firea ispitelor, ci şi năvala lor, una după alta.

După toate acestea, după ce trupul i-a fost atins de o plagă necruţătoare, a mai văzut, şezând în baligă, cum din tot trupul îi ieşeau viermi, făcându-se privelişte de mare jale pentru cei care-l priveau.

Acest om drept, adevărat, cinstitor de Dumnezeu care stătuse departe de orice viclenie! Şi nu aici s-au oprit nenorocirile, ci dureri înfricoşate îl încingeau zi şi noapte şi o foame ciudată îl chinuia, căci zice: "… inima mea s-a dezgustat de pâinea mea" (Iov 6, 7).

În fiecare zi era batjocorit şi ocărât şi avea de înfruntat sudălmi şi râsete. Căci spune: "Slugile mele şi copiii născuţi din coapsa mea s-au ridicat împotriva - mea. În visele mele domneşte frica şi tulburate sunt gândurile mele" (traducere interpretată a autorului).

Nevasta îl sfătuia să scape de toate acestea, spunându-i: "Blesteamă pe Dumnezeu şi mori" (Iov 2, 9). Blesteamă-L pe Dumnezeu, îi zicea, şi vei scăpa de toate durerile.

De ce oare nu l-a convins acest îndemn pe dreptul Iov, ba dimpotrivă, mai mult l-a făcut să creadă în Dumnezeu? Mai mult l-a întărit, încât şi-a certat nevasta.

A preferat să sufere, să fie umilit şi să pătimească rele fără număr, decât să se izbăvească de ele blestemându-L pe Dumnezeu.

Aminteşte-ţi de paraliticul din Evanghelie şi de Lazăr

Aşa a făcut şi paraliticul care de 38 de ani îşi răbda suferinţa în tăcere, alergând în fiece an zadarnic la scăldătoare. Îi vedea pe alţii cum se tămăduiesc, fiindcă veneau cu ajutoare, iar pe sine singur în neputinţa lui.

Şi n-a alergat la ghicitori, nu s-a dus la magi, nu şi-a legat de trup filacterii (notă), ci a aşteptat răbdător ajutor de la Domnul. De aceea, la sfârşit, Dumnezeu l-a tămăduit printr-o mare minune.

Iarăşi, Lazăr, toată viaţa lui s-a luptat cu foamea, cu boala şi cu singurătatea. Nu doar 38 de ani, ci toată viaţa. Şi-a dat sufletul la poarta curţilor bogatului, batjocorit, şi umilit de toţi, înfometat şi el însuşi hrană câinilor.

Neputinţa trupului său era atât de mare încât nici pe câinii, care veneau să-i lingă rănile, nu-i putea goni. Nu s-a dus la magi, n-a chemat vrăjitori şi n-a făcut nimic din cele oprite, ci a ales să moară mai bine, suferind toate relele, decât să-şi trădeze, cât puţin, dreapta credinţă.

Ce iertare vom avea noi de la Domnul când aceştia doi au pătimit atâtea rele şi niciodată nu s-au plâns şi n-au cârtit, iar noi, cum avem puţină fierbinţeală sau ceva răni, alergăm la sinagogi sau îi chemăm acasă pe magi şi pe vrăjitori?

N-ai auzit ce spune Sfânta Scriptură? Spune aşa: “Fiule! Când vrei să te apropii să slujeşti Domnului Dumnezeu, găteşte-ți sufletul tău spre ispită, încordează inima ta şi fii tare şi să nu te tulburi în timpul încercării. (…) Tot ce ți se va întâmpla, primeşte cu plăcere şi în necazurile tale fii îndelung-răbdător. Că în foc se lămureşte aurul, iar oamenii cei plăcuți Domnului, în cuptorul smereniei. Crede în El şi-ți va ajuta ție…” (Înțelepciunea lui Sirah 2, l-6).

Dacă tu îți biciuieşti servitorul şi el, după ce a primit 30 sau 50 de bice îți cere să-i redai libertatea sau doreşte să meargă la alt stăpân şi o şi face ducându-se la alții care te urăsc şi pe care-i ridică împotriva ta, va mai căpăta vreodată iertare de la tine. Va putea cineva să mijlocească pentru el în fața ta? In nici un chip. De ce oare?

Pentru că un stăpân trebuie să-l pedepsească pe robul său. Dar nu numai atât. Nici o iertare nu poate avea, fiindcă, dacă tot trebuia să fugă şi să-şi afle undeva adăpost, nu la duşmanii stăpânului său trebuia să meargă şi nici la cei ce-l urăsc, ci la prietenii lui adevărați.

Când Dumnezeu te încearcă, nu alerga la vrăjmaşii Lui

Când vezi că Dumnezeu te pedepseşte, nu alerga la vrăjmaşii Lui, adică la iudei, ca să nu-L mânii mai rău, ci alergă la prietenii Lui, la mucenici, la sfinți, la cei ce l-au bineplăcut şi au multă îndrăzneală la Dânsul.

De ce vorbesc eu de robi şi de stăpâni? Nici un fiu nu poate face una ca asta părintelui său, chiar dacă l-a biciuit, şi nici nu se poate lepăda de rudenia cu el (…)

Chiar dacă plânge şi se văietă, toți îi spun acelaşi lucru: “Tatăl tău te-a biciuit, el este stăpânul tău şi are dreptul să facă orice, de aceea rabdă-le pe toate de la el fără să te plângi” .

Atunci, dacă robii îi rabdă pe stăpâni şi copiii îi rabdă pe părinții lor care, de multe ori, nu pe drept îi pedepsesc, tu nu-L poți răbda pe Dumnezeu când te pedepseşte numai ca să te îndrepte?

Dumnezeu Care e mai presus decât toți stăpânii, Care te iubeşte mai mult decât îşi iubeşte orice părinte copilul şi Care nimic nu face din mânie, ci pe toate le rânduieşte spre binele şi folosul tău? Dacă te loveşte vreo boală neînsemnată, pe dată te lepezi de stăpânirea Lui, alergi la demoni şi dezertezi la sinagogi?

Ce iertare crezi că mai poți avea? Cum crezi că-L vei mai putea îmblânzi? Nici măcar altul, chiar de ar avea îndrăzneala lui Moise, mijlocind pentru tine, tot nu-L va mai putea îmblânzi. Sau n-ai auzit ce i-a grăit Domnul lui Ieremia despre iudei? Ascultă: “Şi mi-a zis iarăşi Domnul: Chiar Moise şi Samuel de ar sta înaintea Mea, sufletul Meu tot nu s-ar îndupleca spre poporul acesta…” (Ieremia 15, 1).

Există, dar, păcate mai presus de orice iertare şi de orice apărare. Să nu atragem asupra noastră, dar, mânia cea mare a lui Dumnezeu.

Chiar dacă te vindeci de fierbinţeală, rămâne mucenicia conştiinţei

Chiar dacă unii cred că se tămăduiesc de fierbințeală rostind cuvinte magice, în realitate nu se tămăduiesc, pentru că își îmbolnăvesc conştiința cu o fierbințeală mult mai de temut, fiindcă în fiece zi îi împunge fără milă gândul şi îi biciuieşte conştiința care le spune: “L-ai necinstit pe Dumnezeul tău, ai greşit în fața Lui, ai călcat legămintele tale cu Iisus. Pentru o boală neînsemnată ți-ai lepădat dreapta-credință”.

Ce crezi, numai tu ai fost bolnav? Nimeni n-a cutezat una ca asta, pe când ții, cel neputincios şi slab cu duhul, ți-ai jertfit sufletul. Cum te vei apăra în fața lui Hristos? Cum îl vei mai chema în rugăciunile tale? Cu ce cuget vei mai intra în biserică? Cu ce ochi îl vei mai privi pe preot? Cu ce mână vei mai atinge sfânta masă? Cu ce urechi vei mai asculta la liturghie Sfintele Scripturi?

Acestea o să le auzi în fiecare zi, deoarece conştiința te va biciui neîncetat, iar gândurile te vor împunge. Ce sănătate mai e şi asta, când în lăuntrul nostru avem asemenea judecători?

Dar, dacă vei avea puțină răbdare şi dispreț pentru cei ce voiesc să-ți descânte sau să-ți atârne pe trup amulete şi de-i vei goni din casă cu ocări, atunci conştiința ta se va uşura. Chiar dacă arzi într-una de fierbințeală, sufletul tău simte o alinare mai binefăcătoare, mai blândă şi mai bună decât orice răcorire, oricât de dulce, a trupului.

Când primeşti descântecul, chiar de eşti sănătos, te afli într-o stare mai rea decât cei ce au fierbințeală, punând la socoteală şi păcatul.

Dar, dacă ai febră sau alte multe necazuri, dacă-i alungi pe spurcații aceia, vei fi mai sănătos decât cel mai sănătos om, pentru că te vei simți mândru în cugetul tău, sufletul tău se va bucura şi se va veseli, conştiința te va lăuda, va încuviința toate faptele tale şi îți va zice: “Să trăieşti, omule, robule al lui Hristos, că eşti bărbat credincios şi luptător al dreptei-credințe”.

Tu, care ai preferat să mori în chinuri decât să te lepezi de dreapta-credință, te vei afla împreună cu mucenicii când va veni ziua. Căci, precum mucenicii au ales să fie biciuiți şi să îndure chinuri mari ca să rămână cinstiți, tot aşa şi tu astăzi. Ai preferat să fii biciuit şi chinuit de febră şi de răni decât să alergi la descântece şi la cuvinte păgâneşti sau la amulete.

Hrănit cu astfel de nădejdi, nici n-ai să simți chinurile. Chiar dacă nu mori din fierbințeala de acum, vei muri, poate, din pricina alteia. Dacă nu murim azi, murim mai târziu.

Ni s-a dat un trup stricăcios, dar nu ca din pricina neputințelor sale să ne pierdem credința, ci ca prin patimile lui să ajungem la dreapta credință. Dacă suntem cu luare-aminte, această stricăciune şi moarte a trupului nostru ni se vor face pricină de cinstire şi ne vor da multă îndrăzneală când va verii ziua aceea, şi nu numai atunci, ci şi în această viață.

Dacă-i vei alunga pe vrăjitori cu ploaie de ocări din casa ta, toți auzind aceasta te vor lăuda, te vor admira şi îşi vor spune unul altuia: “Cutare, deşi era bolnav şi suferea şi-l tot rugau unii şi alții, îl tot îndemnau şi sfătuiau să primească descântece de leac, n-a primit, ci le-a răspuns: ”Mai bine mor aşa decât să mă lepăd de dreapta mea credință”.

După laude va veni şi admiraţia celor care vor auzi de aceste fapte ale tale şi toţi se vor minuna şi-L vor slăvi pe Dumnezeu. Vei fi mai cinstit decât câte statui? Mai slăvit decât câte chipuri vei fi? De câtă cinste nu vei fi vrednic? Toţi te vor lăuda, te vor ferici, îţi vor da cununa şi ei înşişi vor deveni mai buni, mai plini de râvnă şi îţi vor imita curajul.

Şi dacă altul va face la fel, tu vei lua răsplata, fiindcă tu ai fost primul care a dovedit râvnă. Ţi se vor lăuda nu numai izbânzile, ci te vei izbăvi şi curând de boală. Pentru că această vitează hotărâre a ta îl va face şi pe Dumnezeu mai binevoitor faţă de tine. De asemenea, toţi sfinţii, simţind bucuria din râvna ta, se vor ruga din adâncul inimii lor pentru tine.

Gândeşte-te şi la răsplata pe care o vei primi-o în viaţa viitoare

Dacă în viaţa aceasta acestea sunt răsplăţile curajului tău, gândeşte-te câte cununi vei primi în viaţa viitoare, când, înconjurat de îngeri şi de arhangheli, va veni la tine Hristos, te va lua de mână, te va duce în mijlocul tuturor, toţi vor asculta şi Dânsul va zice: “Omul acesta, cuprins odată de fierbinţeală, când alţii îl îndemnau să scape de boală, el în numele Meu şi din respect pentru Mine, i-a alungat şi i-a dispreţuit pe toţi cei care-i făgăduiau să-l tămăduiască cu descântece, alegând să moară decât să se lepede de iubirea lui pentru Mine”.

Dacă Domnul Iisus pe cei ce I-au dat să bea, L-au îmbrăcat şi L-au hrănit, îi duce în mijlocul cetelor cereşti să-i laude, cu atât mai mult îi va duce şi îi va lăuda pe aceia care din iubire pentru El au suferit fierbinţeală.

Nu este acelaşi lucru a da pâine şi a îmbrăca pe cineva cu a suferi ani nesfârşiţi o boală, căci a suferi este mai mare lucru. Cu cât mai nesuferită este durerea, cu atât mai strălucită va fi cununa.

Să ne gândim la aceste lucruri şi când suntem sănătoşi şi când suntem bolnavi şi să le spunem şi altora. Dacă vreodată se va întâmpla să ne lovească o fierbinţeală pe care simţim că n-o vom putea îndura, să ne spunem şi nouă deopotrivă acelaşi lucru.

Ce, dacă s-ar întâmpla să ne lege şi să ne ducă la judecată învinuiţi de oarece pricină şi apoi să ne atârne pe o cruce şi ne sfâşie coastele, n-am fi nevoiţi să îndurăm toate şi fără voie şi fără vreun câştig sau plată?

La asta să ne gândim acum şi să avem în vedere că îndurând cu răbdare boala ce ne-a fost dată, vom avea şi plată de la Dumnezeu şi că plata aceasta are puterea de a-l ridica pe cel căzut în păcate.

Adu-ţi aminte câte au îndurat drepţii

Fierbinţeala e mare? N-o mai poţi îndura? Compar-o, atunci, cu focul gheenei de care, oricum, vei scăpa dacă primeşti să o rabzi cu toată tăria.

Adu-ţi aminte câte au îndurat apostolii, adu-ţi aminte de drepţii care toată viaţa şi-au petrecut-o în dureri şi necazuri. Adu-ţi aminte de fericitul Timotei care n-a murit din pricina bolii, ci a

viețuit şi s-a însoțit cu ea pe toată viața, căci Pavel ne spune: ”…foloseşte puțin vin pentru stomacul tău şi pentru desele tale slăbiciuni” (I Timotei 5, 23)

Dacă acest om drept şi sfânt, căruia Dumnezeu i-a încredințat ocrotirea întregii lumi, care învia morți, alunga demoni şi tămăduia boli nenumărate, a pătimit atâtea rele, ce apărare vei avea tu în fața Domnului Hristos, când tulburi atâta lume şi atâta te plângi pentru nişte slăbiciuni trecătoare?

Vrei să ai parte de adevărata mucenicie?

N-ai auzit ce spune Scriptura: “Căci Domnul ceartă pe cel pe care-l iubeşte şi ca un părinte pedepseşte pe fecioria care li este drag” (Pilde 3, 12)

Câți şi de câte ori n-au voit să ia cununa de mucenic? Aceasta este adevărata cunună a muceniciei; nimeni nu se face mucenic doar dacă nu primeşte să aducă jertfă idolilor, alegând moartea mai bine decât să le slujească lor.

Cu adevărat mărturisitor este acela care păzeşte toate poruncile lui Hristos, chiar dacă pentru aceasta primeşte moarte de la cei ce-i poruncesc să se lepede de El.

Ca să înțelegi că aceasta este mucenicia cea adevărată, adu-ți aminte cum a murit Ioan şi din ce pricină şi cum a murit şi Abel. Nici unul din ei n-a văzut jertfe fumegând pe altar, nici nu s-au închinat statuilor şi nici nu li s-a poruncit să jertfească demonilor, ci unuia i s-a tăiat capul, fiindcă l-a certat pe Irod, iar celălalt a fost ucis de mâna fratelui său pentru că L-a cinstit pe Dumnezeu cu jertfă mai bogată decât el.

Au fost ei oare lipsiți de cunună? Cine ar cuteza să spună una ca asta? Înainte de toate, această moarte are puterea de a-i convinge pe toți că Abel şi Ioan se află printre primii mucenici.

Dacă doreşti să afli ce a hotărât Dumnezeu pentru ei, ascultă ce spune tot Pavel, căci e limpede că prin gura lui a grăit Sfântul Duh: “… le poruncesc nu eu, ci Duhul …” (I Corinteni)

Ce spune, aşadar? După ce a început cu Abel, spunând despre el că a adus Domnului jertfă mai bogată decât fratele său Cain şi că din această pricină a murit, ajungând apoi la prooroci, despre Ioan spune:”… au fost tăiați cu fierăstrăul, alții au murit ucişi cu sabia …” (Evrei 11, 37)

După ce pomeneşte şi alte morți întru mucenicie, adaugă: “De aceea şi noi având împrejurul nostru atâta nor de mărturii să lepădăm orice povară şi …să alergăm cu stăruință în lupta care ne stă înainte” (Evrei 12, 1)

Vezi că pe Abel l-a numit mucenic, ca şi pe Noe, pe Avraam, pe Isaac şi pe lacov, pentru că toți au murit pentru Dumnezeu, cum spune tot Pavel: “Mor în fiecare zi…” (I Corinteni 15, 31). Chiar dacă nu murea, el aştepta moartea cu bucurie.

Aşa şi tu, dacă nu primeşti nici vrăji, nici descântece şi mori răbdând boala, eşti cu adevărat mucenic, fiindcă, deşi alţii îţi făgăduiau să te izbăvească de suferinţă, cerându-ţi să te lepezi de dreapta ta credinţă, ai ales moartea, rămânând în dreapta-credinţă.

Diavolul este ucigaş de oameni

Am spus aceste lucruri pentru lăudăroşii care strigă că demonii tămăduiesc. Ca să cunoşti că nu este adevărat, ascultă ce spune Domnul Hristos despre diavol: "El, de la început a fost ucigător de oameni…" (Ioan 8, 44)

Dumnezeu îl numeşte "ucigător de oameni" şi tu alergi la el ca la doctor? Cum te vei apăra, spune-mi, când vei fi învinuit că ai socotit mai vrednice vrăjile decât ce a lăsat Domnul Hristos?

Când Dumnezeu îl numeşte "ucigător de oameni", tu primeşti vrăjile şi descântecele celor ce strigă lucruri împotriva dumnezeieştii rânduieli şi spun că diavolul poate vindeca boli şi neputinţe?

Nu arăţi că mai mult te încrezi în ele decât în Dumnezeu, chiar dacă n-o spui în cuvinte? Şi dacă diavolul este ucigaş de oameni este limpede că şi demonii care-l slujesc sunt la fel.

Domnul Hristos te-a învăţat că aşa este, prin faptele şi lucrările Sale. Atunci când le-a îngăduit demonilor să intre în turma de porci, au aruncat toată turma în mare (Matei 8, 28-32), ca să înveţi că şi oamenilor le-ar fi putut face acelaşi lucru, dacă Dumnezeu le-ar fi îngăduit.

Dumnezeu, însă, i-a oprit şi nu i-a lăsat. Demonii au arătat ce sunt în stare să facă cu puterea pe care au căpătat-o asupra porcilor. Au arătat că, nefiindu-le milă de ei, cu atât mai mult nu s-ar da în lături să ne facă acelaşi lucru şi nouă.

Bizuieşte-te pe frica de Dumnezeu

Nu te lăsa purtat, iubitul meu, în ispită de făgăduielile lor mincinoase, ci rămâi statornic în teama de Dumnezeu. Vrei să ştii cum să intri fără primejdie în sinagogă? Însemnează-ţi faţa cu semnul crucii şi pe dată, puterea cea vicleană ce locuieşte în sinagogă se va depărta de la tine.

Dacă nu-ţi închini faţa, atunci încă din faţa porţii ţi-ai lepădat armele şi vicleanul, văzându-te descoperit şi lipsit de apărare, te va da nesfârşitelor rele.

De ce trebuie să spun eu toate acestea? Pentru că şi tu crezi, în sinea ta, că e foarte mare păcat să mergi în locul acela viclean. Tu singur o arăţi, căci te duci la sinagogă pe ascuns, poruncind robilor, prietenilor şi vecinilor sa nu te spună preotului şi, dacă vreunul din ei te va certa, te superi (…)

Spune-mi, sunt, oare, îngăduite aceste lucruri? Chiar de-ar fi să înfrunţi moartea de nenumărate ori, chiar de-ar fi să pătimeşti rele fără număr, n-ar fi mai bine să le rabzi pe toate, oricât de îngrozitoare ar fi, decât să ajungi de râsul şi de batjocura spurcaţilor acelora şi să ai cugetul

greu? Vă spun toate acestea nu doar ca să le ascultați, ci să-i vindecați şi pe cei ce suferă de asemenea boli care ne sperie …
(Împotriva Iudeilor VIII PGB 34, 390-408. PG 48, 935-940)

Bolnavii care nu-i cheamă pe magi, primesc cununa de mucenic

Ai căzut bolnav? Vin mulți să te vadă. Unii stăruie să chemi vraci, alții să porți talismane, spunându-ți că răul va fi mai mic.

Tu rabzi suferința, temându-te de Dumnezeu, cu curaj şi cu stăruință, alegând să pătimeşti orice, decât să alergi la leacurile idolatorilor. Aşteptând cu stăruință ajutor de la Domnul şi pătimind vei primi cununa muceniciei. Şi să nu cumva să te îndoieşti. Cum şi în ce fel, îți voi arăta.

Aşa cum un martir al lui Hristos suferă cu vitejie toate chinurile năprasnice, dar nu primeşte să slujească idolilor, aşa şi tu rabzi durerile bolii tale, ca să nu te foloseşti de nimic din cele ce sunt ale diavolului şi să nu faci cele ce-ți porunceşte.

Patimile mucenicilor sunt mai grele? Da, dar şi suferințele tale sunt mai lungi, şi, prin urmare, biruința este la fel de mare. De multe ori, însă, şi o boală poate pricinui dureri cumplite. Când fierbințeala îl face pe unul să ardă şi tare îl mai supără, iar el nici nu vrea să audă de vrăjitori, gonindu-i pe toți care-l îndeamnă să-i cheme, nu şi-a împodobit el, oare, creştetul cu a mucenicilor cunună?

Mucenic se socoteşte şi cel ce a pierdut bani şi dă slavă lui Dumnezeu

Iarăşi, să zicem că unul a pierdut bani. Nu sunt, oare, mulți aceia care-l îndeamnă să meargă la ghicitor? Îl opreşte, însă, frica de Dumnezeu. Nu preferă el să nu mai capete banii înapoi decât să nu asculte de Domnul? Plata lui este aceeaşi cu a unuia care a dat bani săracilor, dacă, după ce i-a pierdut, I-a mulțumit lui Dumnezeu în loc să meargă la ghicitori. A ales să nu-i mai ia decât să-i ia în felul acesta.

Aşa cum cel ce miluieşte săracii, temându-se de Dumnezeu, preferă să lase din banii lui acelora care au nevoie, şi tu, tot fiindcă eşti cu frică de Dumnezeu, lasă banii pe care i-ai pierdut să fie ai acelora care ți i-au furat şi nu mai căuta să-i iei înapoi (…)

Nu-i aşa că, temându-te de Domnul, nu blestemi? Că tot din frică de El nu te duci la ghicitori? Şi nu-i aşa că I-ai mulțumit lui Dumnezeu când ceva rău ți s-a întâmplat? Atunci eşti întocmai ca cel ce a disprețuit banii, pentru că, dacă nu i-ai fi disprețuit, şi purtarea ta ar fi fost alta.

Nu este acelaşi lucru a medita cum să disprețuieşti banii cu a suferi o pagubă când nu te aştepți. Aşa paguba devine câştig şi nu vei mai fi păgubit, ci câştigat din ispitirile diavolului

Cum devine paguba câştig

Te-ai supărat când diavolul te-a lăsat fără bani? Supără-l şi tu şi nu-i da nici o satisfacţie. Dacă te duci la ghicitori, îl mulţumeşti pe diavol. Dacă-L mulţumeşti, însă, pe Dumnezeu, atunci l-ai lovit de moarte pe diavolul.

Bagă de seamă ce se întâmplă. Dacă mergi la ghicitori, nici banii nu-i vei mai găsi, fiindcă nu stă în puterea lor să ştie unde sunt, chiar dacă mai şi izbutesc şi spun câteodată şi, pe lângă asta, îţi mai pierzi şi sufletul. Pe deasupra, vei fi şi de râsul fraţilor tăi şi pe toate le vei pierde în chip rău. Diavolul, ştiind că nu poţi răbda paguba şi că pentru bani L-ai lepăda şi pe Dumnezeu, îţi dă banii înapoi ca să te mai poată înşela o dată şi să te depărteze de Dumnezeu.

Dacă se întâmplă ca ghicitorii să-ţi spună ceva adevărat, nu-i admira, căci diavolul nu are trup. El îi înarmează pe jefuitori, căci fără el ei n-ar putea nimic. Iar dacă-i înarmează, ştie şi unde sunt banii strânşi, îşi cunoaşte bine slugile. Nici nu-i de mirare.

Dacă vede că te superi pentru pagubă, mai adaugă una, dar dacă vede că nu-i dai nici o importanţă şi că o dispreţuieşti, se va depărta din drumul tău. Diavolul face cum facem şi noi; noi le arătăm vrăjmaşilor noştri lucruri care ar trebui să le pricinuiască durere, dar dacă vedem că nu se tulbură, îi lăsăm în pace şi ne depărtăm. Tot aşa şi el.

Ce spui? Nu vezi că oamenii dacă-i apucă vreo furtună pe mare, nici nu le mai pasă de bani, ci îşi aruncă comorile în apă ca să alunge prăpădul?

Ce spui, omule? Eşti de partea furtunii şi a naufragiului? Tu singur, cu mâinile tale, îţi arunci avuţia în mare înainte să vină valurile cele mari să ţi-o smulgă? De ce chemi naufragiul mai înainte să fie?

Aşa va întreba un om care lucrează pământul şi nu călătoreşte niciodată pe mare şi care nu-i cunoaşte primejdiile. Marinarul, însă, care ştie bine ce stihii fac ca marea să fie calmă şi ce stihii stârnesc furtuna, va râde, spunându-i: îmi arunc bogăţiile în mare tocmai ca să alung furtuna.

Aşa gândeşte şi unul care ştie rânduiala lucrurilor şi cum apar primejdiile în viaţă. Când vede că se apropie furtuna şi că duhurile răutăţii vor să prăpădească o corabie, îşi aruncă singur toţi banii pe care-i mai are.

Ţi s-au furat bani? Tu fă milostenie şi uşurează corabia. Ai fost jefuit? Tu dă ce ţi-a mai rămas lui Hristos. Aşa vei mângâia şi sărăcia unora. Uşurează corabia, nu mai ţine nimic ca nu cumva să se umple de apă.
(Cuvântul III la Epistola I către Tesaloniceni PGB 22, 416-423. PG 62, 413-414)

De ce se împlinesc profeţiile ghicitorilor?

Ştim că există gheena, ştim că există împărăţia cerurilor şi judecata. Să nu credem, dar, în lucruri nebuneşti. De ce, poate stărui cineva, se împlinesc proorocirile ghicitorilor? Se împlinesc pentru că tu crezi în ele. Te-au robit, sunt stăpânii vieţii tale şi o conduc după cum le place.

Spune-mi, va putea o căpetenie de tâlhari, având în mâinile şi în puterea sa un fiu de rege, care a dorit să stea la el, fie căutându-şi pacea, fie priindu-i tovărăşia lui, să-i spună regelui dacă fiul lui e mort sau dacă mai trăieşte? Fireşte că va putea. De ce fireşte? Nu pentru că poate vedea în viitor, ci pentru că el este stăpân pe soarta copilului, având putința de a-l omorâ sau de a-i lăsa viața, de vreme ce copilul se află în puterea sa.

De asemenea, poate spune dacă e bogat sau sărac, pentru că îi stă în putere. Din nefericire, cei mai mulți oameni din lume s-au predat diavolului.

Atunci când omul se obişnuieşte să creadă în aşa-zisa putere a acestor amăgitori, nu face altceva decât să-i ajute să-şi sporească faima; căci dacă nimeni nu dă atenție profețiilor care nu se împlinesc, toți vorbesc de profeția, una singură, care s-a adeverit vreodată, undeva.

Dacă au vreo putere să prezică viitorul, adu-i la mine, credinciosul. Şi n-o spun lăudându-mă, căci nu e un lucru de mândrie să scapi de ei. Sunt plin de păcate şi din pricina acestor prezicători nu mă pot arăta cu smerită cugetare. Pe toți îi voi face de râs, cu harul lui Dumnezeu.

Adu-l la mine pe vrăjitor şi, dacă are putere să le vadă pe cele viitoare, să-mi spună atunci ce-o să mi se întâmple şi ce are să fie mâine. Dar n-o să-mi spună. Fiindcă mă aflu în puterea împăratului, şi nu în puterea lui. Eu sunt supusul lui Hristos, şi nu supusul lui. Eu stau departe de peşterile şi de ascunzătorile lor, ferite de privirile oamenilor, fiindcă eu sunt ostaş al împăratului meu.

Dacă puteau cunoaşte viitorul, trebuia să-l prezică pe al lor

Cutare a furat, spune ghicitorul, şi cutare l-a pârât. Nimic nu e adevărat, e o minciună jalnică. Ghicitorii nu ştiu nimic, căci, dacă ar şti câte ceva, ar trebui mai întâi pentru sine să profețească, să spună cum fură darurile şi jertfele idolilor şi unde s-a dus tot aurul.

De ce n-au descoperit preoților lor unde sunt ofrandele? Atunci, nimic nu ştiu. Nici unde sunt banii, nici că aveau să ardă temple şi mulți odată cu ele. De ce nu-i preocupă mântuirea turmei lor? Lumea crede că au avut succes dacă vreodată, undeva li s-au împlinit prezicerile.

La noi, la creştini, sunt profeți ce nu dau greş niciodată. Nu prevestesc un lucru, iar la altul dau greş, ci toate câte le spun ei sunt adevărate. Acesta este semnul că sunt cu adevarat înainte-văzători.

Dovezi că prezicătorii sunt puțin credincioşi sau necredincioşi

Vă rog, de credeți în Hristos, opriți-vă din această nebunie. Iar dacă nu credeți, de ce vă terfeliți şi vă amăgiți pe voi înşivă? Până când veți şchiopăta de amândouă picioarele? Iar tu de ce te duci la vrăjitor, de ce întrebi? Cum ai venit şi ai întrebat, te-ai şi robit. Vii la vrăjitor şi-l întrebi pentru că îl crezi. Nu, nu cred, spune, că e adevărat ce zice, dar îl întreb ca să-l încerc.

Voind să-l ispiteşti şi să vezi dacă are cu adevărat putere, mi te arăţi a fi mai degrabă un om care se îndoieşte, şi nu unul care e convins că e înşelat.

De ce-l întrebi pe ghicitor ce are să ţi se întâmple? Dacă el îţi spune că va fi ceva, să faci în aşa fel încât să nu se întâmple. Asta nu înseamnă că trebuie să crezi în idoli, dar nebunia n-ar mai fi aşa de mare.

Cei ce le dau ascultare prezicătorilor, nimic altceva nu câştigă decât o durere mai mare. Dacă o întâmplare prevestită nu se adevereşte, rămâne durerea care-i distruge.

Dacă era spre binele nostru să ne cunoaştem viitorul, Dumnezeu ni l-ar fi dezvăluit fără pizmă, de vreme ce El ne-a dăruit cerul, căci spune: "… toate câte am auzit de la Tatăl Meu vi le-am făcut cunoscute" şi "… De acum nu vă mai zic slugi… ci V-am numit pe voi prieteni" (Ioan 15, 15).

Aşadar, de ce nu ne descoperă şi nouă viitorul? Pentru că nu a voit să ne ocupăm cu asemenea lucruri şi nu din pizmă. De altfel, tainele Sale le-a făcut cunoscute celor vechi, precum proorocia despre asină sau altele asemenea, pentru că ei erau prunci, cu duh curat.

Nouă, însă, nu ne spune nici un cuvânt şi nici nu voieşte să cunoaştem lucruri din viitor, fiindcă nu voieşte să ne ocupăm cu ele.

Ce învăţăm de aici? Ce n-au învăţat ei, prezicătorii, anume că a cunoaşte viitorul nu are nici o însemnătate. Noi am învăţat, însă, că vom învia, că suntem nemuritori) că vom fi nestri-căcioşi, că viaţa nu are sfârşit, că toate vor trece, că vom fi răpiţi în nori, că cei răi vor fi pedepsiţi şi încă multe altele, care nu sunt minciună.

Nu e mult mai bine să ştii toate acestea decât să-ţi găseşti asinul care se rătăcise? Uite, ţi-ai găsit asinul! Care-i câştigul? N-o să-l mai pierzi niciodată, altfel? Sau, dacă nu-l mai pierzi tu, o să te piardă el pe tine când vei muri.

Lucrurile de care-ţi vorbeam, însă, dacă dorim să le păstrăm, ale noastre sunt pe vecie. Acestea să le căutăm şi să le urmăm, ele rămân şi sunt sigure. Să nu mergem la ghicitori, nici la prezicători sau la oracole, nici la şarlatani, ci numai la Dumnezeu, Care pe toate le cunoaşte cel mai bine, fiindcă numai de la El vom descoperi toate câte trebuie să le ştim şi numai aşa vom dobândi toate cele bune.
(Cuvântul VIII la Epistola a II-a către Timotei PGB 23, 624-628.PG 62, 648-650)

Uneltirile diavolului prin care ne pierdem sufletul

Bărbaţi şi femei, ocoliţi oracolele şi prezicerile după zborul sau măruntaielor păsărilor, pentru sunt nimicuri ale idolatorilor şl ale rătăciţilor ce spun că croncănitul corbului, zgomotul pe care-l face şi un şoricel sau o bârnă care trosneşte sunt semne prevestitoare.

Lor le sunt plăcute întâlnirile cu oameni păcătoşii şi se feresc de cei ce trăiesc în virtute şi cucernicie, ca şi cum ar fi pricină a muri de rele.

Fii atent câte sunt meşteşugirile diavolilor. Nu se mulţumeşte să ne vadă despuiaţi de virtute şi să avem mintea la rele şi la păcate, ci ar voi să ne facă să-i urâm şi pe cei ce duc o viaţă curată.

Nu voieşte numai să ne vadă făcând rele, ci grija lui este, să ne obişnuiască cu relele şi cu păcatul, ca să ne pregătească să ne predăm cu totul lor, fericiţi. Să nu credeţi că sunt lucruri mici sau întâmplătoare, ci sunt lucruri ce au putere să scufunde un suflet şi să-l facă să cadă până în fundul iadului.
Cateheze I PGB 30, PG 352-354)

"Sunt sufletul lui cutare"

Voiesc să vă scot din suflet o boală grea. Mulţi naivi cred ca sufletele celor ce mor de moarte năprasnică şi în mari chinuri se, prefac în demoni. Nu este cu putinţă, nu este! Nu sufletele lor se prefac în demoni, ci sufletele celor ce trăiesc în păcate, şi nu pentru ca esenţa lor s-ar schimba, ci din pricina înclinării lor spre rău (…)

De ce ne-a strecurat diavolul o asemenea învăţătura vicleană, pentru că a vrut să surpe slava martirilor si să ne facă să ne temem de ei, pe unii care au avut parte de un sfârşit înfricoşător, şi să le facă o faimă rea.

Desigur, n-a reuşit, pentru că mucenicii îşi păstrează neatinsă strălucirea şi slava. Dar a mai născocit ceva, şi mai îngrozitor. I-a convins pe iudei, pe magi, pe slugile lui, să ucidă mii de tineri nechibzuiţi, în nădejdea că aceştia se vor preface în demoni şi îi vor sluji. Dar nici acest lucru nu este cu putinţă, nu este. Întreabă cineva: ce mai ai de zis despre demonii care vin şi spun : "Eu sunt sufletul monahului cutare"?

Eu le răspund: tocmai de aceea nu cred, fiindcă o spun demonii. Aceştia nu fac altceva decât să-i înşele pe cei care îi ascultă. De aceea şi Pavel, chiar dacă graitau adevărul, le-a închis guta, ca să nu capete prilej şi să amestece adevărul cu minciuni şi în felul acesta să se facă crezuţi.

S-a tulburat duhul apostolului auzindu-i zicând: "… aceşti oameni sunt robi ai Dumnezeului celui Preaînalt care vă vestesc vouă calea mântuirii…" şi a certat duhul pitonicesc, poruncindu-i să iasă. Şi ce lucru rău strigau? Dar, pentru că mulţi din oamenii simpli nu ştiu să-i deosebească pe demoni de spusele lor, odată pentru totdeauna i-a împiedicat să se facă crezuţi. Eşti unul dintre cei nevrednici, spune apostolul, cărora nu le este îngăduit să vorbească şi atunci taci şi închide-ţi gura. Nu ţie îţi e dată propovăduirea, ci apostolilor. A lor este cinstea aceasta. De ce furi ce nu-i al tău? Taci, tu nu ai cinste.

Astfel a făcut şi Hristos. Când demonii I-au spus: "Te ştim cine eşti" (Marcu l , 24) i-a certat cu asprime, învăţându-te pe tine să nu asculţi cu nimic de demoni, chiar dacă ce zic este adevărat.

Cunoscând, dar, bine toate acestea, nu trebuie în nimic să-i dăm ascultare diavolului, ci, chiar de-ar spune ceva adevărat, să ne ferim şi să ne întoarcem de la el. învăţătura "Cea adevarată şi mântuitoare o putem afla nu de la demoni, ci din Sfânta Scriptură.

Ascultă ce spune Pavel ca să te convingi că un suflet ce a ieşit din trup nu se supune demonilor: “Căci cel care a murit a fost curățat de păcat” (Romani 6, 7), adică nu mai păcătosul ştie.

Aşadar, cum diavolul nu poate sili un suflet care locuieşte în trup, cu atât mai mult nu poate face aceasta când sufletul, îşi părăseşte trupul.

Atunci, poate întreba cineva de ce unele suflete păcătuiesc deşi nu le poate sili? O fac cu voia lor fiindcă aceasta este alegerea lor, predându-se de bună voie diavolului care nu-i obligă şi nu le constrânge în nici un fel.

Au dovedit-o toți cei care s-au ridicat mai presus de capcanele lui. Pe Iov, de pildă, deşi s-a străduit din răsputeri să-l doboare, dându-i să sufere toate relele, n-a reuşit să-l convingă să-L blesteme pe Dumnezeu: ”De aici ne dăm seama limpede că doar de noi atârnă să dăm sau să nu dăm ascultare îndemnurilor lui viclene, că diavolul n-are nici o putere să ne constrângă şi că nu ne aflăm sub puterea lui tiranică”.
(La săracul Lazăr, II PGB 25, 448-450. PG 48, 983-984)